

STRATEGIA TERYTORIALNA ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORYALNYCH MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO MIASTA PÓŁNOCY

na lata 2023-2030

Projekt

Utila sp. z o.o. & EU-Consult sp. z o.o.

WARSZAWA | 2023

Zamawiający

Gmina Skarżysko-Kamienna

ul. Sikorskiego 18

26-110 Skarżysko-Kamienna

Gmina Skarżysko-Kamienna działający jako Lider zgodnie z Porozumieniem Międzygminnym z dnia 24.05.2021 r. pomiędzy: Gminą Ostrowiec Świętokrzyski, Gminą Ćmielów, Gminą Bałtów, Gminą Bodzechów, Gminą Waśniów, Gminą Kunów, Gminą Starachowice, Gminą Brody, Gminą Pawłów, Gminą Wąchock, Gminą Mirzec, Gminą Skarżysko Kościelne, Gminą Bliżyn, Gminą Suchedniów, Gminą Końskie, Gminą Stąporków

Wykonawca

Utila sp. z o.o.

ul. Targowa 42/20

03-733 Warszawa

EU-CONSULT sp. z o.o.

ul. Toruńska 18C, lokal D

80-747 Gdańsk

1. Wprowadzenie.....	5
2. Ogólny schemat procesu badawczego.....	6
3. Obszary problemowe i obszary wsparcia – podsumowanie diagnozy	7
3.1. Wymiar terytorialny wsparcia	7
3.2. Obszary problemowe.....	10
3.2.1. Poprawa jakości życia	10
3.2.2. Gospodarka i Cyfryzacja	11
3.2.3. Turystyka	11
3.2.4. Przestrzeń i środowisko	12
3.2.5. Transport	13
4. Analiza SWOT	14
5. Wizja i misja	19
6. Cele strategiczne	20
7. Cele operacyjne i przedsięwzięcia zintegrowane	22
7.1. Cel strategiczny 1. Wysokiej jakości usługi społeczne	28
Cel operacyjny 1.1. Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości usług opiekuńczych dla dzieci i usług edukacyjnych na każdym etapie życia.....	28
Cel operacyjny 1.2. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług medycznych	29
Cel operacyjny 1.3. Zapewnienie wysokiej jakości usług opiekuńczych świadczonych lokalnie, w tym w formie desinstytucjonalnej	30
Cel operacyjny 1.4. Rozwój i dostosowanie do potrzeb lokalnej społeczności oferty spędzania czasu wolnego, w tym oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej	31
Cel operacyjny 1.5. Wspieranie działań przyczyniających się do wzrostu osiedlania się nowych mieszkańców na terenie MOF i zapobieganie odpływowi młodych osób z terenu MOF	32
Cel operacyjny 1.6. Niwelowanie niedogodności wpływających na komfort życia osób z niepełnosprawnościami oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.....	33
7.2. Cel strategiczny 2. Rozwój cyfryzacji oraz konkurencyjności i innowacyjności gospodarki.....	33
Cel operacyjny 2.1. Rozwój przedsiębiorczości i kapitału ludzkiego dostosowanego do potrzeb rynku pracy	33
Cel operacyjny 2.2. Zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i wśród podmiotów świadczących usługi publiczne	34
Cel operacyjny 2.4. Zapewnienie dobrych warunków do inwestowania, w tym wzmocnienie potencjału IOB.....	35
7.3. Cel strategiczny 3. Zwiększony poziom atrakcyjności turystycznej MOF Miasta Północy	36
7.4. Cel strategiczny 4. Zapewniona wysoka jakość środowiska dla obecnych mieszkańców i przyszłych pokoleń	44
Cel operacyjny 4.1. Zwiększenie efektywności energetycznej i wspieranie zrównoważonego wykorzystywania instalacji OZE	44
Cel operacyjny 4.2. Skuteczne przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatycznych	45
Cel operacyjny 4.3. Wprowadzenie rozwiązań nastawionych na zrównoważoną gospodarkę odpadami	47

Cel operacyjny 4.5. Rozwój infrastruktury sieciowej na terenie MOF Miasta Północy	48
7.5. Cel strategiczny 5. Zapewniona wysoka spójność i dostępność przestrzenna całego MOF Miasta Północy	49
Cel operacyjny 5.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej	50
Cel operacyjny 5.2. Zapewnienie zrównoważonej i efektywnej komunikacji publicznej na terenie MOF	51
8. Źródła finansowania	52
9. Tryb wyboru projektów	53
10. Zarządzanie i wdrażanie Strategii	53
10.1. Zarządzanie procesem realizacji Strategii	53
10.2. Monitoring i procedura aktualizacji Strategii	56
11. Spis tabel	64
12. Spis map	64
13. ZAŁĄCZNIK 1. Wykaz pozostałych projektów MOF Miasta Północy (tryb konkurencyjny)	65
13.1. Projekty w ramach celu strategicznego 1. Wysokiej jakości usługi społeczne	65
13.2. Projekty w ramach celu strategicznego 2. Rozwój cyfryzacji oraz konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	75
13.3. Projekty w ramach celu strategicznego 3. Zwiększony poziom atrakcyjności turystycznej MOF Miasta Północy – pozostałe projekty	79
13.4. Projekty w ramach celu strategicznego 4. Zapewniona wysoka jakość środowiska dla obecnych mieszkańców i przyszłych pokoleń	83
13.5. Projekty w ramach celu strategicznego 5. Zapewniona wysoka spójność i dostępność przestrzenna całego MOF Miasta Północy	97

1. WPROWADZENIE

W ramach wspólnego Porozumienia Międzygminnego z dnia 24.05.2021 r. MOF Miasta Północy 17 samorządów, tj.: Gmina Skarżysko – Kamienna, Gmina Ostrowiec Świętokrzyski, Gmina Ćmielów, Gmina Bałtów, Gmina Bodzechów, Gmina Waśniów, Gmina Kunów, Gmina Starachowice, Gmina Brody, Gmina Pawłów, Gmina Wąchock, Gmina Mirzec, Gmina Skarżysko Kościelne, Gmina Stąporków, Gmina Bliżyn, Gmina Suchedniów, Gmina Końskie, zobowiązały się do opracowania dokumentu strategicznego określającego wzajemne powiązania i komplementarne cele, kierunki rozwoju i zasady współpracy jako miasta i obszary tracące swoje dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze.

Strategia Terytorialna Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy określa wspólne obszary problemowe i potrzeby w zakresie realizacji zadań publicznych na terenie obszarów tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Celem Strategii jest również wskazanie zintegrowanego podejścia do rozwiązywania problemów i spójne planowanie inwestycji 17 gmin współtworzących obszar funkcjonalny. Strategia terytorialna jest podstawowym dokumentem umożliwiającym wdrażanie ZIT.

Strategia ZIT została opracowana zgodnie z dokumentami wyższego szczebla tj.:

- Umową Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027;
- Długookresową Strategią Rozwoju Kraju Polska 2030;
- Strategią Turystyki Województwa Świętokrzyskiego;
- Strategią Krajową Rozwoju Regionalnego 2030;
- Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
- Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego +2030;
- Programem Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027;
- Programami operacyjnymi na lata 2021-2027 (a do czasu ich zatwierdzenia z aktualną wersją projektów programów);
- Raportem „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe”;
- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

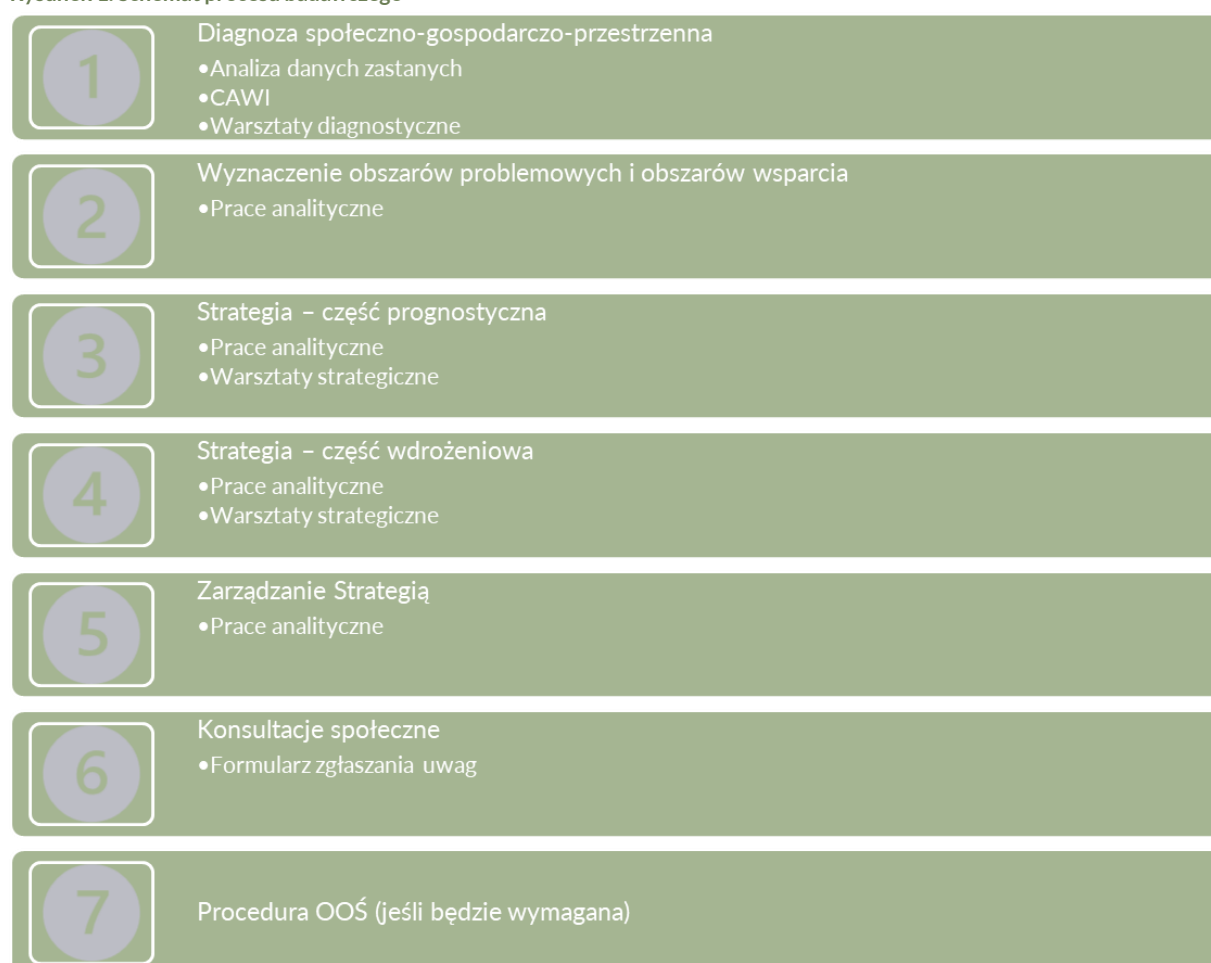
2. OGÓLNY SCHEMAT PROCESU BADAWCZEGO

Opracowanie Strategii zostało podzielone na kilka etapów przedstawionych na rysunku 1. Etap 1 polegał na opracowaniu diagnozy społeczno-gospodarczo-przestrzennej MOF Miasta Północy. Diagnoza obejmowała okres pięciu lat wstecz, a dane były pozyskiwane dla lat 2016-2020 bądź 2016-2021 (w zależności od dostępności).

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy wskazane zostały główne obszary wsparcia i obszary problemowe, dla których planowane są rozwiązania w Strategii. Etap 2 stanowił podstawę do tworzenia założeń Strategii.

Etap 3 projektu to opracowanie części prognostycznej Strategii, czyli określenie misji i wizji MOF Miasta Północy, a następnie celów i kierunków działań służących realizacji tej wizji i misji. Na tym etapie określone zostały także projekty przewidziane do realizacji. Po zatwierdzeniu tego etapu, który miał kluczowe znaczenia do dalszych prac nad dokumentem, rozpoczęły się prace nad Etapem 4, tj. częścią wdrożeniową Strategii. W ramach Etapu 5 określono sposób zarządzania i monitorowania Strategii. Jest to etap, który kończy samo opracowanie dokumentu strategicznego. Kolejne działania związane są z przeprowadzeniem konsultacji społecznych oraz jeśli będzie to konieczne z przeprowadzeniem procedury oddziaływania na środowisko (**Rysunek 1**).

Rysunek 1. Schemat procesu badawczego

Źródło: Opracowanie własne.

3. OBSZARY PROBLEMOWE I OBSZARY WSPARCIA – PODSUMOWANIE DIAGNOZY

3.1. WYMIAR TERYTORIALNY WSPARCIA

Zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) na terenie województwa świętokrzyskiego wyznaczone zostały dwa rodzaje OSI (oba o charakterze obszarów problemowych):

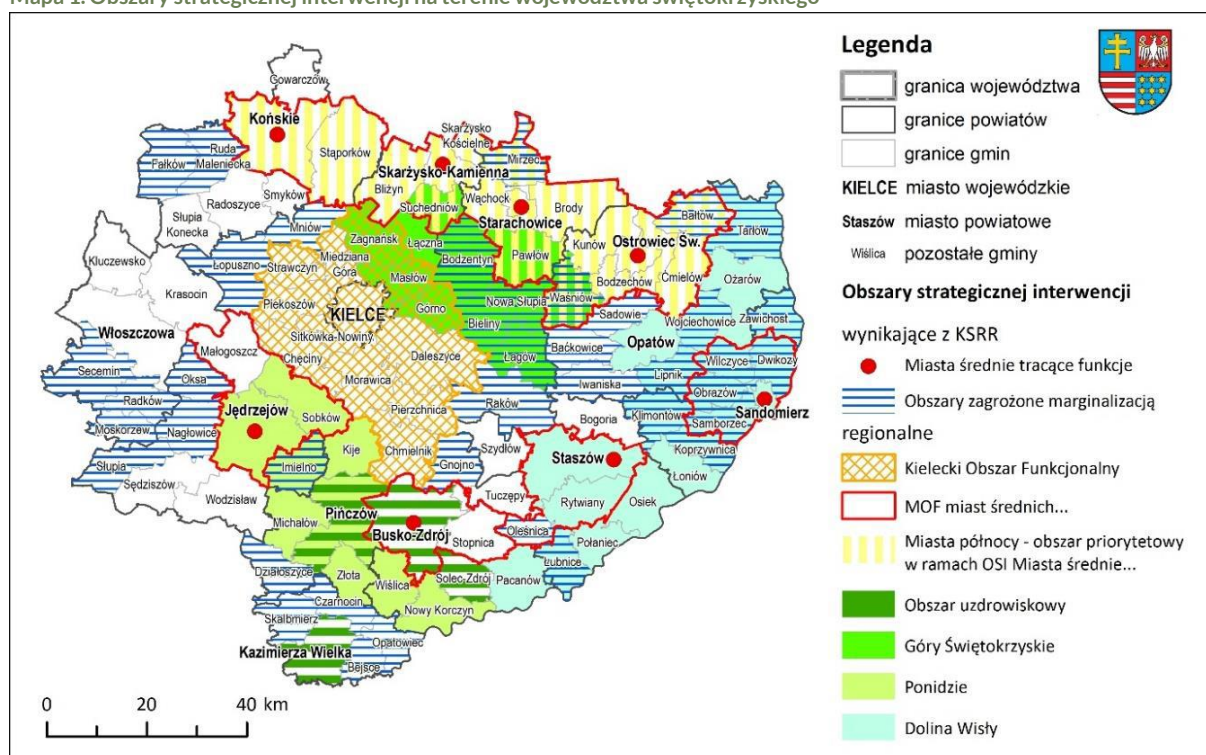
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją (w województwie świętokrzyskim 40 gmin),
- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (**Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Końskie, Skarżysko-Kamienna, Jędrzejów, Staszów, Sandomierz, Busko-Zdrój**).

Jednocześnie KSRR 2030 wskazuje, że priorytetowy obszar polityki regionalnej obejmuje cztery miasta średnie położone w północnej części województwa tj. Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna i Końskie.

Jak zostało zaznaczone w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030 + „duże znaczenie dla zrównoważonego rozwoju województwa mają ośrodki położone w jego północnej części – Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice oraz Końskie, które łączy wspólna historia związana z rozwojem Centralnego Okręgu Przemysłowego. Cechuje je szczególnie niekorzystna sytuacja demograficzna, wysoki poziom bezrobocia i niska dynamika dochodów samorządów”¹.

Należy również zauważyć, że zgodnie z KSRR 2030 wsparcie w przypadku miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze może być adresowane także do obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie (miejskich obszarów funkcjonalnych, MOF).

Mapa 1. Obszary strategicznej interwencji na terenie województwa świętokrzyskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, str. 54.

W związku z powyższym 4 miasta rdzeniowe wraz z 13 samorządami je otaczającymi utworzyły wspólny obszar funkcjonalny – „MOF Miasta Północy” poprzez podpisanie 07.09.2021 r. Porozumienia Międzygminnego. W skład „MOF Miasta Północy” wchodzi następujące jednostki:

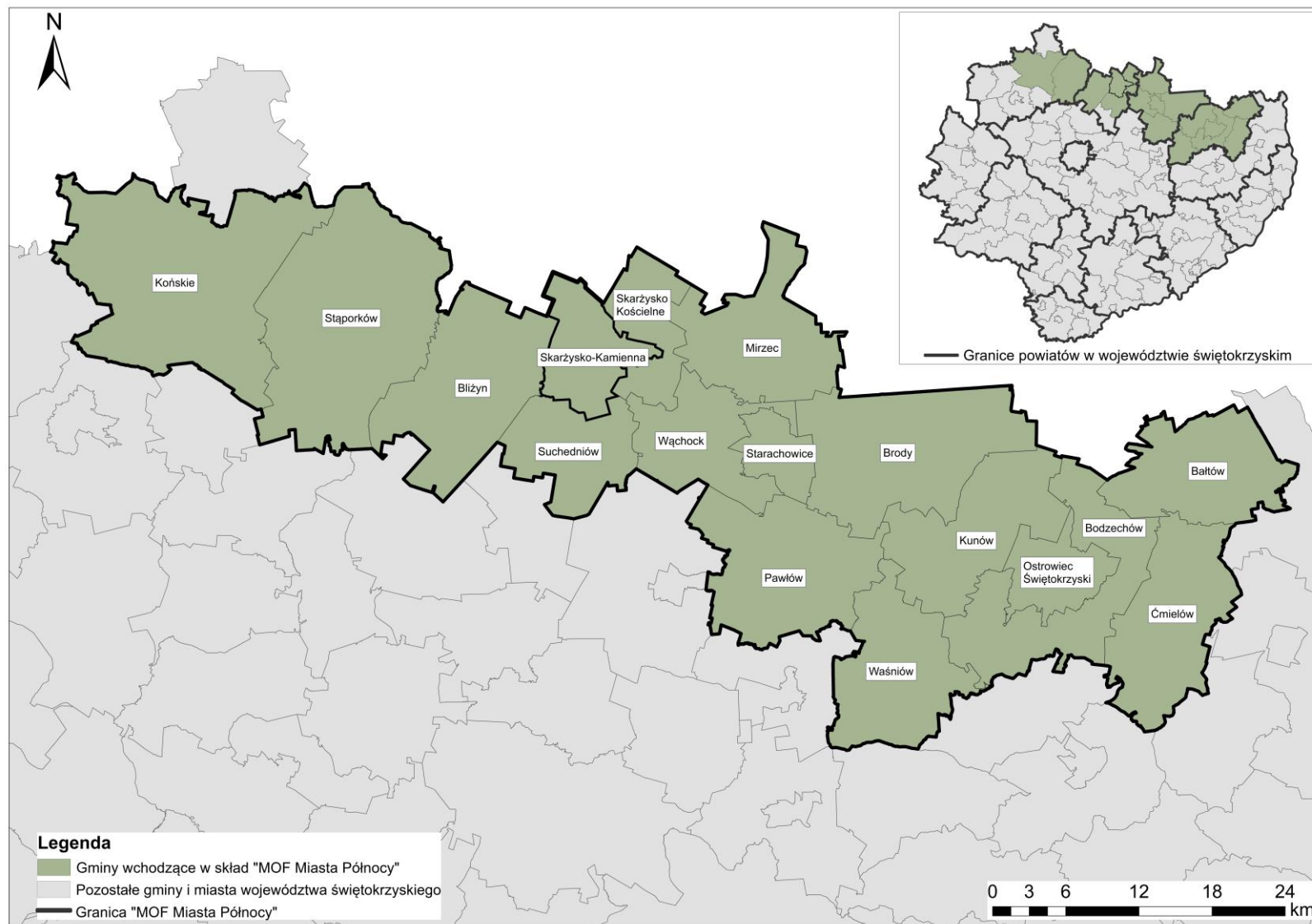
- 3 gminy miejskie: Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice;

¹ Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, str. 65

- 6 gmin miejsko-wiejskich: Ćmielów, Końskie, Kunów, Stąporków, Suchedniów, Wąchock;
- 8 gmin wiejskich: Bałtów, Bliżyn, Bodzechów, Brody, Mirzec, Pawłów, Skarżysko Kościelne, Waśniów ([Mapa 2](#)).

Współpraca między gminami kształtuje się od lat. Gminy „MOF Miasta Północy” prowadzą systematyczną współpracę z jednostkami sąsiadującymi, najczęściej w granicach powiatów. Współpraca głównych ośrodków „MOF Miasta Północy” zawiązana została z gminami, które w przeszłości znajdowały się w granicach Centralnego Okręgu Przemysłowego.

Mapa 2. Lokalizacja MOF Miasta Północy na tle województwa świętokrzyskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k i PRG.

3.2. OBSZARY PROBLEMOWE

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy wyróżniono 5 poniższych obszarów wsparcia, dla których przedstawiono opis obszarów problemowych pod kątem potencjałów i barier rozwojowych wraz z uzasadnieniem prowadzonej interwencji:

- 1) Jakość życia
- 2) Turystyka
- 3) Gospodarka i cyfryzacja
- 4) Transport
- 5) Przestrzeń i środowisko naturalne

3.2.1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA

Obszar MOF Miasta Północy charakteryzuje się niekorzystnymi tendencjami demograficznymi objawiającymi się stale zmniejszającą się liczbą mieszkańców. Wywołane jest to ujemnym przyrostem naturalnym oraz ujemnym saldem migracji. Konsekwencją tego jest przewidywany dalszy spadek liczby ludności do roku 2035. Istotnym problemem MOF Miasta Północy jest duży udział osób starszych w liczbie mieszkańców obszaru (najliczniejszą grupę wiekową stanowią osoby w przedziale wiekowym 60-64 lata), co wpływa na wzrost wartości współczynnika obciążenia demograficznego. To z kolei może w przyszłości powodować zwiększone obciążenie systemu opieki społecznej i zdrowotnej.

Powodem odpływu mieszkańców jest m.in. niewystarczająca liczba ofert dobrze płatnej pracy. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w powiatach MOF Miasta Północy w stosunku do średniej krajowej było niższe niż w kraju i całym województwie. Co prawda stopa bezrobocia rejestrowanego sukcesywnie spadała na przestrzeni analizowanego okresu, jednak odnotowano jej ponowny wzrost w roku 2020 w związku z pandemią i jej konsekwencjami. Co więcej w niektórych gminach obszaru funkcjonalnego udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym przekraczał w 2020 r. 10%.

Trudności związane z zatrzymaniem odpływu mieszkańców związane są także z niewystarczającą dostępnością i jakością usług podstawowych i wyższego rzędu, w tym także z dostępnością do mieszkań w różnych przedziałach cenowych. Przy czym należy zauważyć, że potencjał terenów możliwych do przeznaczenia na funkcje mieszkaniowe jest na terenie MOF Miasta Północy duży. Rozbudowy w tym zakresie wymaga system mieszkalnictwa komunalnego i/lub społecznego.

Kolejną z przyczyn migracji ludności z terenu MOF Miasta Północy jest niewystarczająca i niedostosowana do młodych osób oferta spędzania czasu wolnego. Promocja oraz organizacja wydarzeń, zwiększenie bazy usług gastronomicznych, rekreacyjnych, kulturalnych stanowiłoby odpowiedź na zapotrzebowania mieszkańców. Pandemia koronawirusa COVID-19 doprowadziła do gwałtownego spadku liczby imprez organizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury w 2020 roku. W 2021 roku ich liczba zaczęła ponownie rosnąć, jednak nie wróciła do poziomu sprzed pandemii.

Dostęp do infrastruktury społecznej na terenie MOF Miasta Północy jest ogólnie dobry. Placówki podstawowej opieki zdrowotnej znajdują się na terenie wszystkich gmin MOF. Jednakże poprawy wymaga poziom oferowanych w nich usług, który jest niewystarczający dla mieszkańców (brak dostępności do lekarzy specjalistów, słaba dostępność do e-usług zdrowotnych, ograniczony dostęp do sprzętu diagnostycznego). Te kwestie mają istotne znaczenie szczególnie w kontekście wyzwania, jakim jest starzejące się społeczeństwo. Istotnym potencjałem w obszarze zdrowia może być teren gminy Stąporków (Czarniecka Góra), bowiem samorząd stara się o uzyskanie statusu strefy uzdrowiskowej.

Poza usługami zdrowotnymi należy zwrócić także uwagę na usługi opiekuńcze dla osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami. W większości gmin stale rosła liczba osób korzystających z zakładów stacjonarnych pomocy społecznej w wieku 60 lat i więcej. W tym zakresie zauważalny jest problem niskiego dostępu do domów pomocy społecznej oraz niewystarczająco rozwinięty system usług opiekuńczych i specjalistycznych świadczonych w miejscu zamieszkania.

Baza oświatowa na terenie MOF Miasta Północy jest rozbudowana – działają szkoły średnie, zawodowe oraz technika. Potencjałem w tym obszarze jest kadra do szkolnictwa zawodowego. Problem stanowi niedostosowanie oferty edukacyjnej do rynku pracy, co przekłada się na niższe zainteresowanie edukacją zawodową wśród uczniów w porównaniu z województwem czy krajem. Na terenie MOF brakuje również uczelni o profilu technicznym, a ponadto potencjał ośrodka akademickiego jako podmiotu mogącego pełnić funkcje jednostki badawczo-rozwojowej jest obecnie niewystarczający.

Dla osób będących rodzicami, a jednocześnie chcących podejmować pracę istotnym aspektem jest opieka nad dziećmi w tym czasie. Zwiększenie dostępności do żłobków i przedszkoli w pobliżu miejsc pracy oraz zwiększenie liczby miejsc w tych placówkach umożliwiłoby wzrost zatrudnienia w regionie. W kontekście edukacji należy także zwrócić uwagę na niższe wyniki z egzaminów maturalnych wśród uczniów z obszaru MOF w porównaniu z rówieśnikami z regionu oraz wśród uczniów klas ósmych (egzaminy z matematyki i jęz. angielskiego). Konieczne jest również zwiększenie dostępu do zajęć pozalekcyjnych dla dzieci z obszarów wiejskich.

3.2.2. GOSPODARKA I CYFRYZACJA

Istotnym wyróżnikiem MOF Miasta Północy są tradycje przemysłowe związane najpierw ze Staropolskim, a następnie z Centralnym Okręgiem Przemysłowym. Na terenie MOF Miasta Północy działają duże i średnie firmy z branży przemysłowej, hutniczej, metalurgicznej, odlewniczej, ceramicznej o znaczącej renomie. Pomimo wspólnych tradycji miasta MOF nie posiadają wspólnej oferty gospodarczej.

Ważnym elementem związanym z tworzeniem klimatu do inwestowania jest dostępność odpowiednio przygotowanych terenów inwestycyjnych. Na terenie MOF Miasta Północy ponad 80 ha zajmują tereny inwestycyjne. W większości są uzbrojone lub planuje się dozbrojenie, aby stały się bardziej atrakcyjne. Ponadto na terenie MOF funkcjonuje jedna specjalna strefa ekonomiczna: SSE „Starachowice”. Istotnym elementem jest także doświadczenie lokalnych i regionalnych Instytucji Otoczenia Biznesu – skuteczne wsparcie MŚP oraz społeczności lokalnej. Jednym z takich podmiotów jest działający na terenie MOF Konecki Klaster Energetyczny.

Jednocześnie badania nad diagnozą wykazały, że obszar MOF charakteryzuje się niską atrakcyjnością inwestycyjną, co przejawia się m.in. w mniejszej liczbie istniejących i nowopowstałych podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w porównaniu z województwem czy krajem. Związane jest to także z niskim poziomem innowacyjności wśród przedsiębiorstw działających na terenie MOF Miasta Północy. Przeprowadzone badania wskazały na zapotrzebowanie wśród przedsiębiorców na usługi cyfrowe. Przedsiębiorcy wyrażają zainteresowanie rozwojem usług cyfrowych, które ułatwiłyby im aplikowanie o środki finansowe, wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań lub pracy zdalnej dla swoich pracowników. Barierą we wprowadzaniu usług cyfrowych w przedsiębiorstwach oraz placówkach administracji publicznej może być niewystarczające wyposażenie gmin w sieć światłowodową (zwłaszcza gminy wiejskie mają utrudniony dostęp). Wprowadzenie e-usług przyspieszyłoby pracę urzędników i zmniejszyłoby oczekiwanie klientów na wydanie odpowiednich dokumentów.

3.2.3. TURYSTYKA

Przez obszar „MOF Miasta Północy” przebiega Świętokrzyski Szlak Zabytków Techniki skupiający historyczne obiekty z czasów istnienia Staropolskiego Okręgu Przemysłowego oraz Centralnego Okręgu Przemysłowego. Obszar MOF charakteryzuje się dużą liczbą muzeów związanych z postindustrialną historią regionu. Są to m.in. stare zakłady przemysłowe, zabytki architektury i techniki. Nie są one jednak dostosowane do potrzeb obecnych zwiedzających – brak zintegrowanego systemu obsługi i informacji turystów, wspólnego systemu e-biletowego, aplikacji mobilnej, obiektów prezentowanych w technologii VR lub za pomocą animacji 3D, wizualizacji 3D czy też interaktywnej prezentacji istotnych elementów z punktu widzenia obszaru MOF Miasta Północy. Wiele z tych obiektów wymaga przebudowy i modernizacji czy też nadania nowych funkcji, które pozwolą na przyciągnięcie turystów.

Niewątpliwym atutem MOF Miasta Północy jest dziedzictwo historyczno-geologiczno-kulturowe, w tym zlokalizowany na terenie gminy Bodzechów „Krzemionkowski region pradziejowego górnictwa krzemienia pasiastego” wpisany na listę UNESCO, dwa pomniki historii - kopalnie krzemienia pasiastego

oraz zespół opactwa cystersów zlokalizowany w gminie Wąchock. Ponadto na terenie MOF Miasta Północy znajdują się liczne rezerваты przyrody (Gagaty Sołtykowskie, Skałki Piekło pod Niekłaniem, Górna Krasna), zbiorniki wodne i kompleksy leśne, które ze względu na swoje walory stanowią atrakcje turystyczne regionu. Niektóre z nich jak zbiorniki wodne nie są wystarczająco zagospodarowane lub nie posiadają rozwiniętej infrastruktury. Gminy MOF MP tworzą klaster zajmujący się bazą turystyczną zlokalizowaną w pobliżu zbiornika wodnego w miejscowości Sielcia oraz wspierają pozostałe inicjatywy turystyczne na terenie obszaru funkcjonalnego. Istniejąca współpraca pokazuje, że przy finansowym wsparciu regionu tereny MOF mogłyby tworzyć jeden wspólny organizm turystyczny.

Przez teren MOF Miasta Północy przepływają także rzeki takie jak Kamienna i Czarna. Również one posiadają potencjał turystyczny, jednak wymagają udrożnienia w niektórych miejscach oraz budowy przеносек i przystani, tak aby mogły być wykorzystywane jako turystyczny szlak wodny.

Na terenie MOF Miasta Północy wyznaczone zostały turystyczne szlaki PTTK zarówno piesze jak i rowerowe. Obecnie nie tworzą one zwartej sieci rowerowej, a stworzenie takiego spójnego układu poprzez budowę nowych ścieżek wpłynęłoby również na poprawienie dostępności obszaru oraz urozmaicenie jego oferty turystycznej. Powyższe rozwiązanie, aby pełnić rolę tras komunikacyjnych do sąsiednich gmin, wymagałoby również uzupełnienia w infrastrukturę towarzyszącą w postaci Miejsc Obsługi Rowerzystów. Cennym elementem związanym z dostępem do miejsc turystycznych i rekreacyjnych jest rozbudowanie i reaktywowanie kolejki wąskotorowej na obszarze MOF.

3.2.4. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Działania podejmowane w dziedzinie ochrony środowiska będą miały największą szansę na realizację w ramach współpracy gmin MOF Miasta Północy. Jednym z wyzwań w tym zakresie jest skuteczne zagospodarowanie odpadów komunalnych, segregacja odpadów i ich recykling na odpowiednim poziomie. Bariere stanowi niska świadomość ekologiczna mieszkańców oraz nieznanomość korzyści oraz metod gospodarowania odpadami. Promowanie i realizacja rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym, segregacji odpadów i recyklingu wśród ludności MOF Miasta Północy byłaby odpowiedzią na te wyzwania. Na terenie MOF Miasta Północy brak jest obiektów posiadających innowacyjne wyposażenie umożliwiające zrównoważoną gospodarkę odpadami. W regionie brakuje instalacji do termicznego przetwarzania odpadów.

Wzrost cen paliw kopalnych spowodowany kryzysem energetycznym wymusza na samorządach inwestycje w odnawialne źródła energii celem budowania ich bezpieczeństwa energetycznego. Dodatkowo inwazja Rosji na Ukrainę dodała impetu unijnym dążeniom do osiągnięcia neutralności klimatycznej i wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Jednakże na chwilę obecną stopień wykorzystania OZE przez członków ZIT MOF MP jest znikomy. Dodatkowo na terenie gmin wciąż istnieją budynki, które powinny zostać poddane termomodernizacji.

Doprowadzenie sieci infrastruktury gazowej i kanalizacyjnej dla całego obszaru MOF Miasta Północy było jednym z kilkukrotnych wskazań w badaniu CAWI oraz podczas warsztatów diagnostycznych. Jest to kolejne działanie wymagające współpracy jednostek samorządu terytorialnego oraz nakładów finansowych, które nie są dostępne we wszystkich gminach. Dodatkowe środki na realizację tych inwestycji umożliwiłoby korzystanie przez mieszkańców z bardziej ekologicznych form ogrzewania (gaz) oraz niezanieczyszczanie środowiska (ścieki).

Na terenie MOF Miasta Północy znajdują się liczne obszary przyrodnicze takie jak lasy czy rzeki. Razem tworzą one korytarze ekologiczne, których ochrona jest niezbędna do ograniczenia skutków zmian klimatycznych i zachowania bioróżnorodności. Wspólne działania jednostek terytorialnych MOF Miasta Północy w tym zakresie, jak na przykład tworzenie tematycznych organizacji, czy prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych potencjału błękitno-zielonej infrastruktury, są wskazane do rozwoju tego obszaru wsparcia. Istotne jest także wprowadzanie, szczególnie na terenie miast, rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, w tym także tworzenie i modernizowanie zbiorników retencyjnych.

3.2.5. TRANSPORT

Skuteczny, czyli dostępny transport jest podstawą dobrej współpracy między gminami obszaru funkcjonalnego. Miejski Obszar Funkcjonalny jest częściowo dobrze skomunikowany z pozostałymi regionami kraju ze względu na położenie trasy szybkiego ruchu S7 w osi północ-południe, przebiegającej przez Skarżysko-Kamienną. Połączenia komunikacyjne pozwolą na dogodne przemieszczanie się w celach edukacyjnych, czy zarobkowych. Potencjałem w zakresie transportu jest rozwój infrastruktury kolejowej - połączenie PKP jako oś łącząca MOF z centrum (węzłem) w Skarżysku-Kamiennej i uruchomione przewozy pasażerskie koleją T 25.

Należy jednak zwrócić uwagę, że połączenia pomiędzy poszczególnymi gminami MOF Miasta Północy nie są rozwinięte na wystarczającym poziomie. Wiele dróg na terenie MOF Miasta Północy charakteryzuje się złym stanem technicznym. Istnieje również konieczność dostosowania drogi krajowej nr 42 (stanowiącej arterię transportową północy województwa i umożliwiającą dostęp do drogi S7 większości samorządów MOF) do standardów drogi ekspresowej. Niezbędne są też prace związane z budową obwodnic np. obwodnicy Końskich, Ostrowca Świętokrzyskiego i Starachowic. Na terenie obszaru funkcjonalnego brakuje rozbudowanej sieci ścieżek rowerowych.

Istotnym problemem MOF Miasta Północy jest niewystarczający stopień zintegrowania transportu zbiorowego, co przekłada się na malejącą liczbę użytkowników komunikacji miejskiej, a to z kolei przyczynia się do wzrostu użytkowania indywidualnych środków transportu.

Barierę w rozwoju komunikacji może stanowić niechęć niektórych gmin MOF do tworzenia wspólnego transportu lub niedoinwestowany tabor autobusowy i kolejowy. Jego modernizacja lub wymiana na nisko lub zeroemisyjny zachęci pasażerów do korzystania zarówno przy krótkich (dojazd do pracy, szkoły) jak i długich podróżach (Strategia na rzecz rozwoju zrównoważonej mobilności opracowana przez Komisję Europejską przyjmuje, że do 2030 roku przewóz osób na dystansie do 500 km nie powinien generować emisji). Rozwinięcie systemu ścieżek rowerowych umożliwiających korzystanie z roweru jako zamiennika środka transportu pozwoli ograniczyć emisję zanieczyszczeń do atmosfery. Barierą stanowi nieposiadanie infrastruktury rowerowej przez 7 gmin MOF Miast Północy.

4. ANALIZA SWOT

Podsumowaniem wskazanych obszarów problemowych i obszarów wsparcia jest analiza SWOT. Poza głównymi obszarami wsparcia w analizie uwzględnione zostało również zagadnienie współpracy między poszczególnymi jednostkami MOF Miasta Północy jako element nieodzowny przy tworzeniu i wspólnym realizowaniu projektów w ramach obszarów funkcjonalnych.

Analiza SWOT to technika analizy informacji porządkująca je w podziale na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S** – Strengths (Mocne strony) – przewagi i zalety „MOF Miasta Północy”, pozytywne czynniki wewnętrzne stanowiące o sile obszaru. Na podstawie mocnych stron można tworzyć scenariusze rozwoju związane z realizacją celów.
- **W** – Weaknesses (Słabe strony) – są to wszelkie zidentyfikowane bariery i wady, negatywne czynniki wewnętrzne, które mogą ograniczyć możliwości rozwojowe danego obszaru. Mogą przeszkodzić w realizacji celów.
- **O** – Opportunities (Szanse) – zdiagnozowane w otoczeniu pozytywne zjawiska, na które „MOF Miasta Północy” nie ma bezpośredniego wpływu, ale ich wykorzystanie może przyczynić się do rozwoju danego obszaru.
- **T** – Threats (Zagrożenia) – zidentyfikowane w otoczeniu negatywne czynniki zewnętrzne, na które gminy działające w ramach „MOF Miasta Północy” nie mają bezpośredniego wpływu. Ich występowanie może zakłócać planowany rozwój „MOF Miasta Północy”.

Tabela 1. Analiza SWOT

MOCNE STRONY		SŁABE STRONY	
JAKOŚĆ ŻYCIA			
DEMOGRAFIA <ul style="list-style-type: none"> • Dostępność terenów pod budownictwo społeczne • Zainteresowanie mieszkańców osiedlaniem się na terenach poza większymi miastami - tereny atrakcyjne dla budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego		DEMOGRAFIA <ul style="list-style-type: none"> • Spadek liczby ludności i związany z tym zwiększający się ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji • Starzejące się społeczeństwo • Niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych	
EDUKACJA <ul style="list-style-type: none"> • Potencjał kadrowy do rozwoju szkolnictwa zawodowego • Stosunkowo dobry w większości gmin dostęp do przedszkoli i innych placówek oświatowych • Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura edukacyjna • Istniejąca sieć placówek szkół średnich, technicznych i zawodowych		EDUKACJA <ul style="list-style-type: none"> • Niższe wyniki z egzaminów maturalnych w porównaniu do średniej dla województwa świętokrzyskiego i kraju • Niedopasowanie oferty szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy, mało atrakcyjna oferta w tym zakresie • Niewystarczający potencjał ośrodka akademickiego jako podmiotu mogącego pełnić funkcje jednostki badawczo-rozwojowej • Brak uczelni wyższej o profilu technicznym • Niewystarczający dostęp do e-infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami w szkołach • Słaby dostęp uczniów do zajęć pozalekcyjnych na obszarach wiejskich • Starzejąca się kadra nauczycielska	
WŁĄCZENIE I INTEGRACJA SPOŁECZNA <ul style="list-style-type: none"> • Znaczący spadek osób korzystających z pomocy społecznej na terenie całego „MOF Miasta Północy” • Wzrost liczby organizacji pozarządowych na przestrzeni ostatnich 5 lat			
ZDROWIE			

<ul style="list-style-type: none"> • Mająca szansę powstać na terenie Czarnieckiej Góry (gm. Stąporków) strefa uzdrowiskowa 	<p>KULTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczający dostęp do bibliotek w części „MOF Miasta Północy” • Spadek czytelnictwa – osiągane wskaźniki niższe niż średnio w woj. świętokrzyskim i całym kraju • Brak rozbudowanej oferty kulturalnej dla młodzieży <p>WŁĄCZENIE I INTEGRACJA SPOŁECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Słaby dostęp do domów pomocy społecznej • Niewystarczająca oferta usług opiekuńczych w formie deinstytucjonalnej <p>ZDROWIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca dostępność i jakość specjalistycznych usług zdrowotnych • Brak odpowiedniej profilaktyki zdrowotnej • Słaba dostępność do e-usług zdrowotnych • Ograniczony dostęp do sprzętu diagnostycznego
GOSPODARKA I CYFRYZACJA	
<ul style="list-style-type: none"> • Tradycje przemysłowe wywodzące się ze Staropolskiego Okręgu Przemysłowego • Funkcjonowanie Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Starachowice” • Obecność dużych i średnich firm działających w branży przemysłowej, hutniczej, metalurgicznej, spożywczej, usług mechanicznych itp. • Część terenów dobrze przygotowana na przyjęcie inwestorów • Działający Konecki Klaster Energetyczny • Doświadczenie lokalnych i regionalnych Instytucji Otoczenia Biznesu – skuteczne wsparcie MŚP oraz społeczności lokalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • Niskie wynagrodzenia w odniesieniu do średniej dla woj. świętokrzyskiego i Polski • Wysoka stopa bezrobocia • Niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców • Niska atrakcyjność inwestycyjna – liczba istniejących i nowopowstałych podmiotów gospodarki narodowej wpisanej do rejestru REGON niższa niż w województwie i kraju – największy spadek liczby nowopowstałych podmiotów w miastach powiatowych • Niski poziom innowacyjności wśród przedsiębiorstw działających na terenie „MOF Miasta Północy” • Brak potencjału technicznego w zakresie cyfryzacji przedsiębiorstw • Brak wsparcia finansowego organizacji pozarządowych działających jako IOB może spowodować ograniczenie ich działalności bądź likwidację, ograniczenie nowych • Niewystarczająca powierzchnia terenów inwestycyjnych. Problem z odrośnięciem działek z glebami z I, II i III klasy bonitacyjnej, brak środków na wykup odpowiednich terenów • Niedobór uzbrojonych infrastrukturalnie terenów inwestycyjnych • Niewystarczające wyposażenie gmin w sieć światłowodową

TURYSTYKA	
<ul style="list-style-type: none"> • Dziedzictwo historyczno-geologiczno-kulturowe, w tym zlokalizowany na terenie gminy Bodzechów „Krzemionkowski region pradziejowego górnictwa krzemienia pasiastego” wpisany na listę UNESCO, dwa pomniki historii - kopalnie krzemienia pasiastego, zespół opactwa cystersów zlokalizowany w gminie Wąchock • Cenne zabytki kultury przemysłowej, w tym poprzemysłowe Staropolskiego i Centralnego Okręgu Przemysłowego • Duży potencjał turystyczny związany z walorami naturalnymi (większość powierzchni „MOF Miasta Północy” prawnie chroniona ze względu na cenne zasoby środowiskowe), ukształtowaniem geologicznym oraz istniejącymi zbiornikami wodnymi (Brody, Wióry, rzeka Kamienna), rezerваты przyrody: Gagaty Sołtykowskie, Skałki Piekiełko, Górna Krasna i ich możliwości rozwoju, rezerwat archeologiczny "Rydno" • Walory turystyczne oraz możliwości rozwoju Sielpi jednego z najbardziej rozpoznawalnych zbiorników wodnych • Rozpoznawalne produkty lokalne – porcelana z Ćmielowa, JuraPark Bałtów, garncarstwo w Rędocinie • Rozwijająca się sieć tras/szlaków rowerowych, w tym Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo • Potencjał do rozwoju turystyki aktywnej – szlaki rowerowe, stoki narciarskie • Dobre zaplecze konferencyjne turystycznych obiektów noclegowych • Wzrost wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca liczba i standard istniejących obiektów noclegowych i gastronomicznych • Niewykorzystany potencjał pod kątem turystycznym rzek Kamienna i Czarna Konecka (Maleniecka) – konieczność przygotowania rzek do utworzenia szlaku kajakowego oraz wyposażenia w infrastrukturę towarzyszącą • Niedostosowanie części obiektów muzealnych/turystycznych do standardów i oczekiwań współczesnego odbiorcy • Część szlaków rowerowych wymaga modernizacji (ponownego oznakowania, wyposażenia w małą architekturę przeznaczoną dla rowerzystów) • Niewystarczający stopień wykorzystania form zaangażowania turystów stosujących nowoczesne technologie informacyjno-komputerowe (qr kody, symulatory świata rzeczywistego lub wyobrazonego, wystawy multimedialne) • Monotonność infrastruktury turystycznej • Brak infrastruktury wokół zbiorników wodnych • Sielpia- niewykorzystana jako całoroczna atrakcja turystyczna
PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	
<ul style="list-style-type: none"> • Dążenie do rozwiązywania problematyki zmniejszenia powstania odpadów, zwiększania segregacji oraz recyklingu 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak aktualnych SUIKZP dla części gmin „MOF Miasta Północy” • Nierównomierne pokrycie MPZP całego „MOF Miasta Północy” • Zróżnicowanie gmin pod względem dominującej funkcji – część jest typowo rolnicza, w innych dominuje funkcja przemysłowa lub turystyczna, co oznacza różne priorytety odnośnie rozwoju całego „MOF Miasta Północy” • Zły stan techniczny dróg • Zbyt mała liczba wspólnych przedsięwzięć realizowanych w obszarach granicznych gmin

	<ul style="list-style-type: none"> Nierównomierne pokrycie siecią wodno-kanalizacyjną oraz gazową (część gmin nie podłączoną lub w niewielkim stopniu wyposażoną w sieć gazową) Niewystarczający stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii Brak obiektów stosujących gospodarkę odpadami o obiegu zamkniętym Brak w regionie instalacji do termicznego przetwarzania odpadów
WSPÓŁPRACA	
<ul style="list-style-type: none"> Zawiązania porozumienia przez gminy MOF Miasta Północy w celu realizacji wspólnych projektów realizowanych w formule ZIT 	<ul style="list-style-type: none"> Duża liczba podmiotów i ich zróżnicowanie, różne potrzeby inwestycyjne w zakresie każdej gminy, inne priorytety oraz różny stopień wdrożeń inwestycji Nierównomierny rozwój gospodarczy gmin, Utrudniony przepływ informacji między jednostkami „MOF Miasta Północy” Niewystarczająca współpraca na linii nauka-biznes
TRANSPORT	
<ul style="list-style-type: none"> Rozwój infrastruktury kolejowej - połączenie PKP jako oś łącząca MOF z centrum (węzłem) w Skarżysku-Kamiennej, uruchomione przewozy pasażerskie koleją T 25 Inwestycje w ekologiczny tabor - ekologiczny transport 	<ul style="list-style-type: none"> Brak komunikacji publicznej pomiędzy wszystkimi członkami „MOF Miasta Północy” oraz niechęć do jej tworzenia ze strony niektórych gmin. Brak integracji rozkładów jazdy pomiędzy przewoźnikami (komunikacja miejska, PKS, PKP, transport prywatny), co również wpływa na zanik korzystania z transportu zbiorowego Niewystarczający stopień wykorzystania zeroemisyjnego transportu publicznego Ograniczone wykorzystanie linii kolejowej nr 25 Niewystarczająco rozwinięta sieć ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą Niedofinansowany tabor komunikacyjny Brak dofinansowania do transportu zbiorowego Białe plamy komunikacyjne (spadek liczby obsługiwanych linii przez przewoźników prywatnych), brak komunikacji miejskiej. Niedostateczna sieć dróg kołowych między miastami MOF Brak połączenia kolejowego z Centralną Magistralą Kolejową
SZANSE	ZAGROŻENIA
GOSPODARKA I CYFRYZACJA	
<ul style="list-style-type: none"> Wzrost świadomości społeczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> Niespójny i wydłużający procedury system prawny

<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych, rozwój e-usług • Poprawiająca się infrastruktura nowoczesnych technologii • Rozwój usług telepracy, teleedukacji, teleusług • Moda na zdrowy styl życia, zwiększające się zapotrzebowanie na produkty ekologiczne i związany z tym wzrost znaczenia rolnictwa ekologicznego <p>TURYSTYKA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zainteresowania ludności turystyką wypoczynkową i turystyką aktywną na obszarach wiejskich, wśród walorów przyrodniczych <p>TRANSPORT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dogodne położenie w centralnej części Polski przy liniach kolejowych prowadzących z północy na południe linia relacji Gdańsk-Warszawa-Kielce-Kraków oraz z północnego-zachodu w kierunku południowo-wschodnim linia Łódź-Rzeszów • Dobre skomunikowanie ponadregionalne dzięki istnieniu trasy szybkiego ruchu S7 biegnącej w osi północ-południe od Gdańska przez Skarżysko-Kamienną do Krakowa i przejścia granicznego w Chyżnem <p>WSPÓŁPRACA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Możliwość skorzystania ze środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych <p>GOSPODARKA ODPADAMI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konieczność spełniania określonych wymogów nakładanych przez UE m.in. od 2025 odzysk plastiku 25% <p>PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii oraz wsparcia w zakresie niskoemisyjnej gospodarki 	<ul style="list-style-type: none"> • Rosnące koszty przygotowania oraz realizacji poszczególnych inwestycji • Sytuacja geopolityczna wywołana konfliktem zbrojnym w Ukrainie wpływająca m.in. na mniejszą atrakcyjność inwestycyjną kraju <p>DEMOGRAFIA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ograniczona możliwość finansowania programu mieszkań społecznych <p>GOSPODARKA I CYFRYZACJA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Słaba skuteczność pomocy społecznej – wspieranie biernych postaw na rynku pracy • Brak odpowiednich zasobów kadrowych na rynku pracy • Negatywny wpływ pandemii COVID-19 na gospodarkę • Wysoka inflacja • Kryzys energetyczny - wzrost cen energii (prądu i gazu) <p>PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmiany klimatyczne
--	---

Źródło: opracowanie własne

5. WIZJA I MISJA

Wizja przedstawia obraz obszaru w perspektywie czasu. Stanowi ona docelowy wizerunek obszaru, do którego dążą interesariusze Strategii, poprzez realizację celów i przy założeniu występowania odpowiednich warunków wewnętrznych i zewnętrznych. Wizja MOF Miasta Północy została przedstawiona w sposób opisowy i skupia się na najistotniejszych elementach rozwoju obszaru.

Wizja MOF Miasta Północy 2030 +

Miejski Obszar Funkcjonalny Miasta Północy stanowi zintegrowany i rozpoznawalny w kraju obszar rozwijający swój potencjał bazując na tradycjach przemysłowych oraz atrakcyjnych walorach naturalnych. Podjęte wspólne działania Partnerów MOF Miasta Północy sprzyjają pobudzeniu gospodarczemu i społecznemu, co daje mieszkańcom różnorodne możliwości rozwoju oraz pracy. Wysoka jakość środowiska naturalnego w połączeniu z bogatą ofertą spędzania czasu wolnego tworzy z „Miast Północy” zarówno wspaniałe miejsce do zamieszkania, jak i interesujący cel turystyczny.

Misja wyraża w ogólny sposób nadrzędny cel służący realizacji wizji. Jest ona określeniem roli jaką MOF ma pełnić dla swoich mieszkańców. Wyznacza główny kierunek rozwoju oraz aspiracji i dążeń wspólnoty samorządowej.

Misja MOF Miasta Północy 2030 +

Zapewnienie obecnym oraz przyszłym mieszkańcom Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego „Miasta Północy” warunków do godnego życia, dzięki nieustającemu rozwojowi wysokiej jakości usług, konkurencyjnej gospodarce, włączeniu komunikacyjnemu oraz dbałości o środowisko naturalne.

6. CELE STRATEGICZNE

Skuteczna realizacja wizji i misji MOF Miasta Północy wymaga określenia celów strategicznych, które będą eliminowały lub ograniczały negatywne zjawiska występujące na obszarze MOF. Jednocześnie cele te powinny wykorzystywać potencjał wynikający z przeprowadzonej diagnozy. Cele określają pewien stan, efekt, do którego powinny dążyć wszystkie podmioty zaangażowane w realizację Strategii.

Cele strategiczne zostały przypisane do obszarów wsparcia wynikających z diagnozy.

Tabela 2. Cele strategiczne

JAKOŚĆ ŻYCIA	GOSPODARKA, CYFRYZACJA, TURYSTYKA		PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	
Cel strategiczny 1. Wysokiej jakości usługi społeczne	Cel strategiczny 2. Rozwój cyfryzacji oraz konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Cel strategiczny 3. Zwiększony poziom atrakcyjności turystycznej MOF Miasta Północy	Cel strategiczny 4. Zapewniona wysoka jakość środowiska dla obecnych mieszkańców i przyszłych pokoleń	Cel strategiczny 5. Zapewniona wysoka spójność i dostępność przestrzenna całego MOF Miasta Północy

Źródło: opracowanie własne

Ponadto powyższe cele strategiczne są spójne z celami strategicznymi Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ oraz wpisują się w cele polityki spójności UE, co zostało zobrazowane w poniższej tabeli.

Tabela 3. Powiązanie celów strategicznych z celami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego i UE

Cel strategiczny	Odniesienie do Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+	Odniesienie do celów polityki spójności UE (Umowa Partnerstwa) ²
Cel strategiczny 1. Wysokiej jakości usługi społeczne	<p>Cel strategiczny Strategii ZIT wpisuje się w Cel operacyjny 3.1. Silny kapitał społeczny w regionie, który zakłada m.in. upowszechnianie rozwiązań ograniczających migracje i wspieranie działań na rzecz osiedlania się nowych mieszkańców w regionie, wspieranie działań mających na celu wysoką jakość edukacji, rozwój instytucji kultury i dziedzictwa kulturowego, poprawę warunków dla zwiększania aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców</p> <p>Odnosząc się do usług zdrowotnych i opiekuńczych cel strategiczny 1 wpisuje się w cel operacyjny 3.2. Powszechnie dostępne wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne w środowisku lokalnym, który zakłada rozwój i upowszechnianie usług społecznych i zdrowotnych realizowanych w środowisku lokalnym (deinstytucjonalizacja usług), a także zapewnienie wysokiej jakości personelu medycznego. Natomiast w kontekście wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zakłada rozwój ośrodków wsparcia dziennego oraz mieszkalnictwa chronionego (treningowego i wspieranego), a także rozwój sektora ekonomii społecznej i solidarnej</p>	Cel „Europa o silniejszym wymiarze społecznym” (CP4)
Cel strategiczny 2. Rozwój cyfryzacji oraz	Cel strategiczny 2 wpisuje się w cel operacyjny 1.1. Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności	Cel „Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej

² Cele polityki UE i cele szczegółowe zostały również przypisane do poszczególnych przedsięwzięć w rozdz. 7.

Cel strategiczny	Odniesienie do Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+	Odniesienie do celów polityki spójności UE (Umowa Partnerstwa) ²
konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	świętokrzyskiej gospodarki, a także cel operacyjny 1.2. Kompetentne kadry dla gospodarki regionu. Cel strategiczny 2 będzie realizował również cel operacyjny 1.3. Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu, szczególnie w kontekście wspierania kluczowych branż, ze szczególnym uwzględnieniem regionalnych inteligentnych specjalizacji, we wdrażaniu technik informacyjno-komunikacyjnych oraz rozwiązań cyfrowych właściwych dla Przemysłu 4.0.	i inteligentnej transformacji gospodarczej" (CP1)
Cel strategiczny 3. Zwiększony poziom atrakcyjności turystycznej MOF Miasta Północy	Cel strategiczny 3 wpisuje się w cel operacyjny 1.3. Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu w kontekście wzrostu potencjału turystycznego regionu w oparciu o walory uzdrowiskowe, dziedzictwo kulturowe i środowisko naturalne sprzyjające rozwojowi turystyki prozdrowotnej	Cel „Europa bliższa obywatelom” (CP5) Cel „Europa o silniejszym wymiarze społecznym” (CP4)
Cel strategiczny 4. Zapewniona wysoka jakość środowiska dla obecnych mieszkańców i przyszłych pokoleń	Cel strategiczny 4 będzie realizował następujące cele SRWŚ 2030+: <ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 2.1. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego • Cel operacyjny 2.2. Adaptacja do zmian klimatu i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych • Cel operacyjny 2.3. Energetyka odnawialna i efektywność energetyczna	Cel „Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa” (CP2)
Cel strategiczny 5. Zapewniona wysoka spójność i dostępność przestrzenna całego MOF Miasta Północy	Działania przewidziane do wdrożenia w celu strategicznym 5 wpisują się w realizację celu operacyjnego 2.1. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego w kontekście ekologicznej mobilności, w tym transport publiczny i infrastruktura rowerowa, a także w realizację celu operacyjnego 3.3. Wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu, w szczególności w poddziałania związane z rozwojem infrastruktury drogowej, kolejowej i transportu publicznego oraz wzmocnieniem potencjałów OSI w regionie	Cel „Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa” (CP2) (obszar transport niskoemisyjny i mobilność miejska) Cel „Lepiej połączona Europa” (CP3)

Źródło: opracowanie własne

7. CELE OPERACYJNE I PRZEDSIĘWZIĘCIA ZINTEGROWANE

Do każdego z celów strategicznych określone zostały cele operacyjne. Osiąga się je poprzez realizację przedsięwzięć realizacyjnych. Poniżej znajduje się siatka celów prezentująca powiązanie celów strategicznych z uszczegóławiającymi je celami operacyjnymi i przypisanymi przedsięwzięciami (wiązkami projektów).

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Przedsięwzięcia zintegrowane (wiązki projektów)
1. Wysokiej jakości usługi społeczne	1.1. Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości usług opiekuńczych dla dzieci i usług edukacyjnych na każdym etapie życia	<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa, modernizacja i doposażenie już istniejących placówek przedszkolnych oraz szkół podstawowych Zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych (wyrównawczych i rozwijających) dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych (wraz z doposażeniem szkół w niezbędne pomoce dydaktyczne i sprzęt IT) Rozwój szkolnictwa ponadpodstawowego, w tym zawodowego ukierunkowanego na zawody poszukiwane na rynku pracy oraz kształcenia ustawicznego poprzez: <ul style="list-style-type: none"> Inwestycje w bazę edukacyjną (obiekty i wyposażenie) Dostosowanie wiedzy i umiejętności kadry oświatowej Pozyskanie nowych kadr dla oświaty m.in. poprzez system stypendialnych dla studentów zwłaszcza kierunków technicznych dla szkolnictwa zawodowego Zapewnienie miejsc w żłobkach dla wszystkich potrzebujących dzieci Zwiększenie wykorzystania umiejętności korzystania z technologii cyfrowych wśród osób w wieku 60+
	1.2. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług medycznych	<ul style="list-style-type: none"> Doposażenie przychodni i szpitali w odpowiedni, nowoczesny sprzęt w szczególności diagnostyczny Zwiększenie liczby przychodni specjalistycznych Otworzenie profilów medycznych w szkołach ponadpodstawowym, z odpowiednio wykwalifikowaną kadrą nauczycielską Informatyzacja usług podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej Pozyskiwanie wykwalifikowanej kadry medycznej Wprowadzenie systemów stypendialnych dla studentów uczelni medycznych Współpraca szpitali z terenu MOF w zakresie usług wysokospecjalistycznych – podział kompetencji między różne jednostki Zwiększenie liczby programów badań profilaktycznych na terenie gmin MOF Miasta Północy
	1.3. Zapewnienie wysokiej jakości usług opiekuńczych świadczonych lokalnie, w tym w formie desinstytucjonalnej	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój systemu usług opiekuńczych, w tym świadczonych w miejscu zamieszkania Stworzenie dobrych warunków dla rozwoju wolontariatu i organizacji pozarządowych Rozszerzenie sieci domów pomocy społecznej

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Przedsięwzięcia zintegrowane (wiązki projektów)
		<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie kompleksowej opieki wytchnieniowej, w tym także całodobowej w sytuacjach koniecznych
	<p>1.4. Rozwój i dostosowanie do potrzeb lokalnej społeczności oferty spędzania czasu wolnego, w tym oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury kulturalnej i społecznej • Rozszerzenie oferty (w tym bezpłatnej) kulturalnej i spędzania czasu wolnego wspólnie realizowanej przez samorządy lokalne i organizacje pozarządowe • Prowadzenie konsultacji społecznych dot. oferty kulturalnej • Zwiększenie oferty dla młodzieży • Zwiększenie promocji imprez kulturalnych, w tym stworzenie wspólnego kalendarza imprez dla całego MOF • Organizacja imprez kulturalnych nawiązujących do bogatych tradycji przemysłowych regionu • Organizacja imprez kulturowych na wysokim poziomie artystycznym • Zwiększenie liczby lekcji artystycznych dla dzieci z przedszkola i uczniów klas 1-3 szkół podstawowych
	<p>1.5. Wspieranie działań przyczyniających się do wzrostu osiedlania się nowych mieszkańców na terenie MOF i zapobieganie odpływowi młodych osób z terenu MOF</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój budownictwa mieszkaniowego • Uzbrajanie terenów pod zabudowę mieszkaniową • Tworzenie nowych i zagospodarowanie już istniejących miejsc spotkań
	<p>1.6. Niwelowanie niedogodności wpływających na komfort życia osób z niepełnosprawnościami oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Niwelowanie barier architektonicznych poprzez dostosowywanie obiektów i infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami przy uwzględnieniu uwag i opinii tego środowiska • Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego • Zapewnienie OzN dostępu do różnego rodzaju usług specjalistycznych w miejscu ich zamieszkania • Zapewnienie opieki szpitalnej dla OzN na wysokim poziomie dostosowanym do ich specyficznych potrzeb
<p>2. Rozwój cyfryzacji oraz konkurencyjności i innowacyjności gospodarki</p>	<p>2.1. Rozwój przedsiębiorczości i kapitału ludzkiego dostosowanego do potrzeb rynku pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców • Promocja przedsiębiorczości i postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców, w szczególności uczniów • Wsparcie merytoryczne oraz organizacyjne dla osób planujących podjęcie działalności gospodarczej • Stworzenie przestrzeni dla powstawania start-upów • Zwiększenie współpracy biznesu z ośrodkami edukacyjnymi • Zwiększenie dostępu do szerokiej oferty szkoleniowej, w tym oferty bezpłatnej

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Przedsięwzięcia zintegrowane (wiązki projektów)
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój profili kształcenia zawiązanego z potrzebami regionalnego rynku pracy (tworzenie klas patronackich) ▪ Rozwój mikroprzedsiębiorczości (tworzenie atrakcyjnych warunków do rozwoju) ▪ Stworzenie banku danych dla przedsiębiorców (platforma współpracy) – jednolitej platformy do komunikacji między przedsiębiorcami ▪ Powiązanie organizacji zrzeszających przedsiębiorców z organami prowadzącymi szkolnictwo zawodowe
	2.2. Zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i wśród podmiotów świadczących usługi publiczne	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności do nowoczesnej infrastruktury informacyjno-komunikacyjnej w przedsiębiorstwach i placówkach publicznych • Promocja działań zwiększających wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i jednostkach publicznych, w tym popularyzacja e-usług wśród mieszkańców MOF i przedsiębiorców działających na tym obszarze • Wprowadzenie inteligentnych systemów zarządzania infrastrukturą np. komunalną • Pomoc (techniczna) małym przedsiębiorcom w uczestnictwie w przetargach publicznych • Stworzenie centrum zasobów informacji • Rozwój kompetencji przedsiębiorców i przedstawicieli JST z zakresu wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w pracy
	2.3. Wzmocnienie potencjału badawczo-rozwojowego przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie MOF	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie i udostępnienie infrastruktury przystosowanej i przeznaczonej do prowadzenia działań badawczo-rozwojowych • Stworzenie inkubatorów przedsiębiorczości • Stworzenie klastrów specjalistycznych, w szczególności w zakresie Inteligentnych Specjalizacji • Współpraca z ośrodkami akademickimi i centrami badawczo-rozwojowymi • Utworzenie punktów konsultacji (doradztwa) dla przedsiębiorstw realizujących projekty B+R
	2.4. Zapewnienie dobrych warunków do inwestowania, w tym wzmocnienie potencjału IOB	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie centrum obsługi inwestora dla MOF Miasta Północy wraz z wypracowaniem zintegrowanej oferty gospodarczej dla przedsiębiorców z terenu MOF Miasta Północy • Zwiększenie i dostosowanie do potrzeb przedsiębiorców terenów inwestycyjnych • Stworzenie infrastruktury pod działalność produkcyjną • Rozwój potencjału merytorycznego IOB • Stworzenie nowoczesnych pomieszczeń biurowych i produkcyjnych skierowanych do MŚP • Stworzenie warunków współpracy pomiędzy IOB • Utworzenie wspólnej bazy danych IOB • Stworzenie jednolitego systemu ulg i podatków na terenie całego MOF

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Przedsięwzięcia zintegrowane (wiązki projektów)
3. Zwiększony poziom atrakcyjności turystycznej MOF Miasta Północy	3.1. Rozwój sieci szlaków turystycznych i efektywne zarządzanie nimi	<ul style="list-style-type: none"> Wytyczenie budowa i oznakowanie szlaków turystycznych pieszo – rowerowych i wraz z infrastrukturą towarzyszącą Weryfikacja istniejących szlaków turystycznych Zarządzanie szlakami, w tym promocja i ich utrzymanie
	3.2. Wykorzystanie turystyczne cieków i zbiorników wodnych	<ul style="list-style-type: none"> Zagospodarowanie zbiorników wodnych wraz z rozbudową infrastruktury turystycznej Rozwój sieci szlaków kajakowych Organizacja imprez sportów wodnych/głębinowych
	3.3. Rozwój atrakcji turystycznych i dostosowanie obiektów muzealnych/kulturalnych/turystycznych do potrzeb współczesnego odbiorcy muzeów, w tym dla osób o szczególnych potrzebach	<ul style="list-style-type: none"> Dostosowanie nowych/modernizacja istniejących obiektów i dostosowanie części do pełnienia nowych funkcji turystycznych / muzealnych Budowa nowych elementów infrastruktury turystycznej Rozwój infrastruktury narciarskiej Stworzenie cyfrowej wizualizacji oraz prezentacja szlaków i poszczególnych atrakcji MOF Zwiększenie atrakcyjności turystycznej poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii w obsłudze ruchu turystycznego Rozwój geotermii, basenów termalnych
	3.4. Prowadzenie skutecznej promocji walorów przyrodniczych i kulturowych oraz tradycji przemysłowych całego MOF	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój punktów obsługi i informacji turystycznej Sieciovanie produktów turystycznych Wypracowanie marki i produktu MOF Miasta Północy oraz jej promocja Prowadzenie skutecznej promocji walorów środowiskowych, w tym szczególności Krzemionkowskiego regionu pradziejowego górnictwa krzemienia pasiastego Wypracowanie wspólnych zasad zarządzania szlakami turystycznymi Promocja turystyki prozdrowotnej Rozwój informacji turystycznej - zintegrowanej dla całego MOF (baza danych zawierająca informacje turystyczne), w tym stworzenie bezpłatnej aplikacji z informacją turystyczną Wprowadzenie wspólnego e-biletu dla całego MOF Miasta Północy do wszystkich obiektów turystycznych Organizacja wydarzeń służących zwiększeniu rozpoznawalności atrakcji MOF Miasta Północy
4. Zapewniona wysoka jakość środowiska dla obecnych mieszkańców	4.1. Zwiększenie efektywności energetycznej i wspieranie zrównoważonego wykorzystywania instalacji OZE	<p>Przedsięwzięcie – Czysta energia:</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozwój instalacji fotowoltaicznych i połączonych z nimi magazynów energii Realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych, w tym budownictwa pasywnego Rozwój małej energetyki wodnej i wiatrowej Zastosowanie w budynkach źródeł ciepła o wysokiej sprawności i efektywności, w tym pomp ciepła

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Przedsięwzięcia zintegrowane (wiązki projektów)
i przyszłych pokoleń		<ul style="list-style-type: none"> Rozwój działalności klastra zielonej energii (podmiotów z terenu powiatu starachowickiego z możliwością rozszerzania na pozostałe gminy MOF) jako wielosektorowego partnerstwa na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej, bezpieczeństwa energetycznego i ochrony klimatu
	4.2. Skuteczne przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatycznych	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój przedsięwzięć poprawiających naturalną retencję wodną (zbiorniki i poldery), zwiększających wykorzystanie wody szarej – deszczowej i promowanie wykorzystania wód opadowych do nawadniania terenów zielonych Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury Przywracanie naturalnego (dzikiego) charakteru cieków i zbiorników wodnych w miejscach, gdzie jest to możliwe i bezpieczne do realizacji Zwiększenie udziału miejsc zieleni w przestrzeni publicznej Wsparcie instalacji urządzeń optymalizujących stratę wodę – np. urządzenia monitoringu sieci wodnej
	4.3. Wprowadzenie rozwiązań nastawionych na zrównoważoną gospodarkę odpadami	<ul style="list-style-type: none"> Utworzenie i modernizacja istniejących stacjonarnych PSZOK na terenach miast, w tym rozwój PSZOK-ów w kierunku spełnienia wymagań gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) Unifikacja systemu selektywnej zbiorki na terenie MOF Miasta Północy Rozwój systemu zbiorki odpadów ulegających biodegradacji w pojemnikach (bez użycia worka foliowego) Tworzenie sieci recyklatów Modernizacja instalacji komunalnych na terenie MOF Miasta Północy w kontekście GOZ
	4.4. Promowanie i realizacja rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym	<ul style="list-style-type: none"> Stworzenie jednolitej i bezpłatnej aplikacji o gospodarce obiegu zamkniętego (GOZ) dla mieszkańców MOF Promocja wydarzeń włączających mieszkańców, nastawionych na ograniczenie masy wytwarzania odpadów Stworzenie punktów napraw sprzętu domowego (np. przy PSZOK-ach) Rozwój technologii związanej z odzyskiem odpadów Zwiększenie potencjału eko-edukacyjnego MOF-u dzięki wykorzystaniu lokalnych walorów przyrodniczych w edukacji przyrodniczej Stworzenie platformy wymiany doświadczeń w zakresie wymiany wiedzy dotyczącej edukacji ekologicznej pomiędzy gminami MOF Miasta Północy
	4.5. Rozwój infrastruktury sieciowej na terenie MOF Miasta Północy	<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa i modernizacja sieci dostarczania mediów na terenie MOF Miasta Północy Budowa przydomowych biogazowni – mikro-instalacje rolnicze Budowa bioetanowni Rozwój kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Przedsięwzięcia zintegrowane (wiązki projektów)
5. Zapewniona wysoka spójność i dostępność przestrzenna całego MOF Miasta Północy	5.1. Rozwój infrastruktury transportowej	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa nowych i modernizacja istniejących ciągów drogowych łączących obszary MOF Miasta Północy z głównymi ciągami komunikacyjnymi klasy S i A oraz połączeń między poszczególnymi gminami MOF • Stworzenie systemu punktów przesiadkowych • Skorelowanie komunikacji miejskiej i kolejowej w poszczególnych aglomeracjach miejskich i miejsko-wiejskich • Rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej w ramach mobilności miejskiej
	5.2. Zapewnienie zrównoważonej i efektywnej komunikacji publicznej na terenie MOF	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie sieci połączeń komunikacji publicznej zapewniających dostęp do wszystkich miast wiodących w ramach MOF Miasta Północy • Rozwój transportu zero i niskoemisyjnego • Stworzenie stacji ładowania (pojazdów elektrycznych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych analiz i warsztatów z przedstawicielami MOF

7.1. CEL STRATEGICZNY 1. WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUGI SPOŁECZNE

W ramach każdego z celów operacyjnych określone zostały strategiczne przedsięwzięcia realizacyjne, które mają szczególne znaczenie dla rozwoju MOF Miasta Północy. Zostały opisane w poniższych tabelach.

CEL OPERACYJNY 1.1. ZAPEWNIENIE RÓWNEGO DOSTĘPU DO WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG OPIEKUŃCZYCH DLA DZIECI I USŁUG EDUKACYJNYCH NA KAŻDYM ETAPIE ŻYCIE

Nazwa przedsięwzięcia
PZ.1.1.1. Rozbudowa, modernizacja i doposażenie już istniejących placówek przedszkolnych oraz szkół podstawowych
PZ.1.1.2. Zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych (wyrównawczych i rozwijających) dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych (wraz z doposażeniem szkół w niezbędne pomoce dydaktyczne i sprzęt IT)
PZ.1.1.3. Rozwój szkolnictwa ponadpodstawowego, w tym zawodowego ukierunkowanego na zawody poszukiwane na rynku pracy oraz kształcenia ustawicznego
Opis przedsięwzięcia (w tym powiązanie ze zidentyfikowanymi problemami)
Na terenie MOF zostały zidentyfikowane problemy w obszarze edukacji związane z niższymi niż w regionie wynikami z egzaminów 8-klasisty i maturalnych. Ponadto wskazuje się na niewystarczającą ofertę zajęć pozalekcyjnych oraz niedostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy. Część placówek oświatowych nie jest także dostosowana do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami, co wyklucza te osoby z otrzymania edukacji na odpowiednim poziomie. Wskazane przedsięwzięcia stanowią odpowiedź na zidentyfikowane problemy – rozbudowa i modernizacja placówek pozwoli na zapewnienie odpowiednich warunków dla wszystkich uczniów, także tych z niepełnosprawnościami. W ramach przedsięwzięcia zakłada się realizację projektów infrastrukturalnych oraz zwiększających ofertę zajęć dla dzieci i młodzieży.
Cel polityki UE
Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych (CP4)
Cel szczegółowy
Cel szczegółowy (ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online (EFRR) <i>(w ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych).</i>
Cel szczegółowy (f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS+) <i>(w ramach celu nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla projektów realizowanych na terenach Obszarów Strategicznej Interwencji, z uwzględnieniem ZIT).</i>
Wskaźniki produktu
Liczba wspartych przedszkoli (szt.)
Liczba wspartych szkół (szt.)
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)
Wskaźniki rezultatu
Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych (użytkownicy/rok)
Przykłady projektów możliwych do realizacji (z uwzględnieniem projektów wskazanych w rozdz. 13. Załączniku 1 Wykaz pozostałych projektów MOF Miasta Północy)

1. Rozbudowa budynku Samorządowego Przedszkola w Suchedniowie o dodatkowy pawilon (Suchedniów).
2. Modernizacja placówek oświatowych z zapleczem sportowym (Ostrowiec Świętokrzyski).
3. Zajęcia pozalekcyjne dla uczniów ostrowieckich szkół podstawowych (Ostrowiec Świętokrzyski).
4. Zwiększenie dostępności do wysokiej jakości szkolnictwa ponadpodstawowego na terenie Powiatu Ostrowieckiego.
5. Cyfryzacja jednostek organizacyjnych i placówek oświatowych Gminy Starachowice – kolejny etap Cyfryzacja jednostek organizacyjnych i placówek oświatowych Gminy Starachowice – kolejny etap (Starachowice).
6. Poprawa infrastruktury społecznej (w tym żłobki i świetlice) w Gminie Ćmielów.
7. Rozwój oferty edukacyjnej w Gminie Ćmielów.
8. Inwestycje w rozwój pracowni dydaktycznych w Gminie Ćmielów.
9. Kształcenie ustawiczne nauczycieli w Gminie Ćmielów.
10. Utworzenie świetlic środowiskowych, punktów poradnictwa, ogniska dla dzieci i młodzieży (Skarżysko-Kamienna).
11. Budowa żłobka w miejscowości Skarżysko Kościelne.

CEL OPERACYJNY 1.2. ZAPEWNIENIE DOSTĘPU DO WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG MEDYCZNYCH

Nazwa przedsięwzięcia
PZ. 1.2.1. Doposażenie przychodni i szpitali w odpowiedni, nowoczesny sprzęt w szczególności diagnostyczny
Opis przedsięwzięcia (w tym powiązanie ze zidentyfikowanymi problemami)
Poziom oferowanych usług zdrowotnych na terenie MOF jest niewystarczający dla mieszkańców (brak dostępności do lekarzy specjalistów, słaba dostępność do e-usług zdrowotnych, ograniczony dostęp do sprzętu diagnostycznego). Te kwestie mają istotne znaczenie szczególnie w kontekście wyzwania, jakim jest starzejące się społeczeństwo. Przedsięwzięcie ma na celu realizację projektów związanych z rozbudową i doposażeniem placówek zdrowotnych.
Cel polityki UE
Europa o silniejszym wymiarze społecznym (CP4)
Cel szczegółowy
Cel szczegółowy (v) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (w ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych).
Wskaźniki produktu
Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej (osoba/rok) Liczba wspartych podmiotów wykonujących działalność leczniczą (szt.)
Wskaźniki rezultatu
Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej (użytkownicy/rok)
Przykłady projektów możliwych do realizacji (z uwzględnieniem projektów wskazanych w rozdz. 13. Załączniku 1 Wykaz pozostałych projektów MOF Miasta Północy)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja, remont i doposażenie przychodni zdrowia w Gminie Suchedniów wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku i remontem parkingu. 2. Doposażenie lokalnych oddziałów przychodni na terenie Gminy Stąporków w niezbędny sprzęt. 3. Poprawa dostępności do wysokiej jakości usług medycznych na terenie Powiatu Ostrowieckiego. 4. Kompleksowe działania na rzecz ochrony zdrowia w Gminie Ćmielów. 5. Poprawa jakości służby zdrowia w Gminie Ćmielów. 6. Utworzenie na terenie gminy punktu pomocy psychologicznej dla dzieci i dorosłych, edukacja w zakresie wparcia psychicznego w Gminie Ćmielów. 7. Nawiązywanie kontaktów i współpracy z ośrodkami medycznymi celem polepszenia dostępu i jakości opieki zdrowotnej w gminie w Gminie Ćmielów.

CEL OPERACYJNY 1.3. ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG OPIEKUŃCZYCH ŚWIADCZONYCH LOKALNIE, W TYM W FORMIE DESINSTYTUCJONALNEJ

Nazwa przedsięwzięcia
<p>PZ. 1.3.1. Rozwój systemu usług opiekuńczych, w tym świadczonych w miejscu zamieszkania</p> <p>PZ. 1.3.2. Rozszerzenie sieci domów pomocy społecznej</p> <p>PZ. 1.3.3. Stworzenie dobrych warunków dla rozwoju wolontariatu i organizacji pozarządowych</p>
Opis przedsięwzięcia (w tym powiązanie ze zidentyfikowanymi problemami)
<p>W większości gmin na terenie MOF stale rosła liczba osób korzystających z zakładów stacjonarnych pomocy społecznej w wieku 60 lat i więcej. W tym zakresie zauważalny jest problem niskiego dostępu do domów pomocy społecznej oraz niewystarczająco rozwinięty system usług opiekuńczych i specjalistycznych świadczonych w miejscu zamieszkania. Projekty w ramach wskazanych przedsięwzięć mają na celu zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych zarówno w formie instytucjonalnej jak i świadczonych w miejscu zamieszkania osoby objętej wsparciem. Realizowane będą usługi społeczne m.in.: opiekuńcze, asystenckie, pomoc sąsiedzka, w klubach seniora, czy mieszkaniach chronionych/wspomaganych. Elementem przedsięwzięć są również projekty wspierające</p>
Cel polityki UE
Europa o silniejszym wymiarze społecznym (CP4)
Cel szczegółowy
<p>Cel szczegółowy (v) Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej <i>(w ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych)</i>.</p> <p>Cel szczegółowy (k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej (EFS+) <i>(w ramach celu nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla projektów realizowanych na terenach Obszarów Strategicznej Interwencji, z uwzględnieniem ZIT)</i>.</p>
Wskaźniki produktu
Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w wyniku realizacji przedsięwzięć
Wskaźniki rezultatu
Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej
Przykłady projektów możliwych do realizacji (z uwzględnieniem projektów wskazanych w rozdz. 13. Załączniku 1 Wykaz pozostałych projektów MOF Miasta Północy)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój systemu usług opiekuńczych na terenie Powiatu Ostrowieckiego. 2. Wysokiej jakości usługi społeczne (Ostrowiec Świętokrzyski). 3. Utworzenie domu pomocy społecznej w Miłkowskiej Karczmi (Kunów). 4. Budowanie umiejętności i kompetencji ostrowieckich NGO (Ostrowiec Świętokrzyski). 5. Partycypacja społeczna oparta na zaangażowaniu ludzi młodych (Końskie). 6. Adaptacja budynku na utworzenie Filii Środowiskowego Domu Samopomocy w Starachowicach TYP – C wraz z pierwszym wyposażeniem (Starachowice). 7. Przebudowa budynku szkoły na potrzeby Centrum Usług Społecznych (Starachowice). 8. Modernizacja pomieszczeń i Utworzenie Centrum Aktywności Społecznej (Starachowice). 9. Zwiększenie zakresu działalności trzech Centrów Aktywności Społecznej (Starachowice). 10. Usługi społeczne dla mieszkańców Starachowice (Starachowice). 11. Sklep Społecznościowy (Starachowice). 12. Dalsze wdrażanie efektywnej polityki senioralnej i pomocy społecznej w Gminie Ćmielów. 13. Budowa Dziennego Domu Opieki Społecznej – lokale aktywizujące (Skarżysko-Kamienna).

CEL OPERACYJNY 1.4. ROZWÓJ I DOSTOSOWANIE DO POTRZEB LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI OFERTY SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO, W TYM OFERTY KULTURALNEJ I SPORTOWO-REKREACYJNEJ

Nazwa przedsięwzięcia
PZ 1.4.1. Tworzenie nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury kulturalnej i społecznej
Opis przedsięwzięcia (w tym powiązanie ze zidentyfikowanymi problemami)
Istotnym elementem służącym zatrzymaniu odpływu mieszkańców z terenu MOF jest zapewnienie odpowiedniego poziomu różnych usług społecznych, w tym kulturalnych. Należy podkreślić ze względu na pełnione funkcje rozwój oferty spędzania czasu wolnego w miastach rdzeniowych będzie wpływał na poprawę sytuacji w tym zakresie wszystkich mieszkańców MOF.
Cel polityki UE
Europa o silniejszym wymiarze społecznym (CP4)
Cel szczegółowy
Cel szczegółowy (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych (EFRR) <i>(w ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych).</i>
Wskaźniki produktu
Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
Wskaźniki rezultatu
Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby odwiedzające/rok)
Przykłady projektów możliwych do realizacji (z uwzględnieniem projektów wskazanych w rozdz. 13. Załączniku 1 Wykaz pozostałych projektów MOF Miasta Północy)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa budynku po byłej szkole zawodowej przy ul. Fabrycznej 2 w Kunowie (siedziba gminnego centrum kultury, sala teatralno-kinowa). 2. Utworzenie galerii w budynku Spichlerza w Kunowie. 3. Adaptacja podpiwniczenia Ostrowieckiego Browaru Kultury (Ostrowiec Świętokrzyski). 4. Przebudowa i modernizacja budynku Centrum Aktywności Obywatelskiej (Ostrowiec Świętokrzyski). 5. Modernizacja i remonty budynków zabytkowych (Ostrowiec Świętokrzyski). 6. Przebudowa obiektu wpisanego do gminnej ewidencji zabytków przy ul. Sportowej w Suchedniowie - II etap. 7. Budowa obiektów sportowych (Suchedniów). 8. Przebudowa i doposażenie budynku użyteczności publicznej (Dom dla służby w zabudowie folwarcznej w pozostałościach zespołu dworskiego) w Niekłaniu Wielkim (ul. Hubala 19) (Stąporków). 9. Utworzenie miejsca do uprawniania sportów rowerowych na terenie miasta Stąporkowa. 10. Modernizacja i doposażenie Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Stąporkowie. 11. Wybudowanie zewnętrznego letniego basenu na terenie miasta Stąporkowa. 12. Rozbudowa krytej pływalni w Starachowicach. 13. Centrum treningowe w Starachowicach. 14. Budowa hali pneumatycznej z płytą boiska piłkarskiego wraz z bieżnią lekkoatletyczną przy Szkole Podstawowej nr 11 ul Leśna w Starachowicach. 15. Fabryka Świata Ciekawych w Starachowicach. 16. Modernizacja i remonty obiektów zabytkowych w Gminie Kunów. 17. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Gminie Ćmielów. 18. Modernizacja placówek kulturalnych w Gminie Ćmielów. 19. Rozwój oraz specjalizacja oferty kulturalnej w Gminie Ćmielów. 20. Promocja i profesjonalna organizacja imprez budujących pozytywny wizerunek gminy w Gminie Ćmielów. 21. Rewitalizacja przestrzeni publicznej (Skarżysko-Kamienna). 22. Modernizacja stadionu „Granat” na Rejowie (Skarżysko-Kamienna). 23. Wybudowanie placu zabaw oraz placu rekreacyjnego z wyposażeniem w Parku Miejskim (Skarżysko-Kamienna). 24. Budowa sceny letniej/muszli koncertowej z widownią w Parku Miejskim (Skarżysko-Kamienna).

25. Remont stadionu „Ruch” (Skarżysko-Kamienna).
26. Remont i rozbudowa basenu (Skarżysko-Kamienna).
27. Remont budynku Miejskiego Centrum Kultury (Skarżysko-Kamienna).
28. Budowa wielofunkcyjnego boiska wraz z infrastrukturą lekkoatletyczną oraz infrastrukturą towarzyszącą tj. oświetlenie, trybuny (Skarżysko Kościelne).
29. Rozbudowa Bazy Sportowej (Skarżysko Kościelne).
30. Budowa toru rowerowego (Ostrowiec Świętokrzyski).

CEL OPERACYJNY 1.5. WSPIERANIE DZIAŁAŃ PRZYCZYNIAJĄCYCH SIĘ DO WZROSTU OSIEDLANIA SIĘ NOWYCH MIESZKAŃCÓW NA TERENIE MOF I ZAPOBIEGANIE ODPŁYWOWI MŁODYCH OSÓB Z TERENU MOF

Nazwa przedsięwzięcia

PZ 1.5.1. Rozwój budownictwa mieszkaniowego

PZ 1.5.2. Uzbryanie terenów pod zabudowę mieszkaniową

PZ 1.5.3. Tworzenie nowych i zagospodarowanie już istniejących miejsc spotkań

Opis przedsięwzięcia (w tym powiązanie ze zidentyfikowanymi problemami)

Jednym z obszarów problemowych zidentyfikowanych na terenie MOF Miasta Północy jest konieczność poprawy jakości życia mieszkańców. Czynnikiem wpływającym na zwiększenie komfortu zamieszkiwania na terenie MOF jest zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych – z jednej strony poprzez tworzenie warunków do rozwoju inwestycji mieszkaniowych i powstawania mieszkań w różnych segmentach cenowych (mieszkania na wynajem, budownictwo społeczne, komunalne itp.), a z drugiej zwiększenie dostępności do miejsc spotkań, gdzie można w sposób ciekawy spędzić swój wolny czas.

Cel polityki UE

Europa bliższa obywatelom (CP5)

Cel szczegółowy

Cel szczegółowy (ii) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.

Wskaźniki produktu

Powierzchnia uzbrojonych terenów pod budownictwo mieszkaniowe (ha)

Powierzchnia nowozagospodarowanych terenów na cele wspólnot lokalnych (ha)

Wskaźniki rezultatu

Ludność objęta projektem (os.)

Przykłady projektów możliwych do realizacji (z uwzględnieniem projektów wskazanych w rozdz. 13. Załączniku 1 Wykaz pozostałych projektów MOF Miasta Północy)

1. Budowa, przebudowa i modernizacja budynków na potrzeby gospodarki mieszkaniowej w Ostrowcu Świętokrzyskim.
2. Budowa windy ułatwiającej komunikację między osiedlem Majówka a aleją Armii Krajowej (Starachowice).
3. Uzbrojenie terenu pod zabudowę mieszkaniową (Suchedniów).
4. Uzbrojenie terenu pod zabudowę mieszkaniową w miejscowości Mokra (gmina Stąporków).
5. Wodny plac zabaw pod Skałkami (Starachowice).
6. Zagospodarowanie Szlakowiska oraz rewitalizacja Parku Miejskiego od ul. Fryderyka Chopina w Starachowicach (Starachowice).
7. Rewitalizacja przestrzeni miejskiej w Końskich (Końskie).
8. Jednolity systemu utrzymania infrastruktury gminnej (Końskie).
9. Budowa modelowego osiedla mieszkaniowego przy ul. Radomskiej w Starachowicach (Starachowice).
10. Budowa tężni solankowej os. Wzgórze (Starachowice).
11. Rewitalizacja os. Żeromskiego (Starachowice).
12. Budowa Eko bloków (Starachowice).
13. Modernizacja os. Wzgórze - etap II (Starachowice).
14. Uatrakcyjnienie przestrzeni mieszkaniowej celem przyciągania nowych mieszkańców w Gminie Ćmielów.

15. Wdrożenie programu budowy mieszkań komunalnych przeznaczonych na wynajem w Gminie Ćmielów.
16. Budowa dwupiętrowego budynku socjalnego (Skarżysko-Kamienna).

CEL OPERACYJNY 1.6. NIWELOWANIE NIEDOGODNOŚCI WPŁYWAJĄCYCH NA KOMFORT ŻYCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ORAZ OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Nazwa przedsięwzięcia
<p>PZ 1.6.1. Wiązka projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> Niwelowanie barier architektonicznych poprzez dostosowywanie obiektów i infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami przy uwzględnieniu uwag i opinii tego środowiska Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego
Opis przedsięwzięcia (w tym powiązanie ze zidentyfikowanymi problemami)
<p>Jednym z elementów wpływających bezpośrednio na jakość życia jest dostosowanie przestrzeni i oferowanych usług do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Przedsięwzięcie zakłada podejmowanie działań mających na celu: przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców, modernizację obiektów użyteczności publicznej (niwelowanie barier architektonicznych), zapewnienie łatwiejszego dostępu dla osób niepełnosprawnych do usług specjalistycznych, aktywizację osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz rozwój usług skierowanych do seniorów.</p>
Cel polityki UE
Europa o silniejszym wymiarze społecznym (CP4)
Cel szczegółowy
<p>Cel szczegółowy (k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej (EFS+)(w ramach celu nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla projektów realizowanych na terenach Obszarów Strategicznej Interwencji, z uwzględnieniem ZIT).</p>
Wskaźniki produktu
Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w wyniku realizacji przedsięwzięć (os.)
Wskaźniki rezultatu
Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie w wyniku realizacji przedsięwzięć (os.)
Przykłady projektów możliwych do realizacji (z uwzględnieniem projektów wskazanych w rozdz. 13. Załączniku 1 Wykaz pozostałych projektów MOF Miasta Północy)
<ol style="list-style-type: none"> Zwiększenie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego Powiatu Ostrowieckiego. Budowa Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego w Starachowicach (Starachowice). Opieka wytchnieniowa (skarżysko-Kamienna).

7.2. CEL STRATEGICZNY 2. ROZWÓJ CYFRYZACJI ORAZ KONKURENCYJNOŚCI I INNOWACYJNOŚCI GOSPODARKI

CEL OPERACYJNY 2.1. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I KAPITAŁU LUDZKIEGO DOSTOSOWANEGO DO POTRZEB RYNKU PRACY

Nazwa przedsięwzięcia
<p>PZ. 2.1.1. Prowadzenie działań na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców</p> <p>PZ. 2.1.2. Wiązka projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> Promocja przedsiębiorczości i postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców, w szczególności uczniów Wsparcie merytoryczne oraz organizacyjne dla osób planujących podjęcie działalności gospodarczej

<ul style="list-style-type: none"> Stworzenie przestrzeni dla powstawania start-upów
Opis przedsięwzięcia (w tym powiązanie ze zidentyfikowanymi problemami)
Jednym z istotniejszych problemów MOF Miasta Północy jest wysoki odsetek osób bezrobotnych oraz niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców. W związku z tym konieczne jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie aktywizacji zawodowej mieszkańców MOF.
Cel polityki UE
Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej (CP 1)
Cel szczegółowy
<p>Cel szczegółowy (a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej (EFS+) <i>(W ramach celu nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych).</i></p> <p>Cel szczegółowy (c) Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (EFS+) <i>(W ramach celu nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla projektów realizowanych na terenach Obszarów Strategicznej Interwencji z uwzględnieniem ZIT).</i></p>
Wskaźniki produktu
<p>Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem (os.)</p> <p>Liczba osób w wieku 18-29 lat objętych wsparciem w programie (os.)</p> <p>Liczba osób w wieku 55 lat i więcej objętych wsparciem w programie (os.)</p> <p>Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie (os.)</p>
Wskaźniki rezultatu
Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w wyniku realizacji przedsięwzięć (os.)
Przykłady projektów możliwych do realizacji (z uwzględnieniem projektów wskazanych w rozdz. 13. Załączniku 1 Wykaz pozostałych projektów MOF Miasta Północy)
<ol style="list-style-type: none"> Aktywizacja rynku pracy oraz zapobieganie bezrobociu poprzez wspieranie przedsiębiorczości wśród mieszkańców Powiatu Ostrowieckiego. Rozwijamy ostrowiecką przedsiębiorczość (Ostrowiec Świętokrzyski).

CEL OPERACYJNY 2.2. ZWIĘKSZENIE WYKORZYSTANIA TECHNOLOGII INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH I WŚRÓD PODMIOTÓW ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI PUBLICZNE

Nazwa przedsięwzięcia
PZ. 2.2.1 Poprawa dostępności do nowoczesnej infrastruktury informacyjno-komunikacyjnej w przedsiębiorstwach i placówkach publicznych
Opis przedsięwzięcia (w tym powiązanie ze zidentyfikowanymi problemami)
Badania nad diagnozą wykazały, że obszar MOF charakteryzuje się niską atrakcyjnością inwestycyjną, co przejawia się m.in. w mniejszej liczbie istniejących i nowopowstałych podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w porównaniu z województwem czy krajem. Związane jest to także z niskim poziomem innowacyjności wśród przedsiębiorstw działających na terenie MOF Miasta Północy. Przeprowadzone badania wskazały na zapotrzebowanie wśród przedsiębiorców na usługi cyfrowe. Przedsiębiorcy wyrażają zainteresowanie rozwojem usług cyfrowych, które ułatwiłyby im aplikowanie o środki finansowe, wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań lub pracy zdalnej dla swoich pracowników. Bariery we wprowadzaniu usług cyfrowych w przedsiębiorstwach oraz placówkach administracji publicznej może być niewystarczające wyposażenie gmin w sieć światłowodową (zwłaszcza gminy wiejskie mają utrudniony dostęp). Wprowadzenie e-usług przyspieszyłoby pracę urzędników i zmniejszyłoby oczekiwanie klientów na wydanie odpowiednich dokumentów.
Cel polityki UE

Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej (CP 1)
Cel szczegółowy
Cel szczegółowy (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (EFRR) <i>W ramach CS(i) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych.</i>
Cel szczegółowy (ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych (EFRR) <i>W ramach CS 1 (ii) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych.</i>
Cel szczegółowy (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne (EFRR) <i>W ramach CS(iii) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych.</i>
Wskaźniki produktu
Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże) (szt.)
Liczba przedsiębiorstw współpracujących z organizacjami badawczymi (szt.)
Liczba instytucji publicznych otrzymujących wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych (szt.)
Wskaźniki rezultatu
Liczba małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe (szt.)
Liczba złożonych wniosków patentowych (szt.)
Liczba użytkowników nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych
Przykłady projektów możliwych do realizacji (z uwzględnieniem projektów wskazanych w rozdz. 13. Załączniku 1 Wykaz pozostałych projektów MOF Miasta Północy)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Cyfryzacja jednostek organizacyjnych i placówek oświatowych Gminy Ostrowiec Świętokrzyski. 2. Zakup oprogramowań i sprzętu IT w celu usprawnienia kanałów informacyjno-komunikacyjnych dla podmiotów świadczących usługi publiczne na terenie Gminy Stąporków.

CEL OPERACYJNY 2.4. ZAPEWNIENIE DOBRYCH WARUNKÓW DO INWESTOWANIA, W TYM WZMOCNIENIE POTENCJAŁU IOB

Nazwa przedsięwzięcia
PZ.2.4.1. Utworzenie centrum obsługi inwestora dla MOF Miasta Północy wraz z wypracowanie zintegrowanej oferty gospodarczej dla przedsiębiorców z terenu MOF Miasta Północy
PZ. 2.4.2. Zwiększenie i dostosowanie do potrzeb przedsiębiorców terenów inwestycyjnych
Opis przedsięwzięcia (w tym powiązanie ze zidentyfikowanymi problemami)
Istotnym elementem przyczyniającym się do zwiększenia atrakcyjności do inwestowania jest przygotowanie odpowiedniej infrastruktury biznesowej oraz odpowiednia promocja gospodarcza. Na terenie MOF Miasta Północy ponad 80 ha zajmują tereny inwestycyjne. W większości są uzbrojone lub planuje się dozbrojenie, aby stały się bardziej atrakcyjne. Poszczególne gminy MOF nie tworzą wspólnej ofert gospodarczej, z którą mogłyby występować na organizowanych targach krajowych czy międzynarodowych. Przedsięwzięcie zakłada przygotowanie terenów inwestycyjnych oraz utworzenie Staropolskiego Centrum Obsługi Inwestora z systemem wsparcia eksportu w postaci punktów obsługi inwestora oferującego przedsiębiorstwom niezbędną wiedzę o: możliwościach finansowania, przygotowania strategii eksportowych, kursów i szkoleń dla kadry pracowniczej, udziału w targach, itp.
Cel polityki UE
Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej (CP 1)
Cel szczegółowy
Cel szczegółowy (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne (EFRR) <i>W ramach CS(iii) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych.</i>

Wskaźniki produktu
Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych (ha)
Wskaźniki rezultatu
Liczba pozyskanych nowych inwestorów na terenie MOF (szt.)
Przykłady projektów możliwych do realizacji (z uwzględnieniem projektów wskazanych w rozdz. 13. Załączniku 1 Wykaz pozostałych projektów MOF Miasta Północy)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Staropolskie Centrum Obsługi Inwestora – wspólna oferta inwestycyjna MOF Miasta Północy. 2. Tworzenie i udostępnianie terenów inwestycyjnych w Ostrowcu Świętokrzyskim. 3. Utworzenie strefy inwestycyjnej w Stąporkowie przy ul. Niekłańskiej. 4. Rekultywacja terenu przy Galardii (Starachowice). 5. Budowa terenów inwestycyjnych (Skarżysko-Kamienna).

7.3. CEL STRATEGICZNY 3. ZWIĘKSZONY POZIOM ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ MOF MIASTA PÓŁNOCY

Kluczowym przedsięwzięciem komplementarnym integrującym wiązki projektów przewidzianych do realizacji w ramach celu strategicznego nr 3 jest przedsięwzięcie zintegrowane „Szlak turystyki postindustrialnej - Żelazne Doliny”. Przedsięwzięcie to wpisuje się również we wszystkie cele operacyjne dotyczące celu strategicznego nr 3.

Nazwa przedsięwzięcia
„Szlak turystyki postindustrialnej - Żelazne Doliny”
Opis przedsięwzięcia (w tym powiązanie ze zidentyfikowanymi problemami)
<p>Przez obszar „MOF Miasta Północy” przebiega Świętokrzyski Szlak Zabytków Techniki skupiający historyczne obiekty z czasów istnienia Staropolskiego Okręgu Przemysłowego oraz Centralnego Okręgu Przemysłowego. Obszar MOF charakteryzuje się dużą liczbą muzeów związanych z postindustrialną historią regionu. Są to m.in. stare zakłady przemysłowe, zabytki architektury i techniki. Nie są one jednak dostosowane do potrzeb obecnych zwiedzających – brak zintegrowanego systemu obsługi i informacji turystów, wspólnego systemu e-biletowego, aplikacji mobilnej, obiektów prezentowanych w technologii VR lub za pomocą animacji 3D, wizualizacji 3D czy też interaktywnej prezentacji istotnych elementów z punktu widzenia obszaru MOF Miasta Północy. Wiele z tych obiektów wymaga przebudowy i modernizacji czy też nadania nowych funkcji, które pozwolą na przyciągnięcie turystów. Niewątpliwym atutem MOF Miasta Północy jest dziedzictwo historyczno-geologiczno-kulturowe, w tym zlokalizowany na terenie gminy Bodzechów „Krzemionkowski region prądziejowego górnictwa krzemienia pasiastego” wpisany na listę UNESCO. Na terenie MOF Miasta Północy wyznaczone zostały turystyczne szlaki PTTK zarówno piesze jak i rowerowe. Obecnie nie tworzą one zwartej sieci rowerowej. Przez teren MOF Miasta Północy przepływają także rzeki takie jak Kamienna i Czarna. Również one posiadają potencjał turystyczny, wymagają jednak udrożnienia w niektórych miejscach oraz budowy przenosek i przystani, tak aby mogły być wykorzystywane jako turystyczny szlak wodny.</p> <p>Szlak turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny” będzie oparty o szereg komplementarnych ze sobą projektów, dla których inwestorami będą samorządy wchodzące w skład MOF Miasta Północy i których realizacja umożliwi utworzenie zarówno szlaku opartego na istniejącej linii kolejowej T25- łączącej wszystkie miasta rdzeniowe - Końskie, Skarżysko Kamienna, Starachowice, Ostrowiec Świętokrzyski - jak i pokrywającego się z nim częściowo i uzupełniającego go szlaku pieszo-rowerowego, przebiegającego przez cały obszar MOF. Szlaki te będą prowadzić do licznych atrakcji muzealnych (m.in. obiekty poprzemysłowe Staropolskiego i Centralnego Okręgu Przemysłowego), kulturalnych i przyrodniczych (rezerваты przyrody, zagospodarowane turystycznie zbiorniki, kompleksy leśne itp.). Uzupełnieniem obu szlaków będzie szlak kajakowy utworzony w oparciu o rzeki, będące dawnymi arteriami COP - Kamienną i Czarną Konecką (Maleniecką).</p> <p>Dodatkowym elementem projektu, obejmującym wszystkie podmioty zaangażowane w jego realizację i zapewniającym komplementarność podejmowanych działań będzie innowacyjny, zintegrowany system obsługi turystów zwiedzających gminy MOF MP zawierający szereg funkcji usprawniających proces informowania o atrakcjach turystycznych i unikalnych walorach przyrodniczych i historycznych. System będzie współpracował z aplikacją mobilną ułatwiającą pozyskiwanie informacji o regionie oraz docieranie do nich. Podjęte działania komplementarne uzupełnione zostaną funkcjonowaniem</p>

wspólnego dla wszystkich samorządów Miast Północy e-biletu, obejmującego swym zakresem największe atrakcje muzealne, turystyczne, kulturalne i rekreacyjne północy województwa.
Cel polityki UE
Europa bliższa obywatelom (CP5)
Cel szczegółowy
Cel szczegółowy (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR) <i>(W ramach CS5 (i) realizowane będą działania objęte instr. terytorialnymi: Zintegrowanymi Inwestycjami Terytorialnymi (ZIT))</i>
Wskaźniki produktu
Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (szt.)
Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego (szt.)
Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (m ²)
Długość wspartych szlaków turystycznych (km)
Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem (szt.)
Liczba utworzonych punktów informacji turystycznej i infokiosków zapewniających obsługę w min. 2 językach obcych (szt.)
Liczba wspartych obiektów w miejscach dziedzictwa naturalnego (szt.)
Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego (os.)
Wskaźniki rezultatu
Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby odwiedzające/rok)
Projekty
<p>1. Zabytkowy Zakład Hutniczy w Maleńcu. Zlokalizowany w gminie Ruda Maleniecka obiekt muzealny będzie początkiem szlaku turystyki postindustrialnej w jego pieszo-rowerowym ujęciu. W zakresie inwestycji przewidziano budowę altanek, a w przypadku utworzenia ścieżki rowerowej również miejsca obsługi rowerzystów, tablic informujących o przebiegu szlaku i jego największych atrakcjach, historii Staropolskiego i Centralnego Okręgu Przemysłowego, montaż obiektów małej architektury (ławki, kosze itp.), budowę miejsc parkingowych.</p> <p>2. Szlak pieszo-rowerowy łączący Maleniec z Sielpią. Liczący ok. 20 km szlak pieszo - rowerowy (w razie problemów z realizacją i partnerstwem z Lasami Państwowymi jedynie pieszy), oparty w dużej mierze o istniejący już Piekielny Szlak. Przewiduje się m.in. modernizację i wykonanie nowych obiektów małej architektury umożliwiających odpoczynek na szlaku, umieszczenie tablic edukacyjnych i informacyjnych (np. ścieżki przyrodnicze) oraz wykonanie oznakowania szlaków. Uzupełnieniem i alternatywą będzie utworzenie szlaku kajakowego z Sielpi do Maleńca, m.in.: wykonanie przystani, udrożnienie szlaku.</p> <p>3. Sielpia Wielka - Muzeum Zagłębia Staropolskiego w Sielpi. Przewidziano przebudowę i renowację obiektów Muzeum Zagłębia Staropolskiego w Sielpi, tj. hali walcowni i pudlingarni, budynków suszarni i kanału podziemnego, ich wyposażenie oraz zmianę sposobu ich użytkowania (funkcja turystyczna, muzealna i kulturalno- edukacyjna), a także zagospodarowanie terenu wokół tych obiektów (dojazdy, parkingi itp.) i wykonanie niezbędnej infrastruktury technicznej, w tym przyłącza wody i kanalizacji, instalacje OZE. Dodatkowo na Sielpi zaplanowano wypożyczalnię rowerów turystycznych (w tym elektrycznych) zaopatrzoną w stacje ładowania oraz doposażenie istniejącego już w ramach szlaku rowerowego Green Velo miejsca obsługi rowerzystów.</p> <p>4. Szlak rowerowy oraz pieszy z Sielpi do Końskich Liczący ok. 10 km szlak rowerowy oparty o istniejący już szlak Green Velo. Planowana jest odnowa oznakowania szlaku. Alternatywą będzie istniejący szlak pieszy biegnący z Sielpi do Końskich przez Skalki Piekło (istotną atrakcję turystyczną i przyrodniczą). Przewidziano ponowne jego oznakowanie oraz modernizację i wykonanie nowych obiektów małej architektury umożliwiających odpoczynek na szlaku, umieszczenie tablic edukacyjnych i informacyjnych. Szlaki zostaną doprowadzone do istniejącej stacji kolejowej w Końskich.</p>

<p>5. Końskie – początek szlaku kolejowego opartego o linię kolejową T25 Planuje się utworzenie przy czynnej stacji kolejowej wypożyczalni rowerów turystycznych (również elektrycznych) zaopatrzonej w stację ładowania oraz miejsce obsługi rowerzystów. Ważnym uzupełnieniem działań zaplanowanych w projekcie komplementarnym w Końskich będą inwestycje zaplanowane do realizacji z programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 w ramach mobilności miejskiej, gdzie przy dworcu kolejowym w Końskich przewidziano m.in budowę punktu przesiadkowego (poczekalni), zagospodarowanie terenu, budowę 2 stacji elektrycznego ładowania pojazdów i stacji ładowania CNG/elektrycznej dla autobusów, przebudowę infrastruktury sieciowej i oświetlenia, budowę miejsc postojowych (w tym dla transportu autobusowego). Dodatkowo zaplanowano zakup w ciągu najbliższych czterech lat 9 autobusów CNG/elektrycznych, w tym dwóch kursujących na trasie Końskie - Sielpia, dostosowanych do przewozu rowerów, a także wprowadzenie systemu inteligentnego zarządzania taborami.</p>
<p>6. Szlaki pieszo-rowerowe oraz kolejowy z Końskich do Rezerwatu Skałki Piekło pod Niekłaniem (przez Stąporków) Zaplanowano poprowadzenie szlaku pieszo - rowerowego z Końskich do zabytkowej kuźni wodnej w miejscowości Stara Kuźnica i dalej do Rezerwatu Przyrody Skałki Piekło pod Niekłaniem. (22 km). Byłby on oparty o istniejące już szlaki piesze, w tym Piekielny Szlak. W przypadku braku możliwości utworzenia szlaku rowerowego (zgoda Lasów Państwowych i zarządców dróg) szlak pozostawiono by jedynie jako pieszy. Przewidziano oznakowanie szlaków oraz modernizację i wykonanie nowych obiektów małej architektury umożliwiających odpoczynek na szlaku, miejsc obsługi rowerzystów (w przypadku utworzenia szlaku rowerowego), umieszczenie tablic edukacyjnych i informacyjnych, budowę miejsc parkingowych (przy rezerwacji). Uzupełnieniem głównego przebiegu szlaków będą odcinki szlaków pieszych i rowerowych (w oparciu o już istniejące szlaki piesze) umożliwiających dotarcie do rezerwatu i kuźni, a docelowo również do Końskich ze stacji kolejowych zlokalizowanych w Czarnieckiej Górze, Stąporkowie, Wólce Plebańskiej.</p>
<p>7. Stąporków i Czarniecka Góra Przewidziano zagospodarowanie zbiornika wodnego przy ul. Miłej w Stąporkowie w dwóch strefach (lokalizacja w niedalekim sąsiedztwie stacji i linii kolejowej), tj. zagospodarowanie terenu wokół poprzez budowę m.in. małej architektury (m.in. plac zabaw, siłownia, altany, przebieralnie, natryski), wykonanie: plaży, ogólnie dostępnych pomostów wędkarskich, mola (strefa I). Natomiast na działce obok zbiornika (strefa II) zaplanowano utworzenie dodatkowej strefy rekreacyjnej wzbogacającej ofertę turystyczną w postaci utworzenia miejsca do uprawiania sportów rowerowych (urządzenia typu skatepark/pumptruck/miasteczko rowerowe). W przypadku utworzenia szlaku rowerowego na stacjach kolejowych w Stąporkowie i Czarnieckiej Górze będą wybudowane punkty obsługi rowerzystów (wiata lub altana ze stolikami i miejscami siedzącymi) wraz z zagospodarowaniem terenu (np. ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery, itp.). Ponadto w Czarnieckiej Górze, ze względu na ubieganie się gminy Stąporków nowotworzoną o utworzenie strefy uzdrowiskowej, zaplanowano budowę infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej na terenie byłego uzdrowiska „Czarniecka Góra” (m.in. urządzenie terenów zielonych i wyposażenie ich w urządzenia oraz np. ścieżki zdrowia, skwery.). Dodatkowo zaplanowano utworzenie punktu informacji turystycznej wraz z zagospodarowaniem terenu.</p>
<p>8. Szlak pieszo – rowerowy Rezerwat Skałki Piekło- Mroczków (Sołtyków) stacja kolejowa- Bliżyn Przewidziano oznakowanie szlaków oraz modernizację i wykonanie nowych obiektów małej architektury umożliwiających odpoczynek na szlaku, miejsc obsługi turystów w tym rowerzystów (w przypadku utworzenia szlaku rowerowego zlokalizowanych przy: rezerwacji, stacji kolejowej w Sołtykowie, a następnie w Mroczkowie, Bliźnie, Gostkowie oraz Kopciach), poprawa nawierzchni ścieżki biegnącej przez teren Leśnictwa Mościska (wymagana będzie zgoda Lasów Państwowych i zarządców dróg). Uzupełnieniem głównego przebiegu szlaków będzie pętla istniejącego szlaku pieszego biegnącego z Sołtykowa do stacji kolejowej w Bliźnie, przebiegająca przez Rezerwat Ciechostowice oraz istniejące szlaki piesze łączące m.in Bliżyn, Skarżysko - Kamienną, Suchedniów oraz Wąchock (z uwzględnieniem stacji PKP) i przebiegające przez liczne rezerваты przyrody (zaplanowano odnowienie oznakowania i wykonanie miejsc wypoczynku). Dodatkowo planowany jest szlak pieszo-rowerowy z Bliżyna do Kopci z miejscem obsługi turystów, w tym rowerzystów. Projektowane punkty obsługi turysty w Kopciach oraz Gostkowie wyposażone zostaną w altany z grillami, place zabaw, urządzenia fitness, boiska do gier zespołowych oraz place postojowe ze stojakami na rowery. Projektowany punkt obsługi turysty w Mroczkowie będzie składać się z urządzonych terenów zielonych z ławkami parkowymi, oświetleniem, parkingiem ze stojakami na rowery (ewentualnie wypożyczalnia rowerów) oraz urządzeniami siłowni zewnętrznej. Ponadto na stacji kolejowej w Bliźnie, przystanku kolejowym w Sołtykowie oraz w każdym projektowanym punkcie obsługi turystycznej oraz istniejącym</p>

<p>zostaną zamieszczone tablice informacyjne wskazujące trasy pieszo-rowerowe łączące ww. punkty obsługi turystycznej. Z Bliżyna istnieje możliwość przemieszczenia się linią kolejową w kierunku Skarżyska – Kamiennej i Końskich.</p>
<p>9. Skarżysko – Kamienna</p> <p>Rozplanowano trasę pieszo-rowerową rozpoczynającą się na stacji kolejowej Skarżysko – Milica, biegnącą szlakiem architektury XX-lecia międzywojennego do Muzeum im. Orła Białego, gdzie – w ramach projektu – planowana jest przebudowa muzeum z zagospodarowaniem terenu, konserwacją ekspozycji oraz ruin Wielkiego Pieca (planowane zagospodarowanie terenu). Przy Muzeum zaplanowano wypożyczalnię rowerów i budowę ścieżki rowerowej przebiegającej wzdłuż zbiornika Rejów do Suchedniowa (z możliwością przejazdu wokół zbiornika). Możliwe jest przemieszczenie się do stacji Skarżysko -Kamienna gdzie zaplanowano wypożyczalnię rowerów, a następnie dalej, nowo wybudowanym wiaduktem ul. 3 Maja podziwiając, planowany do realizacji, multimedialny obiekt obrazujący podwaliny Skarżyska-Kamiennej na przykładzie historii rodziny Witwickich (właścicieli odlewni i emalierni Kamienna).</p> <p>Ścieżka rowerowa prowadzić będzie dalej w kierunku Majkowa bądź (jako drugie odgałęzienie szlaku) do stacji PKP Skarżysko Kościelne. Ze stacji Skarżysko -Kamienna można będzie również udać się ul. Niepodległości i odwiedzić zaplanowane do realizacji: Izbę Pamięci ofiar II wojny światowej w SP1 oraz Punktu Obsługi Turysty przy Sanktuarium Bazyliki Mniejszej (baza kulinarno-noclegowa). Na wszystkich trasach rowerowych i pieszych wokół Skarżyska zaplanowano miejsca odpoczynku i obsługi rowerzystów.</p>
<p>10. Skarżysko Kościelne</p> <p>Przewidziano szlak pieszo-rowerowy, prowadzący z przystanku kolejowego w Skarżysku Kościelnym do istniejącego Centrum Informacji Turystycznej. Dalej szlak będzie prowadził do miejscowości Kierz Niedźwiedzi, gdzie zaplanowano budowę budynku zapewniającego nocleg wraz z zapleczem gastronomicznym. Jednocześnie możliwe jest przemieszczenie się rowerem (po drodze zwiedzając kościół parafialny w Majkowie pw. Chrystusa Światłości Świata, dęby pomniki przyrody, obszar chronionego krajobrazu doliny rzeki Kamiennej, Rezerwat Rydno, skałki i bloki skalne, rozlewiska rzeki Kamiennej) do kolejnego planowanego budynku w centrum Majkowa obsługującego turystę i zapewniającego mu nocleg wraz z zapleczem gastronomicznym.</p>
<p>11. Suchedniów</p> <p>W Suchedniowie planowane jest zagospodarowanie terenu wokół zbiornika wodnego poprzez wybudowanie ciągu pieszego i rowerowego z oświetleniem, monitoringiem, małą architekturą, zielenią, Plenerową Galerią Sztuki Kocioł.</p>
<p>12. Wąchock</p> <p>Zaplanowano wykonanie pętli pieszo-rowerowej wokół zbiornika w Wąchocku z uwzględnieniem przystanku kolejowego jako miejsca początkowego/ końcowego. Ponadto planuje się budowę lub oznakowanie ścieżki pieszo-rowerowej w ciągu drogi powiatowej Wąchock-Mirzec na odcinku od przejazdu kolejowego do ul. Dworcowej na długości około 80 mb, wydzielenie ciągu rowerowego w ramach ul. Dworcowej o długości około 220 mb wraz z budową oświetlenia ulicznego na tym odcinku, wymianę nawierzchni na istniejącym ciągu rowerowym wzdłuż północnej linii brzegowej zbiornika w Wąchocku oraz dobudowę kładki rowerowej nad rzeką Kamienną separującej ruch pieszego od rowerowego. Dodatkowym elementem będzie budowa tarasu widokowego z zadaszeniem i schodami terenowymi na tzw. Górze Rocha nad zalewem na rzece Kamiennej. Utworzenie punktów z kodami QR do pobrania aplikacji turystycznej Gminy Wąchock.</p>
<p>13. Szlak pieszo – rowerowy Wąchock – Mirzec</p> <p>Przewidziano oznakowanie szlaków oraz modernizację i wykonanie nowych obiektów małej architektury umożliwiających odpoczynek na szlaku, w tym: tablic informacyjnych, miejsc obsługi rowerzystów (w przypadku utworzenia szlaku rowerowego). Planuje się wykonanie trasy rowerowej turystyczno-krajoznawczej asfaltowej od centrum Mirca do Gadka –Leśniczówka (ok. 5 km), z dojazdem do przejazdu kolejowego (przy zalewie w Wąchocku). Natomiast na odcinku leśnym ok. 3,8 km będącym we władaniu nadleśnictwa Starachowice wytyczenie szlaku pieszo-rowerowego o naw. gruntowej (z bieżącym utrzymaniem drożności szlaku). Szlak ten alternatywnie będzie się łączył ze Skarżyskiem Kościelnym.</p>
<p>14. Mirzec</p> <p>Planuje się zagospodarowanie miniparku (nieopodal dworku modrzewiowego w centrum Mirca) m.in. w alejki spacerowe, małą architekturę, oczko wodne, oświetlenie z przeznaczeniem dla turystów i odwiedzających gminę oraz dla mieszkańców. W ramach ww. projektu przewiduje się powstanie infrastruktury towarzyszącej: miejsca przystankowe, wiaty turystyczne z tablicą obrazującą przebieg szlaku oznaczenie/wyposażenie/ atrakcji turystycznych określonych miejsc</p>

	(np. oczko wodne wężyk, park, dąb bezszypułkowy, rzeźba figury Jadwigi Prendowskiej na placu w centrum gminy, Dworek Modrzewiowy).
<p>15. Szlak kajakowy Wąchock – Starachowice</p> <p>Projekt zakłada turystyczno-rekreacyjne zagospodarowanie rzeki Kamiennej w oparciu o istniejący potencjał zbiorników wodnych. Planuje się udrożnienie rzeki w miejscach tego wymagających, budowę przenosek, rozbudowę przystani kajakowej w Gminie Wąchock wraz z infrastrukturą turystyczną oraz budowę przystani kajakowej kończącej spływ wraz z infrastrukturą w Gminie Starachowice przy zalewie Pasternik.</p>	
<p>16. Szlak pieszo rowerowy Wąchock – Starachowice</p> <p>Przewidziano oznakowanie szlaków oraz modernizację i wykonanie nowych obiektów małej architektury umożliwiających odpoczynek na szlaku, miejsc obsługi rowerzystów (w przypadku utworzenia szlaku rowerowego). Przebieg szlaku będzie umożliwiał wykorzystanie stacji PKP w Wąchocku i Starachowicach.</p>	
<p>17. Starachowice</p> <p>W ramach projektu przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utworzenie na dworcu kolejowym Starachowice Wschodnie „Stacji KULTURA” z punktem informacji turystycznej, z wirtualną i tradycyjną mapą uwzględniającą wszystkie atrakcje turystyczne w Gminie Starachowice. Planuje się rozbudowę dworca wsch. o część parterową z przeznaczeniem na usługi oraz działalność edukacyjno-ekologiczno-turystyczną. • modernizację Ośrodka Harcerskiego nad Lubianką wraz z zagospodarowaniem terenu i doprowadzeniem mediów. Zakłada się rozbudowę ośrodka pod kątem prowadzenia na szeroka skalę działalności edukacyjnej, ekologicznej, patriotyczno-historycznej, rekreacyjnej dla dzieci i młodzież, prowadzenie szkółki survivalowej jako atrakcji dla szkół z całego województwa oraz stworzenie miejsca do aktywnego odpoczynku na łonie natury. Przewidziany zakres działań: budowa domków całorocznych, budowa domków kempingowych, odnowienie dotychczasowego obiektu (przebudowa, wymiana zużytego wyposażenia, przebudowa i wyposażenie kuchni pod kątem przygotowywania posiłków w ośrodku), budowa hangaru, pola kempingowego, namiotowego, przystani, zagospodarowanie terenu wraz z elementami małej architektury uwzględniającymi: ciągi komunikacyjne, ogrodzenie, ścieżkę spacerową, ścieżka edukacyjna, (boiska do siatkówki plażowej oraz badmintona, miejsca odpoczynku, plac gier i zabaw przy plaży, powiększenie-rozbudowę plaży, trawniki), zastosowanie kodów QR, wzmocnienie i rozbudowę istniejącego slipu dla łodzi, zakup sprzętu (m.in. namioty i sprzęt biwakowy) oraz wyposażenia do wypożyczalni sprzętu wodnego, kajaki i turystycznego. Zakup samochodu do prowadzenia ośrodka. • utworzenie punktów z kodami QR do pobrania aplikacji turystycznej Gminy Starachowice, umożliwiającej zapoznanie się z zabytkami oraz innymi atrakcjami turystycznymi (Stacja KULTURA, Ośrodek Harcerski nad Lubianką). • zagospodarowanie zbiornika wodnego Piachy: budowa całorocznego budynku zaplecza kąpieliska, sportów wodnych i szkolenia motorowodnego spełniającego funkcje magazynu, hangaru oraz wypożyczalni sprzętu wodnego – turystycznego, budowa pola kempingowego, namiotowego. Wykonanie „biura” ratowników i obsługi kąpieliska oraz sali konferencyjno-szkoleniowej z zapleczem socjalnym. Ponadto budynek będzie wyposażony w pomieszczenia gospodarcze, łazienki z prysznicami dla obsługi i korzystających z kąpieliska oraz agentów i gości punktów gastronomicznych. Zagospodarowanie terenu poprzez wykonanie ciągów komunikacyjnych, ścieżki spacerowej, elementów małej architektury (boiska do siatkówki plażowej oraz badmintona, miejsca odpoczynku, elementy siłowni zewnętrznej, street workout, plac gier i zabaw przy plaży), powiększenie-rozbudowę plaży, trawniki, taras widokowy, molo, uporządkowanie terenu, miejsca kampingowe, oświetlenie terenu i monitoring, niezbędne instalacje, zastosowanie kodów QR. Ponadto zakup sprzętu i samochodu do prowadzenia ośrodka, oraz wyposażenia do wypożyczalni sprzętu wodnego i turystycznego: kajaki, motorówki, żaglówki, itp. 	
<p>18. Szlak pieszo rowerowy Starachowice- Brody</p> <p>Przewidziano oznakowanie szlaków oraz modernizację i wykonanie nowych obiektów małej architektury umożliwiających odpoczynek na szlaku, miejsc obsługi rowerzystów (w przypadku utworzenia szlaku rowerowego). Przebieg szlaku będzie umożliwiał wykorzystanie stacji PKP w Starachowicach, Stykowie, Brodach Iłżeckich i Brodach.</p>	

19. Brody

W ramach projektu przewiduje się zagospodarowanie terenu przyległego do Zalewu Brodzkiego poprzez budowę ciągów komunikacyjnych - wykonanie traktu spacerowego z ławkami. Powstanie również ścieżka edukacyjna, która przybliży wszystkim odwiedzającym walory ww. akwenu wodnego, a także poprowadzi ich przez lokalne zabytki. Ponadto, w celu bezpiecznego przejścia ze stacji kolejowej w Brodach do Centrum Turystycznego w Rudzie, zostanie wykonana podwieszana kładka nad zalewem wraz z oświetleniem. Przemieszczając się dwoma wariantami szlaku pieszo rowerowego po Brodach i okolicy można będzie zwiedzić izbę tradycji i dziedzictwa kulturowego znajdującego się w budynku Pudlingarni i Walcowni. Był on siedzibą administracji brodzkiego zakładu hutniczego (jeden z elementów Staropolskiego Okręgu Przemysłowego). Przebieg szlaku będzie umożliwiał wykorzystanie stacji PKP w Stykowie, Brodach Iłżeckich i Stawie Kunowskim.

20. Ścieżka rowerowa łącząca zbiorniki wodne Wióry – Brody

Projekt zakłada budowę ścieżki rowerowej na długości ok. 5,2 km w ciągu dróg powiatowych nr 0627T Styków – Kałków oraz 0903T Kałków Wióry Zaporą – Doły Biskupie następnie na długości ok. 6,5 km wzdłuż drogi krajowej nr 42, gdzie nastąpi połączenie ciągu rowerowego z istniejącą ścieżką rowerową na terenie gminy Brody, przebiegającą wzdłuż drogi powiatowej nr 0625T Krynki – Brody Krynki. Ciąg rowerowy z jednej strony połączony zostanie z projektowaną ścieżką wokół zbiornika wodnego Wióry, z drugiej z istniejącą ścieżką rowerową biegnącą wokół zalewu Brodzkiego. Przebieg ścieżki zlokalizowany jest w bezpośrednim sąsiedztwie Sanktuarium w Kałkowie-Godowie. Wzdłuż ciągu rowerowego planowane jest utworzenie miejsca postojowego dla rowerów z altaną dla podróżujących i WC oraz punktu widokowego na zalew Wióry i pasmo Gór Świętokrzyskich. W ramach zagospodarowania turystycznego północnej części zbiornika wodnego Wióry w miejscowości Kałków planowane jest wykonanie ciągów pieszo-komunikacyjnych, budowa plaży wyposażonej w obiekty małej architektury (altany, pomost wędkarski, moło), budowa slipu dla łodzi, placu manewrowego przy wodzie, budowa ścieżki rowerowej.

21. Szlak pieszo rowerowy z elementami komunikacji publicznej opartej o transport autobusowy i kolejowy łączący gminy powiatu ostrowieckiego

Przewidziano oznakowanie szlaków oraz modernizację i wykonanie nowych obiektów małej architektury umożliwiających odpoczynek na szlaku, miejsc obsługi rowerzystów, wypożyczalni rowerowych (w przypadku utworzenia szlaku rowerowego). Przebieg szlaku będzie umożliwiał wykorzystanie stacji PKP oraz miejskiego transportu autobusowego (elektrycznego/hybrydowego) jak ma to miejsce np. w przypadku połączenia z muzeum w Nietulisku Dużym. Dokładny przebieg szlaku i zakresy inwestycji w poszczególnych gminach przedstawiono poniżej.

22. Nietulisko Duże (gmina Kunów)

Zaplanowano utworzenie w obiekcie należącym niegdyś do Staropolskiego Okręgu Przemysłowego muzeum na otwartym powietrzu. Przedsięwzięcie obejmuje wykonanie robót budowlanych oraz konserwatorskich obiektów zabytkowych oraz obiektów położonych w strefie ochrony konserwatorskiej wraz z zagospodarowaniem terenów funkcjonalnie związanych z obiektem i zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym m.in. utworzeniem terenów zielonych, kina letniego, parkingi, ciągi komunikacyjne, punkt widokowy, itp.

23. Ostrowiec Świętokrzyski

W największym mieście MOF MP planuje się:

- Kompleksową modernizację Ośrodka Wypoczynkowego „GUTWIN”, położonego przy zbiornikach wodnych celem podniesienia jego atrakcyjności turystycznej i wykorzystania całorocznego: budowa wielofunkcyjnego jednokondygnacyjnego energooszczędnego (m.in. panele fotowoltaiczne) parterowego budynku do obsługi osób korzystających z Ośrodka (m.in. funkcja magazynowa, turystyczna, gastronomiczna w formie dzierżawy, konferencyjna, edukacyjna, usługowa, sanitariaty, pomieszczenia przebieralni, socjalne itp.) oraz m.in. budowa wieży widokowej wraz z tyrolką, rozbudowa istniejącego i budowa nowych tematycznych placów zabaw, montaż modułowej strzelnicy taktycznej (obiekt zamknięty, całoroczny), modernizacja boisk (w tym sezonowego lodowiska), budowa pomostów i oświetlenia terenu, montaż elementów małej architektury, odwodnienie i zagospodarowanie terenu (ścieżki piesze, do jazdy rowerem, biegania), utwardzenie i modernizacja parkingu i terenu dojazdowego, dodatkowe nasadzenia, w ramach adaptacji Ośrodka do zmian klimatu – elementy zielono-niebieskiej infrastruktury, ścieżki edukacyjne.
- Modernizacja części kładki pieszej nad torami PKP (zlokalizowanej nad ul. Zagłoby, stanowiącej ciąg pieszy pomiędzy ulicami O. Zagłoby i ul. Kolejową) wraz z budową platformy do transportowania rowerów, wózków.

24. Bodzechów

Projekt zakłada przebudowę i zmianę sposobu użytkowania budynku świetlicy wiejskiej w Magoniach 29 na dz. 282 na budynek dziennego punktu obsługi turystów wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego do budynku poprzez budowę zaplecza gospodarczego, wiaty rekreacyjnej, boiska, placu zabaw, siłowni plenerowej, stacji obsługi rowerów, nasadzeniu zieleni i elementów małej architektury tj. grilla z siedziskami, ławek, lamp parkowych oraz ogrodzenia całego terenu. W ramach przebudowy budynku planuje się wymienić źródło ogrzewania budynku z węglowego na pompę ciepła wraz z instalacją fotowoltaiczną, ocieplenie budynku, wymianę instalacji wewnętrznych z montażem lamp led, wymianą posadzek – tynków i stolarki okiennej i drzwiowej, wydzielenie węzłów sanitarnych do obsługi turystów, sali noclegowych i rekreacyjno-edukacyjnych, przystosowanie budynku do korzystania przez osoby niepełnosprawne oraz zakup niezbędnego wyposażenia.

25. Bałtów

W ramach przedsięwzięcia planuje się budowę sieci altan / wiat z nakierowaniem na obsługę ruchu turystycznego w Gminie Bałtów. Altany / wiaty, umożliwiającą odpoczynek na szlakach, powstaną w ciągu pieszo-rowerowym drogi wojewódzkiej nr 754 oraz przy ścieżkach rowerowych w następujących miejscowościach: Pętkowice, Bałtów (skwer), Maksymilianów, Borcuchy, Rudka Bałtowska, Skarbka, Wólka Bałtowska-Kolonia, Wólka Pętkowska, Lemierze.

W ramach niniejszej inwestycji planuje się montaż obiektów małej architektury, takiej jak m.in: altany wraz z wyposażeniem (stoły + ławki), samoobsługowe stacje naprawy rowerów, stojaki na rowery, betonowe grile, kosze na śmieci czy też źródło uliczny. Przy każdym punkcie obsługi ruchu turystycznego zostanie ulokowany punkt informacyjny, gdzie przybywający do Gminy Bałtów turyści uzyskają informacje o infrastrukturze i trasach rowerowych w okolicy.

26. Ćmielów

Elementami przedsięwzięcia planowanymi do realizacji w gminie Ćmielów będą:

- Budowa tarasu widokowego z zadaszeniem i schodami terenowymi oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy Ćmielów poprzez wybudowanie ścianki wspinaczkowej wraz z infrastrukturą w miejscowości Podgrodzie,
- oznakowanie oraz wyposażenie w elementy małej architektury szlaku rekreacyjnego Czarna Głina -Ruda Kościelna- Borownia,
- Budowa sieci wiat / altan z miejscami wypoczynku i postoju z nakierowaniem na obsługę ruchu turystycznego w gminie Ćmielów oraz w okolicy zbiornika Topiołki
- Zagospodarowanie obiektów małej architektury i zwiększenie ruchu turystycznego dla turystów przejeżdżających z Bałtowa do Gawrońca (wpis UNESCO 2019) poprzez zlokalizowanie tam miejsca wypoczynku i punktu, w którym odwiedzający będą mogli zobaczyć zlokalizowane tam zabytki. Dlatego dodatkowo planowana jest budowa obiektów małej architektury.

27. Waśniów

W ramach przedsięwzięcia planuje się budowę punktów obsługi turysty w następujących miejscowościach:

- Witosławice, gdzie punkt zlokalizowany będzie u podnóża Góry Witosławskiej w bezpośrednim sąsiedztwie Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego skąd rozpoczyna się szlak wiodący na szczyt do drewnianej kaplicy p.w. Zesłania Ducha Świętego z VXIII wieku. Na działce, na której zostanie zlokalizowany punkt powstaną ponadto: wieża widokowa, plac zabaw, altany służące do wypoczynku i obsługi ruchu turystycznego wyposażone w stoły i ławki, kosze, tablice informacyjne, ścieżka dydaktyczna, oświetlenie, miejsce w którym można palić ognisko, pole namiotowe, ujęcie wody pitnej,
- Grzegorzowice, gdzie punkt zlokalizowany zostanie u podnóża góry, na której znajduje się rotunda w Grzegorzowicach, tj. Kościół pw. św. Jana Chrzciciela (obiekt z XI w.). Na działce, na której zostanie zlokalizowany punkt powstaną: plac zabaw, altany służące do wypoczynku i obsługi ruchu turystycznego wyposażone w stoły i ławki, kosze, tablice informacyjne, ścieżka dydaktyczna, oświetlenie, miejsce w którym można palić ognisko, pole namiotowe, ujęcie wody pitnej.

Poszczególne punkty obsługi turysty połączone są szlakiem pieszym.

Szacowana kwota realizacji przedsięwzięcia

170 000 000,00 zł

Czas realizacji

2023-2027

Pozostałe przedsięwzięcia w ramach tego celu są następujące:

Nazwa przedsięwzięcia
PZ.3.1.1. Wytyczenie, budowa i oznakowanie szlaków turystycznych pieszo – rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą
PZ.3.2.1. Zagospodarowanie zbiorników wodnych wraz z rozbudową infrastruktury turystycznej
PZ.3.2.2. Rozwój sieci szlaków kajakowych
PZ.3.3.1. Dostosowanie nowych/modernizacja istniejących obiektów i dostosowanie części do pełnienia nowych funkcji turystycznych / muzealnych
PZ.3.3.3. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii w obsłudze ruchu turystycznego
PZ.3.4.1. Rozwój punktów obsługi i informacji turystycznej
Cel polityki UE
Europa bliższa obywatelom (CP5)
Cel szczegółowy
Cel szczegółowy (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR) (W ramach CS5 (i) realizowane będą działania objęte instr. terytorialnymi: Zintegrowanymi Inwestycjami Terytorialnymi (ZIT))
Wskaźniki produktu
Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (szt.)
Wspierana infrastruktura rowerowa (km)
Wskaźniki rezultatu
Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby odwiedzające/rok)
Liczba użytkowników nowopowstałych tras rowerowych (os.)
Przykłady projektów możliwych do realizacji (z uwzględnieniem projektów wskazanych w rozdz. 13. Załączniku 1 Wykaz pozostałych projektów MOF Miasta Północy)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzenie nowego oznakowania wraz miejscami odpoczynku na istniejących już szlakach na terenie Gminy Stąporków. 2. Sielpia motorem napędowym turystyki w gminie Końskie. 3. Budowa/rewitalizacja zbiornika wodnego Bukowska Góra (Kunów). 4. Podniesienie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej regionu poprzez rozbudowę infrastruktury turystycznej wokół zalewu na rzece Żarnówka w Mostkach oraz adaptację zabytkowego budynku Wiejskiego Domu Kultury w Mostkach do pełnienia nowych funkcji kulturalnych i turystycznych (Suchedniów). 5. Wzmocnienie oraz wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i potencjału turystycznego Powiatu Ostrowieckiego. 6. Budowa stoku narciarskiego (Kunów). 7. Budowa i oznakowanie ścieżek rowerowych na terenie Gminy Suchedniów, stanowiących część sieci Trasy Rowerowe Gór Świętokrzyskich wg koncepcji programowo-przestrzennej opracowanej przez Związek Gmin Gór Świętokrzyskich. 8. Budowa ścieżki rowerowej na odcinku Czarniecka Góra – Stąporków – Odrowąż - Niekłan – Sołtyków wraz z miejscami postoju dla rowerzystów. (Stąporków). 9. Budowa turystycznej trasy rowerowej od Tychowa Starego Podlesie do centrum Mirca (Mirzec) 10. Centrum Turystyczne „Lubianka” - II etap Rewitalizacji (Starachowice). 11. Rozbudowa Strzelnicy Sportowej „Świt” (Starachowice). 12. Rozbudowa i przystosowanie infrastruktury stadionu w Ćmielowie pod wydarzenia rangi ogólnokrajowej np. budowa muszli koncertowej. 13. Budowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej w dzielnicach rewitalizowanych: Górna Kolonia Młodzawy, Skałka, Rejów, Zachodnie (Skarżysko-Kamienna).

7.4. CEL STRATEGICZNY 4. ZAPEWNIONA WYSOKA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA DLA OBECNYCH MIESZKAŃCÓW I PRZYSZŁYCH POKOLEŃ

CEL OPERACYJNY 4.1. ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ I WSPIERANIE ZRÓWNOWAŻONEGO WYKORZYSTYWANIA INSTALACJI OZE

Nazwa przedsięwzięcia
PZ. 4.1.1. Czysta energia
Opis przedsięwzięcia (w tym powiązanie ze zidentyfikowanymi problemami)
<p>Projekt obejmuje szerokie działania proekologiczne związane ze zwiększeniem udziału energii odnawialnej w produkcji energii w samorządach MOF poprzez: montaż instalacji OZE (fotowoltaika, pompy ciepła) na budynkach użyteczności publicznej oraz budynkach mieszkalnych (w tym: wspólnot mieszkaniowych), budowę farm fotowoltaicznych, inwestycje w ciepłownie miejskie. Działania te mają zmierzać do zwiększenia udziału energii odnawialnej pochodzącej zarówno ze źródeł bezemisyjnych (np. instalacje fotowoltaiczne, solarne, energia elektryczna zielona oraz pochodzącej z biomasy i paliw alternatywnych) oraz budowy zdolności magazynowania energii cieplnej, co zapewni niezawodność dostaw ciepła, stworzy możliwości do pozyskania nowych odbiorców ciepła oraz – poprzez wysoki stopień automatyzacji procesów i ich monitoring – zapewni efektywne zarządzanie energią. Dodatkowo planuje się termomodernizację obiektów publicznych oraz inwestycje w zielono – niebieską infrastrukturę w miastach.</p> <p>Racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi przyczyni się do ograniczenia emisji i obciążeń dla środowiska naturalnego, głównie powietrza, oraz pozwoli na uzyskanie znacznych oszczędności finansowych.</p>
Cel polityki UE
Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa (CP2)
Cel szczegółowy
<p>Cel szczegółowy (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (EFRR) <i>(W ramach CS 2 (i) planowane jest wykorzystanie instrumentów terytorialnych. Planuje się również zastosowanie preferencji lub dedykowanych naborów dla miejskich obszarów funkcjonalnych).</i></p> <p>Cel szczegółowy (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (EFRR) <i>(W ramach celu szczegółowego nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych. Planuje się natomiast stosowanie preferencji dla obszarów strategicznej interwencji zdefiniowanych w strategii rozwoju województwa, w szczególności miejskich obszarów funkcjonalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, OSI Ponidzie, OSI obszar uzdrowiskowy).</i></p>
Wskaźniki produktu
Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej (szt.)
Wskaźniki rezultatu
<p>Ilość wytworzonej energii elektrycznej i cieplnej ze źródeł OZE (MWh/rok)</p> <p>Dodatkowa moc zainstalowana odnawialnych źródeł energii (MW)</p>
Przykłady projektów możliwych do realizacji (z uwzględnieniem projektów wskazanych w rozdz. 13. Załączniku 1 Wykaz pozostałych projektów MOF Miasta Północy)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa o pomieszczenia klubu dziecięcego i termomodernizacja budynku publicznego przedszkola w Kunowie. 2. Rozbudowa i termomodernizacja przychodni w Kunowie. 3. Budowa farmy fotowoltaicznej na potrzeby Gminy Kunów. Montaż pomp ciepła w budynkach użyteczności publicznej. Rozbudowa instalacji fotowoltaicznej wraz z magazynem energii na oczyszczalni ścieków w Kunowie. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. 4. Systemowe rozwiązania w zakresie ograniczenia zużycia energii elektrycznej i emisji CO₂ na terenie miasta Ostrowca Świętokrzyskiego. 5. Modernizacja i wymiana na energooszczędne oświetlenia ulicznego (Ostrowiec Świętokrzyski). 6. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej (Suchedniów). 7. Poprawa efektywności energetycznej budynków Powiatu Ostrowieckiego. 8. Budowa bezpieczeństwa energetycznego Ostrowca Świętokrzyskiego, w tym modernizacja i budowa sieci ciepłowniczych wraz z instalacjami służącymi wytwarzaniu ciepła i energii elektrycznej. 9. Odwiert Geotermalny (Starachowice).

10. Modernizacja Urzędu Miejskiego w Starachowicach (Starachowice).
11. Instalacja OZE na budynkach użyteczności publicznej w Gminie Starachowice (Starachowice).
12. Termomodernizacja Hali Sportowej w Starachowicach.
13. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Stąporków.
14. Budowa nowych odcinków oświetlenia LED na terenie Gminy Stąporków.
15. Zakup systemu sterowania oświetlenia (Gmina Stąporków).
16. Modernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Ćmielów.
17. Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Ćmielów.
18. Rozbudowa oświetlenia ulicznego (Skarżysko-Kamienna).
19. Termomodernizacja budynku MOPS w Skarżysku-Kamiennej.
20. Działania pro ECO dla gospodarstw domowych (Skarżysko-Kamienna).
21. Czysta energia – Gmina Skarżysko Kościelne.
Szacowana kwota realizacji przedsięwzięcia
200 000 000,00 zł
Czas realizacji
2023-2027

CEL OPERACYJNY 4.2. SKUTECZNE PRZECIWDZIAŁANIE NEGATYWNYM SKUTKOM ZMIAN KLIMATYCZNYCH

Kluczowym przedsięwzięciem dla Lidera MOF MP przewidzianym do realizacji w ramach strategicznego nr 4 jest przedsięwzięcie „Podniesienie zdolności adaptacyjnych terenów publicznych w Ostrowcu Świętokrzyskim”. W ramach celu operacyjnego 4.2, jako zadania komplementarne do projektu „Szlak turystyki postindustrialnej - Żelazne Doliny” oraz „Modernizacja terenów publicznych w Ostrowcu Świętokrzyskim” Lider zamierza realizować przedsięwzięcie przy współudziale środków pochodzących z Funduszy Europejskich dla Polski Wschodniej w ramach wspierania przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego. Pozostałe miasta rdzeniowe (Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Końskie) oraz inne miasta MOF MP (w tym również Lider, jeżeli nie uzyska dofinansowania z FEPW 2021-2027, jako zadania komplementarne, będą realizować swoje projekty z ww. zakresu z FEŚ 2021-2027 lub innych dostępnych źródeł.

Nazwa przedsięwzięcia
„Podniesienie zdolności adaptacyjnych terenów publicznych w Ostrowcu Świętokrzyskim”
Opis przedsięwzięcia
Projekt przewiduje, jako element komplementarny i uzupełniający przedsięwzięcia „Szlak turystyki postindustrialnej - Żelazne Doliny” oraz „Modernizacja terenów publicznych w Ostrowcu Świętokrzyskim” kompleksowe zadania na rzecz adaptacji terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, m.in. przez. dostosowanie infrastruktury do ekstremalnych stanów pogodowych, rozwój zielonej oraz zielono-niebieskiej infrastruktury, w tym z wykorzystaniem inteligentnych systemów zarządzania wodami opadowymi i likwidacją miejskich wysp ciepła. Projektem objęte zostaną dwa tereny publiczne: centrum miasta – Rynek oraz ośrodek wypoczynkowy Gutwin, na których planuje się m.in.: ogrody deszczowe, zadrzewienie, nawierzchnie wodoprzepuszczalne, naturalne nieutwardzone oraz nawierzchnie z płyt antysmogowych, zbiorniki zbierające wodę deszczową z fontanną, zielone, dachy, zieleń niską, tereny zielone biologicznie czynne, zielone wyspy, żagle przeciwsłoneczne, żaluzje fotowoltaiczne, strefy oczyszczania korzeniowego, systemy uzdatniania wody oparte na instalacji filtracyjnej, rośliny repozycyjne służące do ochrony brzegów, rekultywacji, czyszczeniu gleby i wody oraz usuwania toksyn, nowe gatunki drzew, krzewów i bylin, nasadzenia drzew liściastych, roślin okrywowych, wrzosowatych i traw ozdobnych.
Cel polityki lub cel szczegółowy FST
Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej (CP 2)
Cel szczegółowy
Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
Wskaźniki produktu

Liczba miast wspartych w zakresie adaptacji do zmian klimatu (szt.)
Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu (ha)
Wskaźniki rezultatu
Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury (os.)
Szacowana kwota realizacji przedsięwzięcia
25 000 000,00 zł
Czas realizacji
2023-2026

Kluczowym przedsięwzięciem dla Lidera MOF MP przewidzianym do realizacji w ramach celu strategicznego nr 4 jest przedsięwzięcie „Wzmocnienie potencjału ekologicznego Ostrowca Świętokrzyskiego”. W ramach celu operacyjnego 4.2, jako zadania komplementarne do projektu „Szlak turystyki postindustrialnej - Żelazne Doliny” oraz „Modernizacja terenów publicznych w Ostrowcu Świętokrzyskim” Lider zamierza realizować przedsięwzięcie przy współudziale środków pochodzących z Funduszy Europejskich dla Polski Wschodniej w ramach wzmocnienia ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia. Pozostałe miasta rdzeniowe (Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Końskie) oraz inne miasta MOF MP (w tym również Lider, jeżeli nie uzyska dofinansowania z FEPW 2021-2027, jako zadania komplementarne, będą realizować swoje projekty z ww. zakresu z FEŚ 2021-2027 lub innych dostępnych źródeł.

Nazwa przedsięwzięcia
„Wzmocnienie potencjału ekologicznego Ostrowca Świętokrzyskiego”
Opis przedsięwzięcia
Projekt będzie polegał na wzmocnieniu bioróżnorodności obszaru oraz zwiększeniu potencjału edukacyjnego miasta w oparciu o ośrodek wypoczynkowy Gutwin poprzez m.in.: <ul style="list-style-type: none"> wzbogacenie terenu o nowe gatunki roślin: drzew, krzewów, bylin (roślinność rodzima dopasowana do siedliska, składająca się z wielogatunkowych rabat bylinowych), co wpłynie na zwiększenie bazy pokarmowej dla ptaków, których, ze względu na granicę lasu, jest dużo, zwiększenie ilości kwitnących miododajnych gatunków drzew, krzewów i bylin, które przyciągną motyle, pszczoły i inne owady, utworzenie ścieżek edukacji ekologicznej wraz centrum edukacji ekologicznej (m.in. sala konferencyjna do prowadzenia zajęć z edukacji ekologicznej, pomieszczenia robocze).
Cel polityki lub cel szczegółowy FST
Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej (CP 2)
Cel szczegółowy
Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
Wskaźniki produktu
Liczba obiektów infrastruktury na cele ukierunkowania ruchu turystycznego albo edukacji przyrodniczej (szt.)
Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych kształtujących świadomość ekologiczną (szt.)
Wskaźniki rezultatu
Średnioroczna liczba odbiorców działań edukacji przyrodniczej we wspartych ośrodkach (osoby/rok)-
Szacowana kwota realizacji przedsięwzięcia
18 000 000,00 zł
Czas realizacji
2023-2026

Nazwa przedsięwzięcia
PZ. 4.2.1. Rozwój przedsięwzięć poprawiających naturalną retencję wodną (zbiorniki i poldery), zwiększających wykorzystanie wody szarej – deszczowej i promowanie wykorzystania wód opadowych do nawadniania terenów zielonych PZ. 4.2.2. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury
Opis przedsięwzięcia (w tym powiązanie ze zidentyfikowanymi problemami)
Na terenie MOF Miasta Północy znajdują się liczne obszary przyrodnicze takie jak lasy czy rzeki. Razem tworzą one korytarze ekologiczne, których ochrona jest niezbędna do ograniczenia skutków zmian klimatycznych i zachowania bioróżnorodności. Wspólne działania jednostek terytorialnych MOF Miasta Północy w tym zakresie, jak np. tworzenie tematycznych organizacji/tematycznych bądź prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych na temat potencjałów błękitno-zielonej infrastruktury, są wskazane do rozwoju tego obszaru wsparcia. Istotne jest także wprowadzanie szczególnie na terenie miast rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, w tym także tworzenie i modernizowanie zbiorników retencyjnych.
Cel polityki UE
Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa (CP2)
Cel szczegółowy
Cel szczegółowy (iv) Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (EFRR) <i>(W ramach Celu 2 (iv) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych).</i> Cel szczegółowy (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (EFRR) <i>(W ramach CS 2(vii) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych).</i>
Wskaźniki produktu
Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu (ha) Pojemność obiektów małej retencji (tys m ³) Powierzchnia wspieranych zrekultywowanych gruntów (ha) Liczba wspartych form ochrony przyrody (szt.)
Wskaźniki rezultatu
Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury (os.)
Przykłady projektów możliwych do realizacji (z uwzględnieniem projektów wskazanych w rozdz. 13. Załączniku 1 Wykaz pozostałych projektów MOF Miasta Północy)
1. Rozwój zrównoważonej gospodarki wodnej w przestrzeni miejskiej Ostrowca Świętokrzyskiego. 2. Podniesienie zdolności adaptacyjnych terenów zieleni w Ostrowcu Świętokrzyskim. 3. „Zielone ogrody” przy Szkołach podstawowych i przedszkolach w Gminie Starachowice. 4. Budowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Michałów na rzece Żarnówka (Skarżysko Kościelne). 5. Zielona i niebieska infrastruktura w przestrzeni miejskiej Końskich. 6. Stworzenia ogólnodostępnych, atrakcyjnych terenów zielonych na błoniach koneckich (Końskie).

CEL OPERACYJNY 4.3. WPROWADZENIE ROZWIĄZAŃ NASTAWIONYCH NA ZRÓWNOWAŻONĄ GOSPODARKĘ ODPADAMI

Nazwa przedsięwzięcia
PZ. 4.3.1. Utworzenie i modernizacja istniejących stacjonarnych PSZOK na terenach miast, w tym rozwój PSZOK-ów w kierunku spełnienia wymagań gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ)
Opis przedsięwzięcia (w tym powiązanie ze zidentyfikowanymi problemami)
Działania podejmowane w dziedzinie środowiska będą miały największą szansę na realizację w ramach współpracy gmin MOF Miasta Północy. Skuteczne zagospodarowanie odpadów komunalnych rozwiąże problematykę powstawania odpadów oraz zwiększy segregację oraz recykling. Barierą może stanowić

nieznajomość korzyści oraz metod gospodarowania odpadami. Promowanie i realizacja rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym, segregacji odpadów i recyklingu wśród ludności MOF Miasta Północy byłaby odpowiedzią na te wyzwania. Na terenie MOF Miasta Północy brak jest obiektów posiadających innowacyjne wyposażenie umożliwiające zrównoważoną gospodarkę odpadami. W regionie brakuje instalacji do termicznego przetwarzania odpadów. Barię we wdrażaniu ekologicznych rozwiązań są również skomplikowane procedury prawne utrudniające odpowiednią segregację odpadów oraz ich częste zmiany.

Cel polityki UE

Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa (CP2)

Cel szczegółowy

Cel szczegółowy (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (EFRR) *(W ramach CS 2 (vi) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych).*

Wskaźniki produktu

Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów (EUR)

Wskaźniki rezultatu

Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów komunalnych (os.)

Odpady poddane recyklingowi (tony/rok)

Przykłady projektów możliwych do realizacji (z uwzględnieniem projektów wskazanych w rozdz. 13. Załączniku 1 Wykaz pozostałych projektów MOF Miasta Północy)

1. Rozbudowa bazy PSZOK (Kunów).
2. Modernizacja istniejących „PSZOK” na terenie MOF (Waśniów).
3. Budowa niezbędnej infrastruktury na terenie istniejącego PSZOK w Gminie Suchedniów oraz modernizacja punktu w kierunku spełnienia wymagań gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ).
4. Wzmocnienie potencjału ekologicznego Ostrowca Świętokrzyskiego.
5. Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Starachowicach.
6. Budowa PSZOK na terenie Gminy Ćmielów.
7. Organizacja systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych z PSZOK w Ostrowcu Świętokrzyskim.
8. Kompleksowe rozwiązanie zagospodarowania odpadów poprzez rozbudowę RZZO w Końskich.

CEL OPERACYJNY 4.5. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SIECIOWEJ NA TERENIE MOF MIASTA PÓŁNOCY

Nazwa przedsięwzięcia

PZ.4.5.1. Rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie MOF Miasta Północy

Opis przedsięwzięcia (w tym powiązanie ze zidentyfikowanymi problemami)

Doprowadzenie sieci infrastruktury gazowej i kanalizacyjnej dla całego obszaru MOF Miasta Północy było jednym z kilkunastu wskazań w badaniu CAWI oraz podczas warsztatów diagnostycznych. Jest to kolejne działanie wymagające współpracy jednostek samorządu terytorialnego oraz nakładów finansowych, które nie są dostępne we wszystkich gminach. Dodatkowe środki na realizację tych inwestycji umożliwiłoby korzystanie przez mieszkańców z bardziej ekologicznych form ogrzewania (gaz) oraz niezanieczyszczanie środowiska (ścieki).

Cel polityki UE

Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa (CP2)

Cel szczegółowy

Cel szczegółowy (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (EFRR) *(W ramach CS 2 (v) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych. Możliwe jest natomiast stosowanie preferencji dla obszarów strategicznej interwencji zdefiniowanych w strategii rozwoju województwa, w szczególności miejskich obszarów funkcjonalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze).*

Wskaźniki produktu

Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę (km)
Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków (km)
Wskaźniki rezultatu
Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę (os.)
Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia (os.)
Przykłady projektów możliwych do realizacji (z uwzględnieniem projektów wskazanych w rozdz. 13. Załączniku 1 Wykaz pozostałych projektów MOF Miasta Północy)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa kanalizacji sanitarnej w Dołach Biskupich (Kunów). 2. Budowa kanalizacji sanitarnej w Udziechowie (Kunów). 3. Budowa Przydomowych Oczyszczalni Ścieków (Waśniów). 4. Instalacja urządzeń optymalizujących stratę wodę (Suchedniów). 5. Przebudowa oczyszczalni ścieków (Suchedniów). 6. Budowa sieci kanalizacji o długości 16,7 km (Suchedniów). 7. Unieszkodliwianie/zagospodarowanie komunalnych osadów ściekowych powstających w oczyszczalni ścieków w Stąporkowie w celu odzysku wraz zakupem urządzeń nowej technologii służące gospodarce wodno-ściekowej. 8. Budowa kanalizacji sanitarnej z lokalną oczyszczalnią ścieków w miejscowości Gosań (gmina Stąporków) 9. Budowa kanalizacji oraz oczyszczalni ścieków w Niekłaniu (etap I) i Odrowążu (gmina Stąporków). 10. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Czarniecka Góra (gmina Stąporków). 11. Modernizacja/budowa ujęć wody na terenie Gminy Stąporków. 12. Modernizacja i rozbudowa kanalizacji deszczowej na terenie Gminy Starachowice. 13. Rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i mostowej (poza obszarem Natura 2000) w Gminie Ćmielów. 14. Rozbudowa kanalizacji deszczowej (Skarżysko-Kamienna). 15. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Skarżysko Kościelne, Majków i Kierz Niedźwiedzi (II etap) (Skarżysko Kościelne). 16. Budowa sieci gazowniczej (Skarżysko Kościelne).

7.5. CEL STRATEGICZNY 5. ZAPEWNIONA WYSOKA SPÓJNOŚĆ I DOSTĘPNOŚĆ PRZESTRZENNA CAŁEGO MOF MIASTA PÓŁNOCY

Kluczowym przedsięwzięciem dla Lidera MOF MP przewidzianym do realizacji w ramach celu strategicznego nr 5 jest przedsięwzięcie „Ekologiczny Transport Miejski w Ostrowcu Świętokrzyski –V etap”. W ramach obydwu celów operacyjnych Lider MOF MP zamierza kontynuować przedmiotowe przedsięwzięcie przy współudziale środków pochodzących z Funduszy Europejskich dla Polski Wschodniej w ramach zrównoważonej mobilności miejskiej. Pozostałe miasta rdzeniowe (Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Końskie) oraz inne miasta MOF MP (w tym również Lider, jeżeli nie uzyska dofinansowania z FEPW 2021-2027), jako zadania komplementarne, będą realizować swoje projekty z zakresu mobilności miejskiej z FEŚ 2021-2027 lub innych dostępnych źródeł.

Nazwa przedsięwzięcia
„Ekologiczny Transport Miejski w Ostrowcu Świętokrzyski – V etap”
Opis przedsięwzięcia
<p>Przedsięwzięcie to kontynuacja dotychczasowych działań gminy w zakresie zrównoważonej mobilności miejskiej, w których do tej pory odnowiono i wyposażono tabor miejski (6 autobusów hybrydowych z 2022 r., 9 autobusów diesel z normą EURO VI z 2022 r., 8 autobusów elektrycznych z 2022 r., 9 autobusów elektrycznych na przełomie 2023 i 2024 r.), wybudowano nowoczesną bazę operatora transportu publicznego wraz z drogami dojazdowymi, wprowadzono załączek systemu dynamicznej obsługi pasażera (6 tablic) oraz wybudowano/przebudowano kilometry ścieżek rowerowych. W ramach V etapu, na potrzeby transportu zbiorowego i komplementarnych form mobilności, planowane są do realizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakup do dwóch mini autobusów elektrycznych o pojemności nie mniejszej niż 15 pasażerów, • montaż nie mniej niż 37 kpl tablic systemu dynamicznej informacji pasażerskiej, • przebudowa / budowa ścieżek rowerowych na ternie miasta wraz z MOR,

<ul style="list-style-type: none"> • zakup rowerów elektrycznych oraz systemu wypożyczania wraz ze stacjami ładowania, • utworzenie stref parkingowych, • modernizacja zatok i wiat przystankowych, • opracowanie SUMP.
Cel polityki lub cel szczegółowy FST
Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej (CP 2)
Cel szczegółowy
Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej
Wskaźniki produktu
Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego (pasażerowie)
Wskaźniki rezultatu
Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego (użytkownicy / rok)
Szacowana emisja gazów cieplarnianych (t eqCO ₂ /rok)
Szacowana kwota realizacji przedsięwzięcia
33 000 000,00 zł
Czas realizacji
2023-2026

CEL OPERACYJNY 5.1. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ

Nazwa przedsięwzięcia
PZ.5.1.1. Budowa nowych i modernizacja istniejących ciągów drogowych łączących obszary MOF Miasta Północy z głównymi ciągami komunikacyjnymi klasy S i A oraz połączeń między poszczególnymi gminami MOF
Opis przedsięwzięcia (w tym powiązanie ze zidentyfikowanymi problemami)
Skuteczny, czyli dostępny transport jest podstawą dobrej współpracy między gminami obszaru funkcjonalnego. Miejski Obszar Funkcjonalny jest dobrze skomunikowany z pozostałymi regionami kraju ze względu na położenie trasy szybkiego ruchu S7 w osi północ-południe (Końskie -Ostrowiec Świętokrzyski). Połączenia komunikacyjne pozwolą na dogodne przemieszczanie się w celach edukacyjnych, zarobkowych. Potencjałem w zakresie transportu jest rozwój infrastruktury kolejowej - połączenie PKP jako oś łącząca MOF z centrum (węzłem) w Skarżysku-Kamiennej i uruchomione przewozy pasażerskie koleją T 25.
Należy jednak zwrócić uwagę, że połączenia pomiędzy poszczególnymi gminami MOF Miasta Północy nie są rozwinięte na wystarczającym poziomie. Wiele dróg na terenie MOF Miasta Północy charakteryzuje się złym stanem technicznym. Istnieje również konieczność dostosowania drogi krajowej nr 42 (stanowiącej arterię transportową północy województwa i umożliwiającą dostęp do drogi S7 większości samorządów MOF) do standardów drogi ekspresowej. Niezbędne są też prace związane z budową obwodnic np. obwodnicy Końskich czy Starachowic. Na terenie obszaru funkcjonalnego brakuje rozbudowanej sieci ścieżek rowerowych.
Cel polityki UE
Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa (CP2) Lepiej połączona Europa (CP3)
Cel szczegółowy
Cel szczegółowy 2 (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej (EFRR) <i>Realizowane działania kierowane będą do miast i ich obszarów funkcjonalnych. Do realizacji tego celu służyć będzie w szczególności instrument ZIT.</i>
Cel szczegółowy 3 (ii) RSO3.2. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej (EFRR)
W ramach Celu szczegółowego 3 (ii) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych.

Wskaźniki produktu
Wspierana infrastruktura rowerowa (km)
Długość nowych lub rozbudowanych dróg – poza TEN-T (km)
Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych – poza TEN-T (km)
Wskaźniki rezultatu
Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (liczba użytkowników)
Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, przebudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg (pasażerokilometr/rok)
Przykłady projektów możliwych do realizacji (z uwzględnieniem projektów wskazanych w rozdz. 13. Załączniku 1 Wykaz pozostałych projektów MOF Miasta Północy)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja drogi krajowej nr 42 pod kątem dostosowania do standardów drogi ekspresowej z niezbędną infrastrukturą (MOF MP). 2. Modernizacji (w tym elektryfikacja) linii kolejowej nr 25 na odcinku Ostrowiec Świętokrzyski – Końskie – Opoczno wraz z włączeniem do CMK w Opocznie. 3. Obwodnica Północna miasta Końskie. 4. Rozwój infrastruktury drogowej Ostrowca Świętokrzyskiego. 5. Rozwój infrastruktury drogowej na terenie gminy Kunów. 6. Budowa dróg z ciągami pieszo-rowerowymi o łącznej długości 19 km (Suchedniów). 7. Budowa wzdłuż toru kolei wąskotorowej ciągu komunikacyjnego, pieszo-rowerowego, wraz z peronem i fragmentem toru dla wagonu (Starachowice). 8. Poprawa dostępności komunikacyjnej Powiatu Ostrowieckiego oraz zrównoważonej mobilności (Powiat Ostrowiecki). 9. Rozwój infrastruktury drogowej (poza obszarem Natura 2000) w Gminie Ćmielów. 10. Rozwój infrastruktury drogowej (Skarżysko-Kamienna). 11. Budowa 2 stacji elektrycznego ładowania pojazdów i stacji ładowania CNG/elektrycznej dla autobusów, przebudowę infrastruktury sieciowej i oświetlenia, budowę miejsc postojowych (w tym dla transportu autobusowego) oraz zakup 9 autobusów CNG/elektrycznych.

CEL OPERACYJNY 5.2. ZAPEWNIENIE ZRÓWNOWAŻONEJ I EFEKTYWNEJ KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ NA TERENIE MOF

Nazwa przedsięwzięcia
PZ.5.2.2. Rozwój transportu zero i niskoemisyjnego
Opis przedsięwzięcia (w tym powiązanie ze zidentyfikowanymi problemami)
Barierę w rozwoju komunikacji może stanowić niechęć niektórych gmin MOF do tworzenia wspólnego transportu lub niedoinwestowany tabor autobusowy i kolejowy. Jego modernizacja lub wymiana na nisko lub zeroemisyjny zachęci pasażerów do korzystania zarówno przy krótkich (dojazd do pracy, szkoły) jak i długich podróżach (Strategia na rzecz rozwoju zrównoważonej mobilności opracowana przez Komisję Europejską przyjmuje, że do 2030 roku przewóz osób na dystansie do 500 km nie powinien generować emisji). Rozwinięcie systemu ścieżek rowerowych umożliwiających korzystanie z roweru jako zamiennika środka transportu pozwoli ograniczyć emisję zanieczyszczeń do atmosfery. Barierą stanowi nieposiadanie infrastruktury rowerowej przez 7 gmin MOF Miast Północy.
Cel polityki UE
Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa (CP2)
Cel szczegółowy
Cel szczegółowy 2 (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej (EFRR) <i>Realizowane działania kierowane będą do miast i ich obszarów funkcjonalnych. Do realizacji tego celu służyć będzie w szczególności instrument ZIT.</i>
Wskaźniki produktu
Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego (pasażerowie)
Wspierana infrastruktura rowerowa (km)
Wskaźniki rezultatu
Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego

Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (liczba użytkowników)
Przykłady projektów możliwych do realizacji (z uwzględnieniem projektów wskazanych w rozdz. 13. Załączniku 1 Wykaz pozostałych projektów MOF Miasta Północy)
1. Budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych na terenie Gminy Suchedniów.
2. Zintegrowany system Karty Miejskiej (Starachowice).
3. Ekologiczny transport miejski w Starachowicach.
4. Zakup nowych autobusów (Skarżysko-Kamienna).
5. Budowa terminala intermodalnego (Skarżysko-Kamienna).
6. Rozwój ekologicznego transportu (Skarżysko Kościelne).

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zgodnie z *Zasadami realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027*, projekty wynikające ze Strategii ZIT mogą być współfinansowane ze środków programów regionalnych i krajowych zarówno z EFRR, jak i EFS+. Dodatkowym źródłem wsparcia strategii ZIT mogą być środki FS lub FST, a finansowane z nich projekty będą miały charakter komplementarny do projektów wynikających ze Strategii.

Działania objęte instrumentami terytorialnymi: Zintegrowanymi Inwestycjami Terytorialnymi (ZIT)) realizowane będą w ramach celu polityki UE Europa bliższa obywatelom (CP5), cel szczegółowy (ii) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR). **W przypadku Programu Regionalnego: Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 działania te są przewidziane w ramach Priorytetu: 6. Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych i dotyczyć będą przedsięwzięcia Szlak turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny” w celu strategicznym 3 Zwiększony poziom atrakcyjności turystycznej MOF Miasta Północy. Dofinansowanie projektu komplementarnego dla całego MOF Miasta Północy wynosi 24 647 228,00 euro.**

Instrument ZIT będzie również służyć realizacji celu dotyczącego mobilności miejskiej (Priorytet: 3. FES 2021-2027) Fundusze Europejskie na mobilność miejską. Ponadto jedno z miast MOF Miasta Północy – Ostrowiec Świętokrzyski, zgodnie z linią demarkacyjną jako miasto pow. 50 tys. mieszkańców, również otrzyma wsparcie z programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027. W tym zakresie planowana jest realizacja następujących projektów przez Ostrowiec Świętokrzyski:

- Ekologiczny Transport Miejski w Ostrowcu Świętokrzyski – V etap,
- Podniesienie zdolności adaptacyjnych terenów publicznych w Ostrowcu Świętokrzyskim,
- Wzmocnienie potencjału ekologicznego Ostrowca Świętokrzyskiego.

W rozdz.7 w tabelach do poszczególnych przedsięwzięć wskazane zostały projekty, które mogą je realizować. Projekty zostały szczegółowo opisane w załączniku 1. Aby móc zrealizować określone zadania inwestycyjne, ważne jest pozyskiwanie na ich realizację środków finansowych. Przy poszczególnych zadaniach inwestycyjnych wpisano potencjalne możliwe źródła finansowania ze środków zewnętrznych. Jednocześnie należy zauważyć, że w wielu przypadkach dokumentacja dot. programów jest na dużym poziomie ogólności i dopiero regulaminy poszczególnych konkursów/zadań wskażą, czy rzeczywiście będzie istniała możliwość skorzystania z tych środków. Wśród potencjalnych źródeł finansowych są:

- Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 (w skrócie: FEŚ 2021-2027),
- Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (w skrócie: FEnIKS 2021-2027),
- Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (w skrócie: FENG),
- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (w skrócie: FERS),
- Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (w skrócie: FERC),
- Program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (projekt) (w skrócie: FE PW 2021-2027),
- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności 2021-2027 (projekt) (w skrócie: KPO 2021-2027),

- Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027 (w skrócie: PS WPR 2023-2027),
- Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych,
- Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczanie skutków zagrożeń środowiska, Programy szczegółowe: Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach; Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach – finansowanie retencji na wsi) – program Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (w skrócie: NFOŚiGW),
- Zeroemisyjny system energetyczny, Program: Agroenergia – program Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (w skrócie: NFOŚiGW),
- Dobra jakość powietrza, Programy: Czyste Powietrze; Budownictwo energooszczędne; SOWA – oświetlenie zewnętrzne – programy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (w skrócie: NFOŚiGW),
- Program Dostępność Plus – program Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (w skrócie: MFiPR),
- Program Centra opiekuńczo-mieszkalne 2021 (z późn. zm.)– program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (w skrócie: MriPS),
- Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych (RFIL)
- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg,
- Program Mosty dla Regionów,
- Program Budowy Obwodnic na lata 2020-2030.

9. TRYB WYBORU PROJEKTÓW

Sposób wyboru projektów w działaniach dedykowanych ZIT określa właściwa instytucja zarządzająca, jednak podstawowym trybem wyboru projektów współfinansowanych ze środków polityki spójności jest sposób konkurencyjny. Jest on odpowiedni w przypadku projektów, których rywalizacja o środki w konkursie przyczynia się do lepszej jakości wspieranych inwestycji.

System niekonkurencyjny jest efektywniejszym sposobem identyfikacji projektów zintegrowanych, szczególnie w przypadku kompleksowych projektów infrastrukturalnych współfinansowanych z EFRR, systemowych projektów współfinansowanych z EFS oraz projektów współfinansowanych z obu funduszy.

W trybie niekonkurencyjnym, w ramach instrumentu ZIT, mogą być wybrane projekty, które spełniają łącznie następujące warunki:

1. wnioskodawcami, ze względu na charakter lub cel projektu, są podmioty jednoznacznie określone przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu,
2. projekty mają strategiczne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju obszaru objętego realizacją ZIT, tzn. że zostały wskazane w strategii ZIT.

10. ZARZĄDZANIE I WDRAŻANIE STRATEGII

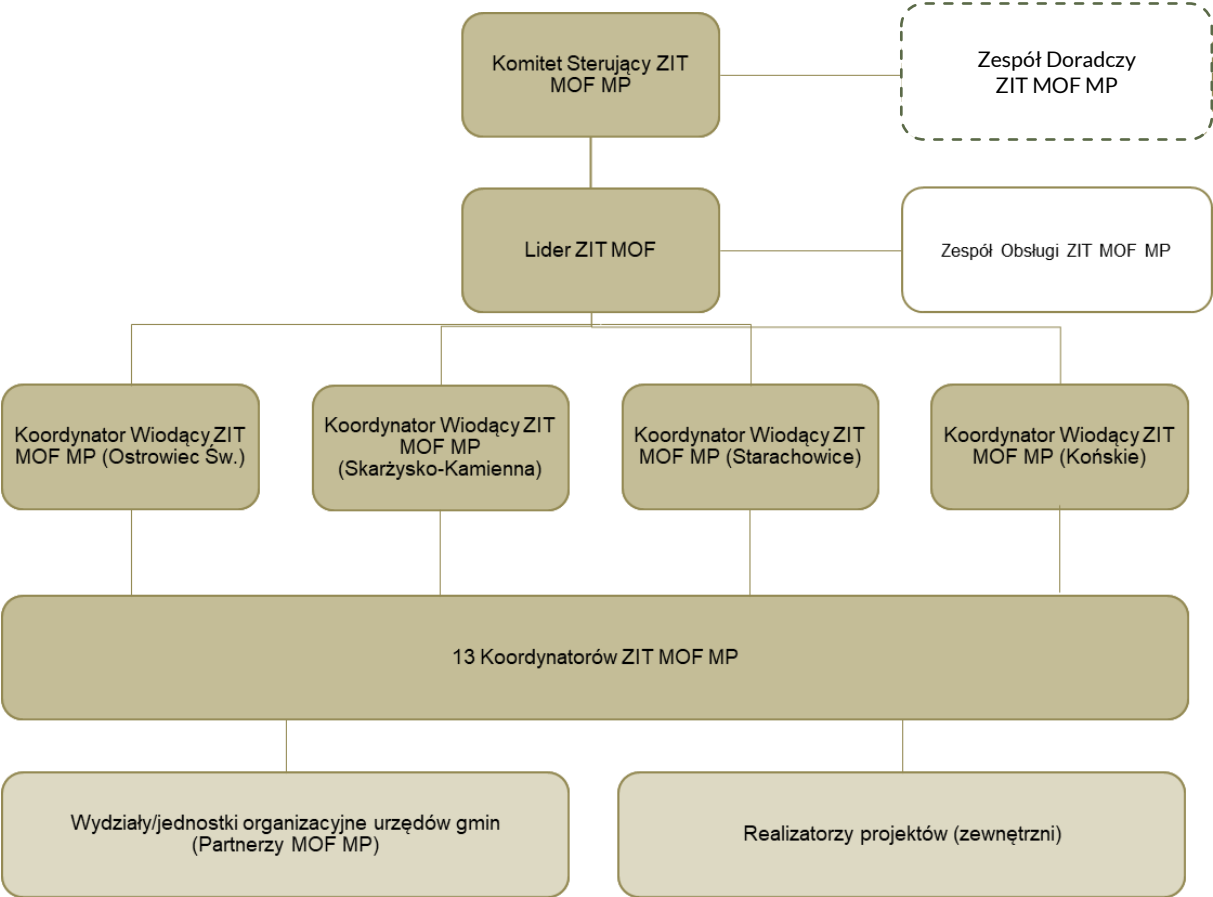
10.1. ZARZĄDZANIE PROCESEM REALIZACJI STRATEGII

Skuteczne wdrażanie Strategii ZIT jest procesem wieloaspektowym i wymaga zaangażowania oraz współpracy różnych podmiotów działających na obszarze MOF Miasta Północy. Niemniej jednak należy pamiętać, iż ostateczne zdanie, o tym, w jaki sposób Strategia będzie realizowana, zależy od władz poszczególnych gmin wchodzących w skład MOF. Ważne jest, aby władza ta pamiętała o komunikacji z innymi podmiotami i w ostatecznych decyzjach uwzględniała ich opinie.

Struktura zarządzania procesem wdrażania Strategii wynika z podpisanego przez wszystkich Partnerów MOF Miasta Północy Porozumienia z dnia 7 września 2021 r. w sprawie programowania oraz wdrażania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy.

Struktura organizacyjna została zaprezentowana na schemacie 1.

Schemat 1. Struktura organizacyjna wdrażania Strategii

Źródło: opracowanie własne

Główna odpowiedzialność za podejmowanie kluczowych decyzji związanych z realizacją Strategii będzie spoczywała na Komitecie Sterującym ZIT MOF MP. Komitet Sterujący tworzą prezydenci, burmistrzowie oraz wójtowie poszczególnych gmin bądź upoważnieni przez nich zastępcy.

Do zadań **Komitetu Sterującego** ZIT MOF MP (organ uchwałodawczy) należy w szczególności:

- zatwierdzenie Strategii ZIT,
- opiniowanie i zatwierdzanie projektów zmian Strategii ZIT i nadzór nad jej prawidłową realizacją,
- zatwierdzanie sprawozdań z realizacji Strategii ZIT.

Organem doradczym przy wdrażaniu Strategii ZIT będzie **Zespół Doradczy** Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy. Pełni on funkcję konsultacyjno – opiniodawczą dla ZIT MOF MP w procesach związanych z opracowaniem, realizacją, monitorowaniem i ewaluacją Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy. Celem działania Zespołu jest zapewnienie zaangażowania społecznego w procesie planowania Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy.

Członkami Zespołu Doradczego mogą zostać pełnoletni mieszkańcy gmin wchodzących w skład ZIT MOF MP, posiadający pełnię praw publicznych i doświadczenie w działaniach na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego oraz rozwoju społeczno-gospodarczego gmin-Partnerów, reprezentanci jednej z poniższych grup:

- partnerów gospodarczych i społecznych (np. przedsiębiorcy, organizacje przedsiębiorców, związki zawodowe/branżowe, izby gospodarcze, inkubatory technologiczne, ośrodki przedsiębiorczości i ośrodki szkoleniowo – doradcze),
- społeczeństwa obywatelskiego, tj. szeroko rozumiany sektor organizacji pozarządowych, w tym także podmioty ekonomii społecznej,
- innych podmiotów istotnych z punktu widzenia działań przewidzianych w Strategii, np.: administracja centralna, szkoły wyższe, instytuty badawcze,

- innych podmiotów, na które może oddziaływać realizacja Strategii, np.: podmioty działające na rzecz ochrony środowiska, reprezentanci instytucji kultury i innych funkcjonujących w obszarze ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego oraz dziedzictwa naturalnego.

Zespół Doradczy:

- ma możliwość inicjowania działań, kierunków oraz nowych przedsięwzięć kluczowych dla spójnego rozwoju ZIT MOF MP,
- opiniuje dokumenty przygotowywane przez ZIT MOF MP, w szczególności projekt Strategii, jej aktualizacje, raporty z monitoringu oraz ewaluacji, biorąc pod uwagę potrzebę zrównoważonego rozwoju ZIT MOF MP,
- doradza w zakresie rozwiązań służących zapobieganiu dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną – na wszystkich etapach opracowania i realizacji Strategii.

Główną rolę związaną z wdrażaniem Strategii ZIT przyjmuje **Lider ZIT MOF** (organ wykonawczy) – Gmina Ostrowiec Świętokrzyski. Do zadań Lidera należy w szczególności:

- udział w programowaniu nowej perspektywy finansowej 2021-2027,
- wdrażanie dokumentów strategicznych i inicjowanie zmian w tych dokumentach,
- programowanie, negocjowanie i wdrażanie dokumentów niezbędnych do realizacji ZIT MOF MP oraz uzgadnianie ich z właściwym ministerstwem, Zarządem Województwa Świętokrzyskiego oraz innymi podmiotami,
- udział w pracach podmiotu doradczo-opiniodawczego właściwego dla programu zarządzanego przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego,
- przedkładanie Strategii ZIT oraz ich zmian do zaopiniowania Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego oraz właściwemu ministrowi po uprzednim przyjęciu ich uchwałą przez Komitet Sterujący ZIT MOF MP,
- przedkładanie zmian Strategii Komitetowi Sterującemu ZIT MOF MP celem ich przyjęcia.

Zadania Lidera będą realizowane przez **Zespół Obsługi ZIT MOF MP**, który ma siedzibę w Urzędzie Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego. Do zadań Zespołu Obsługi ZIT MOF MP należy w szczególności:

- obsługa merytoryczna i administracyjna działań związanych z wdrażaniem dokumentów strategicznych oraz z negocjowaniem i wdrażaniem wszelkich innych dokumentów niezbędnych do realizacji ZIT MOF MP w ramach perspektywy finansowej 2021-2027,
- obsługa merytoryczna i administracyjna Komitetu Sterującego ZIT MOF MP,
- zlecanie niezbędnych ekspertyz i raportów, dokumentów ewaluacyjnych oraz badań opinii publicznej zorientowanych na stałe podnoszenie efektywności i skuteczności prowadzonych działań w ramach ZIT MOF MP oraz przygotowywanie wszelkich innych dokumentów niezbędnych do realizacji ZIT MOF MP wymaganych przez właściwe ministerstwa, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego oraz inne podmioty,
- bieżące prowadzenie sprawozdawczości i monitoringu Strategii ZIT,
- opracowywanie sprawozdań z realizacji Strategii,
- przygotowywanie dokumentów zgodnie z wytycznymi Komitetu Sterującego ZIT MOF MP,
- przekazywanie dokumentów do zatwierdzenia Komitetowi Sterującemu ZIT MOF MP,
- prowadzenie działań na rzecz rozwoju partnerstwa wszystkich uczestników MOF MP.

Bezpośrednio z Liderem współpracują **Koordynatorzy Wiodący ZIT MOF MP** wyznaczeni przez cztery miasta rdzeniowe. Do zadań Koordynatora Wiodącego ZIT MOF MP należy w szczególności:

- przygotowywanie dokumentów zgodnie z wytycznymi Zespołu Obsługi ZIT MOF MP na potrzeby Komitetu Sterującego ZIT MOF MP,
- przekazywanie dokumentów do zatwierdzenia Komitetowi Sterującemu ZIT MOF MP,
- sprawozdawczość projektowa, monitoring, opracowywanie raportów z realizacji zadań i osiąganych wskaźników, przygotowywanie innych opracowań,
- koordynowanie procesu przygotowania i realizacji w gminie projektów kwalifikujących się do wsparcia w ramach ZIT MOF MP,
- prace nad aktualizacją i ewaluacją Strategii ZIT,
- przygotowanie projektu sprawozdań z realizacji Strategii ZIT oraz ich monitoring i ewaluacja,
- współpraca z pozostałymi Koordynatorami Wiodącymi ZIT MOF MP,
- współpraca z Koordynatorami ZIT MOF MP w obrębie powiatu i koordynowanie ich działań.

W celu stałej i ścisłej współpracy z właściwym Koordynatorem Wiodącym ZIT MOF MP, każda z 13 gmin nie będących miastami rdzeniowymi powołuje **Koordynatora ZIT MOF MP**. Do zadań Koordynatorów ZIT MOF MP należy w szczególności:

- współpraca z Liderem i Zespołem Obsługi ZIT MOF MP,
- współpraca z właściwym Koordynatorem Wiodącym ZIT MOF MP m.in. w zakresie sprawozdawczości projektowej, monitoringu i ewaluacji Strategii, opracowywania raportów z realizacji zadań i osiąganych wskaźników, przygotowywania innych opracowań i dokumentów,
- przygotowywanie sprawozdań i raportów z realizacji ZIT MOF MP na terenie gminy zgodnie z wytycznymi Zespołu Obsługi ZIT MOF MP dla Komitetu Sterującego ZIT MOF MP,
- koordynowanie procesu przygotowania i realizacji w gminie projektów kwalifikujących się do wsparcia w ramach ZIT MOF MP,
- współpraca z innymi Koordynatorami ZIT MOF MP w obrębie wspólnego powiatu w zakresie prawidłowego przygotowania i realizacji ZIT MOF MP.

10.2. MONITORING I PROCEDURA AKTUALIZACJI STRATEGII

W celu efektywnego wdrażania Strategii ZIT systematycznie monitorowane będą efekty rzeczowe i rezultaty podejmowanych działań oraz wydatkowane na ten cel środki finansowe. Monitoring obejmuje zbieranie, raportowanie i interpretowanie danych opisujących postęp i efekty realizowanej Strategii.

Monitoring to najlepszy sposób do kontrolowania stopnia realizacji, a równocześnie pomaga w zachowaniu stałego działania w danym obszarze ujętym w Strategii. Proces monitoringu polega na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu jakościowych i ilościowych informacji na dany temat – w zależności od tego, czego dotyczy dane działanie dane mogą być różne. Najważniejsze jest to, aby odpowiadały one na kwestie ujęte w danym celu operacyjnym. Monitoring to sposób oceny tego, czy dany cel określony w strategii jest faktycznie realizowany.

Monitoring realizacji poszczególnych celów i przedsięwzięć będzie odbywał się poprzez określone wskaźniki produktu i rezultatu. Wskaźniki produktu mierzą konkretne, materialne efekty działań podejmowanych w ramach realizacji zapisów dokumentu (tym samym poziom wyjściowy tych wskaźników wynosi zero). Z kolei wskaźniki rezultatu pokazują zmiany wynikające z wykorzystania wytworzonych produktów (punktem odniesienia jest poziom danego wskaźnika przed rozpoczęciem działań). Wskaźniki zostały przypisane do celów operacyjnych, jak również do strategicznych przedsięwzięć, które służą realizacji celów Strategii. Zostały one powiązane z realizacją Programu Operacyjnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 i są spójne z Listą Wskaźników Kluczowych 2021-2027.

Zaproponowane wskaźniki są zgodne z następującymi kryteriami:

- adekwatność – wskaźniki powinny być precyzyjne, tak aby nie mogły być interpretowane w odmienny sposób,
- mierzalność – wskaźniki powinny być możliwe do zmierzenia na odpowiednio wysokim poziomie dokładności,
- rzetelność – pomiar wskaźników powinien być dokonywany w sposób obiektywny, za każdym razem na tych samych zasadach,
- trafność – wskaźniki powinny odzwierciedlać rzeczywisty poziom realizacji celów, a więc być dobrane tak, aby odzwierciedlać rzeczywiste wyniki działań,
- dostępność – wskaźniki powinny być dostępne dla osób lub instytucji dokonujących ewaluacji, ich pozyskanie powinno być proste i nie wymagać nadmiernych nakładów finansowych ani czasowych.

W zakresie monitoringu przewiduje się następujące kroki:

- 1) Przygotowanie danych do określenia wskaźnika przez wszystkich realizatorów projektów i wydziały/jednostki organizacyjne gmin MOF oraz przekazanie ich do odpowiednich Koordynatorów ZIT (w zależności od miejsca realizacji projektu) wraz z informacją dotyczącą możliwych ryzyk oraz zmian mogących wpływać na realizację projektu.
- 2) Koordynatorzy ZIT przekazują pozyskane dane i informacje do Lidera ZIT, który odpowiada za gromadzenie danych i ich weryfikację.

- 3) Porównywanie wartości wskaźników z zakładanymi wartościami docelowymi (o ile zostały określone).
- 4) Przeprowadzenie badań ankietowych (o ile zajdzie taka konieczność).
- 5) Przygotowanie sprawozdania z postępów wdrażania Strategii. Sprawozdanie jest opiniowane przez Zespół Doradczy ZIT MOF MP, a następnie zatwierdzane przez Komitet Sterujący ZIT MOF MP.

Poniżej znajduje się zestawienie wskaźników dla poszczególnych celów operacyjnych³.

---

³Wskaźniki realizacji przedsięwzięć zostały wskazane w rozdz. 7

Tabela 4. Wskaźniki monitoringu Strategii ZIT MOF MP (do uzupełnienia w ramach konsultacji z partnerami porozumienia)

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Wskaźniki produktu/rezultatu	Wartość bazowa/docelowa	Wskaźniki rezultatu	Wartość bazowa/docelowa
1. Wysokiej jakości usługi społeczne	1.1. Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości usług opiekuńczych dla dzieci i usług edukacyjnych na każdym etapie życia	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych przedszkoli (szt.) • Liczba wspartych szkół (szt.) • Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.) 	<ul style="list-style-type: none"> • 0/ • 0/ • 0/ 	• Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych (użytkownicy/rok)	• 0/
	1.2. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług medycznych	<ul style="list-style-type: none"> • Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej (osoba/rok) • Liczba wspartych podmiotów wykonujących działalność leczniczą (szt.) 	<ul style="list-style-type: none"> • 0/ • 0/ 	• Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej (użytkownicy/rok)	• 0/
	1.3. Zapewnienie wysokiej jakości usług opiekuńczych świadczonych lokalnie, w tym w formie desinstytucjonalnej	• Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w wyniku realizacji przedsięwzięć	• 0/	• Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	• 0/
	1.4. Rozwój i dostosowanie do potrzeb lokalnej społeczności oferty spędzania czasu wolnego, w tym oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem • Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami 	<ul style="list-style-type: none"> • 0/ • 0/ 	• Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby odwiedzające/rok)	• 0/
	1.5. Wspieranie działań przyczyniających się do wzrostu osiedlania się nowych mieszkańców na terenie MOF i	• Powierzchnia uzbrojonych terenów pod budownictwo mieszkaniowe (ha)	<ul style="list-style-type: none"> • 0/ • 0/ 	• Saldo migracji na 1000 ludności	• (-)1,3 (2000 r.)/

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Wskaźniki produktu/rezultatu	Wartość bazowa/docelowa	Wskaźniki rezultatu	Wartość bazowa/docelowa
	zapobieganie odpływowi młodych osób z terenu MOF	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia nowozagospodarowanych terenów na cele wspólnot lokalnych (ha) 			
	1.6. Niwelowanie niedogodności wpływających na komfort życia osób z niepełnosprawnościami oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w wyniku realizacji przedsięwzięć (os.) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie w wyniku realizacji przedsięwzięć (os.) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/
2. Rozwój cyfryzacji oraz konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	2.1. Rozwój przedsiębiorczości i kapitału ludzkiego dostosowanego do potrzeb rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem (os.) Liczba osób w wieku 18-29 lat objętych wsparciem w programie (os.) Liczba osób w wieku 55 lat i więcej objętych wsparciem w programie (os.) Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie (os.) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 0/ 0/ 0/ 	<ul style="list-style-type: none"> Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w wyniku realizacji przedsięwzięć (os.) Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%] 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 8,0 (2000 r.)
	2.2. Zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i wśród podmiotów świadczących usługi publiczne	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże) (szt.) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 0/ 0/ 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe (szt.) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 0/ 0/
	2.3. Wzmocnienie potencjału badawczo-rozwojowego przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie MOF	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przedsiębiorstw współpracujących z organizacjami badawczymi (szt.) Liczba instytucji publicznych otrzymujących wsparcie na opracowywanie usług, 		<ul style="list-style-type: none"> Liczba złożonych wniosków patentowych (szt.) Liczba użytkowników nowych i 	

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Wskaźniki produktu/rezultatu	Wartość bazowa/docelowa	Wskaźniki rezultatu	Wartość bazowa/docelowa
		produktów i procesów cyfrowych (szt.)		zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych	
	2.4. Zapewnienie dobrych warunków do inwestowania, w tym wzmocnienie potencjału IOB	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych w ramach wsparcia (ha) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba pozyskanych nowych inwestorów na terenie MOF (szt.) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/
3. Zwiększony poziom atrakcyjności turystycznej MOF Miasta Północy	3.1. Rozwój sieci szlaków turystycznych i efektywne zarządzanie nimi	<ul style="list-style-type: none"> Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (szt.) Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego (szt.) Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (m2) Długość wspartych szlaków turystycznych (km) Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem (szt.) Liczba utworzonych punktów informacji turystycznej i infokiosków zapewniających obsługę w min. 2 językach obcych (szt.) Liczba wspartych obiektów w miejscach dziedzictwa naturalnego (szt.) Ludność objęta projektami w ramach strategii 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 0/ 0/ 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby odwiedzające/rok) Liczba użytkowników nowopowstałych tras rowerowych (os.) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 0/
	3.2. Wykorzystanie turystyczne cieków i zbiorników wodnych				
	3.3. Rozwój atrakcji turystycznych i dostosowanie obiektów muzealnych/kulturalnych/turystycznych do potrzeb współczesnego odbiorcy muzeów, w tym dla osób o szczególnych potrzebach				
	3.4. Prowadzenie skutecznej promocji walorów przyrodniczych i kulturowych oraz tradycji przemysłowych całego MOF				

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Wskaźniki produktu/rezultatu	Wartość bazowa/docelowa	Wskaźniki rezultatu	Wartość bazowa/docelowa
		zintegrowanego rozwoju terytorialnego (os.)			
4. Zapewniona wysoka jakość środowiska dla obecnych mieszkańców i przyszłych pokoleń	4.1. Zwiększenie efektywności energetycznej i wspieranie zrównoważonego wykorzystywania instalacji OZE	<ul style="list-style-type: none"> Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej (szt.) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 	<ul style="list-style-type: none"> Ilość wytworzonej energii elektrycznej i ciepłej ze źródeł OZE (MWh/rok) Dodatkowa moc zainstalowana odnawialnych źródeł energii (MW) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 0/
	4.2. Skuteczne przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatycznych	<ul style="list-style-type: none"> Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu (ha) Pojemność obiektów małej retencji (tys m3) Powierzchnia wspieranych zrekultywowanych gruntów (ha) Liczba wspartych form ochrony przyrody (szt.) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 0/ 0/ 0/ 	<ul style="list-style-type: none"> Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury (os.) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/
	4.3. Wprowadzenie rozwiązań nastawionych na zrównoważoną gospodarkę odpadami	<ul style="list-style-type: none"> Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów (EUR) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów komunalnych (os.) Odpady poddane recyklingowi (tony/rok) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 0/
	4.4. Promowanie i realizacja rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym				
	4.5. Rozwój infrastruktury sieciowej na terenie MOF Miasta Północy	<ul style="list-style-type: none"> Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę (km) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 0/ 	<ul style="list-style-type: none"> Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę (os.) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 0/

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Wskaźniki produktu/rezultatu	Wartość bazowa/docelowa	Wskaźniki rezultatu	Wartość bazowa/docelowa
		<ul style="list-style-type: none"> Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków (km) 		<ul style="list-style-type: none"> Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia (os.) 	
5. Zapewniona wysoka spójność i dostępność przestrzenna całego MOF Miasta Północy	5.1. Rozwój infrastruktury transportowej	<ul style="list-style-type: none"> Wspierana infrastruktura rowerowa (km) Długość nowych lub rozbudowanych dróg – poza TEN-T (km) Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych – poza TEN-T (km) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 0/ 0/ 	<ul style="list-style-type: none"> Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (liczba użytkowników) Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, przebudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg (pasażerokilometr/rok) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 0/
	5.2. Zapewnienie zrównoważonej i efektywnej komunikacji publicznej na terenie MOF	<ul style="list-style-type: none"> Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego (pasażerowie) Wspierana infrastruktura rowerowa (km) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 0/ 	<ul style="list-style-type: none"> Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (liczba użytkowników) 	<ul style="list-style-type: none"> 0/ 0/

Źródło: opracowanie własne

Proces ewaluacji będzie przebiegał w następujący sposób:

- 1) Opracowanie wniosków na podstawie wyników wskaźników monitoringu oraz badań opinii.
- 2) Opracowanie sprawozdania z realizacji Strategii ZIT wraz z rekomendacjami dotyczącymi aktualizacji Strategii.
- 3) Ewentualna weryfikacja i aktualizacja Strategii

Zakłada się prowadzenie ewaluacji na dwóch poziomach:

- **Ewaluacja on-going**, czyli ewaluacja bieżąca prowadzona w sposób ciągły w trakcie zakładanej perspektywy czasowej na realizację Strategii. Skupia się ona doraźnych problemach i barierach we wdrażaniu programu.

W proces monitoringu zaangażowane będą poszczególne wydziały/jednostki organizacyjne urzędów gmin MOF i realizatorzy poszczególnych projektów oraz instytucje prowadzące statystyki publiczne takie jak np. Powiatowy Urząd Pracy.

Kluczową rolę w procesie monitorowania i ewaluacji będą pełnić koordynatorzy ZIT i Lider ZIT, który będzie wspierany na etapie oceny również przez Zespół Doradcy ZIT MOF MP.

Sugeruje się, aby ocena była dokonywana min. raz na rok (chyba, że ze względu na charakter konkretnego wskaźnika optymalna jest inna częstotliwość pomiaru). Każdy z podmiotów odpowiedzialnych za zbieranie i dostarczanie danych zobowiązany będzie do przestania drogą elektroniczną informacji dot. realizacji projektu wraz z danymi dot. poziomu osiągniętych wskaźników.

Gromadzeniem i weryfikacją danych będzie zajmował się Lider ZIT wraz z powołanym zespołem, który zostanie wyznaczony w strukturach Urzędu Miasta Lidera. Zadaniem zespołu będzie również ocena uzyskanych danych i sporządzenie sprawozdania z wnioskami z monitoringu wskaźników oraz badań opinii.

Cykliczne sprawozdania z realizacji działań w ramach Strategii będą publikowane na stronach gmin partnerskich oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Co najmniej raz na 3 lata Strategia będzie weryfikowana i w razie potrzeby aktualizowana. Aktualizacja Strategii odbywać się będzie w tym samym trybie co jej pierwsze opracowanie i przyjęcie.

- **Ewaluacja ex-post**, czyli ewaluacja na zakończenie projektu. Jest to badanie społeczno-ekonomiczne oceniające znaczenie przeprowadzonej interwencji w zakresie realizacji potrzeb, na które miała odpowiadać.

W 2030 roku, po zakończeniu wdrażania Strategii zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post, która zbada długotrwałe efekty projektów oraz ich trwałość. Sprawdzona zostanie skuteczność i efektywność interwencji. Ewaluacja ex-post oceni również na ile udało się osiągnąć założone cele. Wskaże również, w jaki sposób zaplanować kolejne wspólne działania w ramach MOF. Sprawozdanie z realizacji całej Strategii zostanie sporządzone nie później niż do 30 czerwca 2031 r. i zostanie opublikowane na stronie internetowej gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

11.SPIS TABEL

Tabela 1. Analiza SWOT	14
Tabela 2. Cele strategiczne.....	20
Tabela 3. Powiązanie celów strategicznych z celami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego i UE.....	20
Tabela 4. Wskaźniki monitoringu Strategii ZIT MOF MP <i>(do uzupełnienia w ramach konsultacji z partnerami porozumienia)</i>	58

12.SPIS MAP

Mapa 1. Obszary strategicznej interwencji na terenie województwa świętokrzyskiego	7
Mapa 2. Lokalizacja MOF Miasta Północy na tle województwa świętokrzyskiego.....	9

13. ZAŁĄCZNIK 1. WYKAZ POZOSTAŁYCH PROJEKTÓW MOF MIASTA PÓŁNOCY (TRYB KONKURENCYJNY)

Poniżej znajduje się wykaz pozostałych projektów (poza projektem komplementarnym planowanym do realizacji ramach FEŚ 2021-2027 „Szlak turystyki postindustrialnej Żelazne Doliny” przez interesariuszy MOF MP oraz projektami Lidera w ramach FEPW 2021-2027: „Ekologiczny Transport Miejski w Ostrowcu Świętokrzyski – V etap”, „Podniesienie zdolności adaptacyjnych terenów publicznych w Ostrowcu Świętokrzyskim”, „Wzmocnienie potencjału ekologicznego Ostrowca Świętokrzyskiego”) wskazanych w poszczególnych przedsięwzięciach wraz ich charakterystyką.

13.1. PROJEKTY W RAMACH CELU STRATEGICZNEGO 1. WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUGI SPOŁECZNE

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
CEL STRATEGICZNY 1. WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUGI SPOŁECZNE						
1.	Rozbudowa budynku Samorządowego Przedszkola w Suchedniowie o dodatkowy pawilon	Suchedniów	Realizacja projektu przyczyni się do rozwiązania problemu za małej liczba miejsc przedszkolnych i niewystarczającej oferty dydaktycznej placówki. Rozbudowa o dodatkowy pawilon budynku Samorządowego Przedszkola w Suchedniowie.	5 000 000 zł	2026-2027	FEŚ 2021-2027
2.	Modernizacja placówek oświatowych z zapleczem sportowym	Ostrowiec Świętokrzyski	Remonty szkół i przedszkoli, sal gimnastycznych, boisk sportowych i placów zabaw.	20 000 000 zł	2023-2030	FEŚ 2021-2027, MSiT, KPO, RFPŁ: PIS, inne programy rządowe (centralne), fundusze europejskie, BGK i inne
3.	Zajęcia pozalekcyjne dla uczniów ostrowieckich szkół podstawowych	Ostrowiec Świętokrzyski	Celem przedsięwzięcia jest zwiększenie oferty zajęć edukacyjnych dla uczniów ostrowieckich szkół podstawowych. Cel główny będzie realizowany poprzez: 1) wzmacnianie kreatywności uczniów, 2) nabycie kompetencji miękkich i twardych przez dorastającą młodzież, 3) rozwój zainteresowań oraz kształcenie umiejętności niezbędnych na przyszłym rynku pracy, 4) poprawę poziomu wiedzy uczniów z zakresu przedsiębiorczości, edukacji obywatelskiej, Grupa docelowa: uczniowie ostrowieckich szkół podstawowych.. Przedsięwzięcie będzie obejmowało następujące działania: 1) pozalekcyjne zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i rozwijające np. kompetencje matematyczne, naukowo-techniczne, umiejętności uczenia się i porozumiewania się w j. obcym; 2) warsztaty kształtujące kompetencje społeczne oraz inicjatywność i przedsiębiorczość 3) doradztwo zawodowe – warsztaty dla uczniów i rodziców, indywidualne spotkania z doradcą zawodowym, promocja doradztwa zawodowego oraz szkolenia dla doradców zawodowych. 4) zakup wyposażenia szkół w niezbędne pomoce dydaktyczne i sprzęt IT.	1 000 000 zł	2024-2027	Budżet Gminy Ostrowiec Świętokrzyski FEŚ, FERS, fundusze europejskie, programy rządowe (centralne), BGK, inne
4.	Zwiększenie dostępności do wysokiej jakości szkolnictwa ponadpodstawowego na terenie Powiatu Ostrowieckiego	Powiat Ostrowiecki	Planowane działania obejmują realizację projektu mającego na celu m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • podniesienie jakości kształcenia ponadpodstawowego, w tym zawodowego i branżowego, • modernizację infrastruktury edukacyjnej, w tym infrastruktury sportowej, • zakup wyposażenia do placówek oświatowych, • adaptację i dostosowanie budynków i pomieszczeń do nowej funkcji, • przeprowadzenie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych dla uczniów, • podniesienie kwalifikacji kadry nauczycielskiej.	40 000 000,00 zł	2024-2030	FEŚ 2021-2027, inne krajowe programy operacyjne, środki budżetu państwa, inne możliwe formy finansowania
5.	Cyfryzacja jednostek organizacyjnych i placówek oświatowych Gminy Starachowice – kolejny etap	Starachowice	Zakup macierzy, serwerów, licencji, sprzętu komputerowego wraz oprogramowaniem	5.000.000,00	2023-2024	FEŚ
6.	Budowa żłobka w miejscowości Skarżysko Kościelne	Skarżysko Kościelne	Budowa lub rozbudowa istniejącego przedszkola w miejscowości Skarżysko Kościelne o pomieszczenia przeznaczone pod żłobek	Na chwilę obecną brak możliwości	2024-2030	Program Maluch Plus, FEŚ, programy rządowe

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
				oszacowania kosztów		
7.	Modernizacja, remont i doposażenie przychodni zdrowia w Gminie Suchedniów wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku i remontem parkingu	Suchedniów	<p>W ramach projektu planuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> modernizację i remont budynku przychodni zdrowia, w tym kompleksową modernizację instalacji elektrycznej, wod-kan, CO, remont i doposażenie gabinetów lekarskich, zabiegowych i pomieszczeń specjalnych, sanitarnych. doposażenie przychodni zdrowia w nowoczesny sprzęt do badań diagnostycznych m.in. USG, EKG, a także agregat prądotwórczy, defibrylator. zakup samochodu (przychodnia świadczy usługi w zakresie profilaktyki, diagnostyki i leczenia pacjentów nie tylko w siedzibie placówki ale także i w domu pacjenta.) informatyzacja usług podstawowej opieki zdrowotnej, zagospodarowanie terenu wokół budynku, remont i rozbudowa parkingu dla pacjentów. 	1 500 000 zł	2024-2027	FEŚ 2021-2027
8.	Doposażenie lokalnych oddziałów przychodni na terenie Gminy Stąporków w niezbędny sprzęt	Stąporków	<p>Projekt będzie polegał na zapewnieniu dostępu do wysokiej jakości usług medycznych przez zakup nowoczesnego sprzętu medycznego</p> <p>niezbędnego do codziennej opieki nad pacjentami. Zakup m. in. unitu stomatologicznego, pozymetru okulistycznego. Dostawą w sprzęt będą objęte następujące placówki:</p> <ol style="list-style-type: none"> Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Stąporkowie ul. Słowackiego 2, 26-220 Stąporków, Ośrodek Zdrowia w Krasnej, Krasna 60,26 -220 Stąporków, Ośrodek Zdrowia w Niekłaniu Wielkim, ul. Szkolna 2, 26-220 Stąporków 4 Ośrodek Zdrowia w Błaszkwie, Błaszaków 1, 26-220 Stąporków <p>Działania jakie należy podjąć to zbadać potrzeby placówek oraz dokonać zakupów.</p>	5 000 000 zł	2023-2027	FEŚ 2021-2027
9.	Poprawa dostępności do wysokiej jakości usług medycznych na terenie Powiatu Ostrowieckiego	Powiat Ostrowiecki	<p>Planowane działania obejmują realizację projektu mającego na celu m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> budowę i modernizację infrastruktury podmiotów medycznych, w tym Wielospecjalistycznego Szpitala w Ostrowcu Świętokrzyskim, zakup specjalistycznego i nowoczesnego sprzętu medycznego do placówek medycznych, przeprowadzenie programów i badań profilaktycznych wśród mieszkańców powiatu, podniesienie kwalifikacji kadry medycznej. 	50 000 000 zł	2024-2030	FEŚ, inne krajowe programy operacyjne, środki budżetu państwa, inne możliwe formy finansowania
10.	Rozwój systemu usług opiekuńczych na terenie Powiatu Ostrowieckiego	Powiat Ostrowiecki	<p>Planowane działania obejmują realizację projektu mającego na celu m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> aktywizację seniorów, wsparcie aktywności społecznej, zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych, poprawę dostępności infrastruktury oraz usług społecznych dla osób starszych i ze specjalnymi potrzebami, przeprowadzenie akcji profilaktycznych dla seniorów. 	8 000 000 zł	2024-2030	FEŚ, inne krajowe programy operacyjne, środki budżetu państwa, inne możliwe formy finansowania
11.	Wysokiej jakości usługi społeczne	Ostrowiec Świętokrzyski	<p>W ramach celu realizowane będą usługi społeczne, zgodnie z celami strateg. nr 2, 3 i 4 Strategii Rozwoju Usług Społecznych – polityki publicznej do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), przyczyniające się do przejścia od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w społeczności lokalnej. Realizowane będą usługi społeczne m.in.: opiekuńcze, asystenckie, pomoc sąsiedzka, w klubach seniora, czy mieszkaniach chronionych/wspomaganych. Zakładamy wsparcie procesu usamodzielniania osób przebywających w placówkach całodobowych z wykorzystaniem usług mieszkalnictwa wspomagane, asystentury osobistej, organizowania społeczności lokalnej, kręgów wsparcia i innych usług specjalistycznych. Wsparcie zostanie również ukierunkowane na tworzenie i funkcjonowanie placówek pobytu dziennego w celu zapobiegania umieszczania osób wymagających wsparcia w placówkach całodobowych. Gł. grupa docelowa: osoby w kryzysie bezdomności, niepełnosprawne, w szczególności chorujące psychicznie, seniorów, rodzin z problemami opiekuńczo-</p>	6 000 000 zł	2023-2027	FEŚ, FERS, fundusze europejskie, programy rządowe (centralne), BGK, inne

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
			wychowawczymi, zmarginalizowane społeczności lokalne. W celu uzupełnienia wsparcia planuje się szkolenia kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej.			
12.	Utworzenie domu pomocy społecznej w Miłkowskiej Karczmie	Kunów	1. Pozwolenie na budowę, pełna gotowość inwestycyjna; 2. Pozyskanie dofinansowania; 3. Przetarg; 4. Realizacja	10 000 000 zł	2024 - 2025	FEŚ, KPO
13.	Budowanie umiejętności i kompetencji ostrowieckich NGO	Ostrowiec Świętokrzyski	Cel przedsięwzięcia: Wspieranie procesu budowy społeczeństwa obywatelskiego poprzez rozwój potencjału już istniejących i wzmacnianie procesu powstawania nowych organizacji pozarządowych oraz inicjatyw społecznych w Gminie Ostrowiec Św. Główne działania: 1) doradztwo indywidualne i udzielanie pomocy merytorycznej organizacjom pozarządowym, np. w przygotowaniu projektów i sporządzaniu wniosków; 2) prowadzenie wspólnych przedsięwzięć na rzecz społeczności lokalnej; 3) szkolenia i kursy wynikające ze zgłaszanych potrzeb organizacji pozarządowych z zakresu np.: zarządzania zasobami ludzkimi, księgowości i informatyki, warsztaty o tematyce dostosowanej do potrzeb i wskazanych przez same organizacje pozarządowe; warsztaty prowadzone przez specjalistów w danej dziedzinie; 4) prowadzenie doradztwa indywidualnego oraz szkoleń dla osób, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zamierzających dopiero rozpocząć działalność w sektorze ekonomii społecznej; 5) wspieranie organizacji pozarządowych w nabywaniu kompetencji, w zakresie współrealizacji zadań publicznych gminy; 6) wizyty studyjne na terenie Polski, których celem będzie inspiracja liderów i członków NGO, a także upowszechnianie dobrych praktyk; 7) organizacja dni otwartych NGO; 8) seminaria, konferencje, fora organizacji pozarządowych służące wymianie doświadczeń, nawiązaniu lub umocnieniu współpracy, sieciowaniu trzeciego sektora oraz współpracy organizacji pozarządowych z samorządem i/lub biznesem; 9) promocja III sektora w Ostrowcu Świętokrzyskim; 10) szkolenia dla kadry zajmującej się problematyką społeczeństwa obywatelskiego i ekonomii społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim; 11) udostępnianie zaplecza techniczno-lokalowego - organizacje pozarządowe oraz grupy nieformalne będą mogły korzystać ze stanowisk komputerowych oraz pomieszczeń szkoleniowych/ doradczych.	500 000 zł	2024-2027	Budżet Gminy Ostrowiec Świętokrzyski FEŚ, FERS, fundusze europejskie, programy rządowe (centralne), BGK, inne
14.	Partycypacja społeczna oparta na zaangażowaniu ludzi młodych	Końskie	Przedsięwzięcie dotyczy zintensyfikowanie działań dla stworzenia systemu komunikacji z mieszkańcami. Zakłada się utworzenie Centrum Integracji Społecznej oraz oparcie w nowoczesnych technologiach, ale także stworzenie narzędzi zachęcających, zwłaszcza ludzi młodych, do zaangażowania się i podejmowania dialogu z samorządem gminy dla realizacji działań rozwojowych W ramach przedsięwzięcia wspierane będą inicjatywy obywatelskie, inicjatywy grup nieformalnych i formalnych (organizacji, stowarzyszeń, fundacji i wolontariatu), które włączają wszystkie lub wybrane grupy wiekowe w działania. Celem jest wzmocnienie i docenienie udziału mieszkańców w każdym aspekcie życia Gminy Końskie.	10 000 000 zł	I kwartał 2024-	FEŚ
15.	Adaptacja budynku na utworzenie Filii Środowiskowego Domu Samopomocy w Starachowicach TYP – C wraz z pierwszym wyposażeniem	Starachowice	Utworzenie Filii Środowiskowego Domu Samopomocy w Starachowicach TYP – C polegać będzie na adaptacji istniejącego budynku będącego własnością Gminy Starachowice zlokalizowanego przy ul. Żeromskiego 1A, składającego się z dwóch kondygnacji oraz podpiwniczenia o łącznej powierzchni 585,66 m², posadowionego na działce o łącznej powierzchni 2 623 m², w celu zapewnienia dziennej opieki, wsparcia i usług 30 osobom oraz 8 osobom w formie całodobowej wykazującym inne przewlekłe zaburzenia czynności	5 000 000 zł	2024 r.	MPSiR

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
			psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej są zaliczane do zaburzeń psychicznych.			
16.	Budowa Centrum Opiekuńczo – mieszkalne w Starachowicach	Gmina Starachowice	Utworzenie Centrum polegać będzie na wybudowaniu parterowego pawilonu o powierzchni użytkowej 472,11 m ² . Powierzchnia całkowita budynku wynosi 611,22 m ² . Lokalizacja i wyposażenie Centrum zostało w ten sposób zaplanowane, aby umożliwić warunki samodzielnego i godnego funkcjonowania na miarę możliwości i potrzeb osób niepełnosprawnych. Wsparciem zostanie objętych 6 osób niepełnosprawnych korzystających z usług wsparcia całodobowego i 7 osoby korzystające z usługi wytchnieniowej (pobyt dzienny).	7 500 000 zł	2023-2024	Programy Rządowe
17.	Przebudowa budynku szkoły na potrzeby Centrum Usług Społecznych (Starachowice)	Starachowice/Centrum Usług Społecznych	Modernizacja, wyposażenie i utworzenie przyjaznego i dostępnego budynku na terenie Centrum Miasta na potrzeby funkcjonowania nowoczesnego, dostosowanego do ON miejsca, gdzie mieszkańcy Starachowic będą mogli uzyskać pomoc, usługę, świadczenie, informację. Budynek dostosowany dla ok. 80 pracowników, z Biurem Obsługi Klientów, salą konferencyjną	12 000 000,00	2023-2024	Programy rządowe
18.	Modernizacja pomieszczeń i Utworzenie Centrum Aktywności Społecznej	Starachowice/Centrum Usług Społecznych	Przebudowa i wyposażenie pomieszczeń w budynku przy ul. Kochanowskiego, na osiedlu skupiającym środowiska zdegradowane społecznie w celu utworzenia Centrum Aktywności Społecznej tj. świetlicy środowiskowej dla 30 dzieci oraz miejsca spotkań dla mieszkańców	2 000 000 zł	2023-2024	Programy rządowe
19.	Zwiększenie zakresu działalności trzech Centrów Aktywności Społecznej	Starachowice/Centrum Usług Społecznych	Zwiększenie zakresu działalności placówek i form wsparcia realizowanych w Centrum Aktywności Społecznej na osiedlu Wzgórze przy ul. Widok, oraz nowopowstałych przy ul. Żeromskiego (dawna Altamira, pod biblioteką), w Rynku, które będzie tworzone przy Centrum Kultury.	2 140 000 zł	I kwartał 2024 (istniejąca placówka) oraz lata 2024-2025	NMF oraz w zależności od możliwości finansowych wnioskodawcy oraz dostępności potencjalnych źródeł finansowania
20.	Usługi społeczne dla mieszkańców Starachowice	Starachowice/Centrum Usług Społecznych	Świadczenie wysokiej jakości usług społecznych dla mieszkańców Starachowic na podstawie diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, polityki senioralnej.	6 000 000 zł	W latach 2024-2030	FEŚ
21.	Sklep Społecznościowy	Starachowice	Utworzenie sklepu społecznościowego w Starachowicach, jako taniego supermarketu dla ludzi w trudnej sytuacji (na zasiłkach, emerytów, chorych, z niskimi dochodami). Sieci supermarketów udostępniają za darmo lub po preferencyjnych cenach swoje produkty (końcówki serii, artykuły w pogniecionych lub uszkodzonych opakowaniach). Żeby zrobić zakupy trzeba posiadać specjalną kartę, wydawaną na podstawie zaświadczenia z Centrum Usług Społecznych, potwierdzającego trudną sytuację finansową. Przewidywana lokalizacja sklepu to adaptacja dawnego lokalu biblioteki publicznej przy ul. Kochanowskiego w Starachowicach.	700 000 zł	2023-2025	FEŚ
22.	Utworzenie świetlic środowiskowych, punktów poradnictwa, ogniska dla dzieci i młodzieży	Skarżysko - Kamienna	Utworzenie świetlicy środowiskowej, punktu poradnictwa, ogniska dla dzieci i młodzieży w budynku socjalnym, którego budowa planowana jest przy ul. Źródlanej i przy ul. Staffa i Struga	600 000 zł	2023-2030	FEŚ, inne programy rządowe (centralne), fundusze europejskie
23.	Opieka wytchnieniowa	Skarżysko - Kamienna	Projekt dedykowany jest dla dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, których członkowie rodzin lub opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę, wymagają wsparcia w postaci doraźnej, krótkotrwałej przerwy w sprawowaniu opieki oraz podniesienia swoich umiejętności i wiedzy w zakresie opieki na tym osobami.	Na chwilę obecną nie ma możliwości oszacowania dokładnych kosztów	2023-2030	FEŚ, inne programy rządowe (centralne), fundusze europejskie
24.	Budowa Dziennego Domu Opieki Społecznej – lokale aktywizujące	Skarżysko - Kamienna	Projekt dedykowany jest dla seniorów, placówka zostałaby utworzona z myślą o podtrzymywaniu kondycji psychicznej i zapobieganiu osamotnienia dla osób samotnych.	20 000 000,00	2023-2037	FEŚ, inne programy rządowe (centralne),

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
						fundusze europejskie
25.	Przebudowa budynku po byłej szkole zawodowej przy ul. Fabrycznej 2 w Kunowie (siedziba gminnego centrum kultury, sala teatralno-kinowa)	Kunów	Tworzenie nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury kulturalnej i społecznej. Stworzenie stałego miejsca do prezentacji dorobku artystycznego, tworzenie kultury i stałego miejsca spotkań, zarówno dla artystów profesjonalnych jak i amatorów.	7 000 000 zł	2024 - 2025	FEŚ, KPO
26.	Utworzenie galerii w budynku Spichlerza w Kunowie	Kunów		5 000 000 zł	2025 - 2030	FEŚ, KPO
27.	Adaptacja podpiwniczenia Browaru Kultury	Ostrowiec Świętokrzyski	Przebudowa niewykończonego fragmentu budynku Ostrowieckiego Browaru Kultury, części podpiwniczenia na kondygnacji -1 i -2 z przeznaczeniem na cele społeczne (kulturalno-turystyczno-rekreacyjne) z wykorzystaniem pomieszczeń na potrzeby sali tanecznej oraz interdyscyplinarnej (muzyczno-teatralno-rozrywkowej) zlokalizowanego przy ul. Siennieńskiej 54 w Ostrowcu Świętokrzyskim.	4 500 000 zł	2023-2024	FEŚ, RFPŁ:PIS, inne programy rządowe (centralne), fundusze europejskie
28.	Przebudowa i modernizacja budynku Centrum Aktywności Obywatelskiej	Ostrowiec Świętokrzyski	Przebudowa i modernizacja obiektu obejmie m.in. termomodernizację, fotowoltaikę, roboty budowlane i wykończeniowe oraz wyposażenie. Budynek zostanie dostosowany zgodnie ze standardami dostępności w windę, sygnały dźwiękowe, pętle indukcyjne, przebudowane zostaną łazienki dla osób niepełnosprawnych. Przebudowany budynek stanowił będzie centrum aktywności organizacji pozarządowych w mieście.	24 000 000 zł	2023-2025	FEŚ, RFPŁ:PIS, inne programy rządowe (centralne), fundusze europejskie, BGK
29.	Modernizacja i remonty budynków zabytkowych	Ostrowiec Świętokrzyski	Modernizacja i remonty budynków zabytkowych na terenie Gminy Ostrowiec Świętokrzyski.	19 300 000 zł	2023-2026	RFPŁ:PIS, inne programy rządowe (centralne), fundusze europejskie
30.	Przebudowa obiektu wpisanego do gminnej ewidencji zabytków przy ul. Sportowej w Suchedniowie - II etap	Suchedniów	Projekt zakłada rozbudowę obiektu o klatkę schodową, adaptację poddasza na cele biurowe i towarzyszące im pomieszczenia gospodarcze i sanitarne z instalacjami wewnętrznymi: wodociągową, kanalizacji sanitarnej, centralnego ogrzewania, gazową i elektryczną. Budynek zostanie docieplony, pokrycie dachowe zostanie wymienione. Przebudowany obiekt zabytkowy pozwoli udostępnić pomieszczenia na cele społeczno-rekreacyjne i turystyczne m.in. dla jednostek organizacyjnych gminy, stowarzyszeń i organizacji pożytku publicznego, działających na terenie Gminy Suchedniów. Zostaną stworzone warunki do zwiększenia aktywności i integracji społecznej.	4 000 000 zł	2024-2025	FEŚ, środki własne
31.	Budowa obiektów sportowych	Suchedniów	Projekt zakłada budowę następujących obiektów sportowych: <ul style="list-style-type: none"> sali sportowej oraz boiska przy Samorządowej Szkole Podstawowej nr 3 w Suchedniowie, boisk ze sztuczną nawierzchnią przy Samorządowej Szkole Podstawowej w Ostojowie. 	8 000 000 zł	2024 - 2027	FEŚ
32.	Przebudowa i doposażenie budynku użyteczności publicznej (Dom dla służby w zabudowie folwarcznej w pozostałościach zespołu dworskiego) w Niekłaniu Wielkim (ul. Hubala 19)	Stąporków	Projekt będzie polegał na doprowadzeniu budynku do stanu użyteczności z odtworzeniem dawnej architektury. Budynek należy doposażyć, będzie spełniał on funkcję kulturalną. Działania jakie należy podjąć to sporządzić wstępną koncepcję przeznaczenia budynku i jego modernizacji, dokumentację projektową oraz wykonanie niezbędnych robót budowlanych.	8 000 000 zł	2024-2027	FEŚ
33.	Utworzenie miejsca do uprawiania sportów rowerowych na terenie miasta Stąporkowa.	Stąporków	Projekt będzie polegał na stworzeniu strefy do uprawiania sportów rowerowych przez montaż urządzeń typu rampy, podjazdy, ścieżki.	300 000 zł	2024-2027	FEŚ
34.	Modernizacja i doposażenie Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Stąporkowie.	Stąporków	Projekt zakłada modernizację budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Stąporkowie wraz zakupem wyposażenia do prowadzenia zajęć sportowych, kulturalnych, artystycznych.	4 000 000 zł	2024-2027	FEŚ
35.	Wybudowanie zewnętrznego letniego basenu na terenie miasta Stąporkowa.	Stąporków	Projekt zakłada budowę letniego basenu wraz z zagospodarowaniem terenu i zapleczem socjalno-usługowym.	8 000 000 zł	2025-2030	FEŚ

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
36.	Rozbudowa krytej pływalni w Starachowicach	Starachowice/MOSiR	<p>Rozbudowa Krytej Pływalni o halę basenową oraz budynek zaplecza pływalni mieszczący m.in. siłownię, kręgielnię, hotel, restaurację, strefę dziecka oraz Uzdrowisko Miejskie obejmujące strefę SPA, sauny, gabinety odnowy i rehabilitacji.</p> <p>W ramach projektu zakłada się dobudowę do istniejącego obiektu dwóch segmentów:</p> <p>a. Segmentu hali basenowej – usytuowanego od strony południowej istniejącego obiektu pływalni, równoległe do obecnej niecki basenowej w miejscu aktualnej siłowni zewnętrznej i części parkingu. W jego skład wchodzi m.in. : niecka główna przeznaczona do treningu pływackiego i nauki pływania, Powierzchnia lustra niecki głównej 375 m², wymiary 25x15 m, (6 torów) . Głębokość: 150-160 cm. Niecka z „płynącą wodą” do długodystansowego treningu pływackiego, brodzik dla dzieci, izolowanej zjeżdżalni rurowej.</p> <p>b. Segmentu zaplecza pływalni – usytuowanego wzdłuż północnej strony istniejącego obiektu pływalni w miejsce istniejącego parkingu służbowego i technicznego. W jego skład wchodzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kondygnacja kręgielni (piwnica budynku), • kondygnacja siłowni, Uzdrowiska Miejskiego -w tym; gabinetów masażu odnowy biologicznej, rehabilitacji, SPA, saun, strefa dziecka (parter), • kondygnacja hotelu (I piętro), • kondygnacja restauracji (II piętro i zabudowany taras) • klatki schodowe, pomieszczenia socjalne, biurowe, techniczne, ścianka wspinaczkowa • zabudowa tarasu na dachu istniejącego budynku pływalni - (z przeznaczeniem na salę treningu funkcjonalnego i fitness, oraz realizacji wizualizacji i treningu taktycznego). 	40 000 000 zł	2024-2025	FEŚ/Programy rządowe
37.	Centrum treningowe w Starachowicach	Starachowice/MOSiR	<p>Budowa samowystarczalnej, (wielosektorowej) hali treningu funkcjonalnego – (ogólnorozwojowego) i realizacji potrzeb treningowych klubów i organizacji sportowo – rekreacyjnych.</p> <p>Hala spełniająca wiele funkcji, przygotowana do treningu funkcjonalnego, (ogólnorozwojowego) przygotowania sportowego różnych dyscyplin sportu w tym treningu lekkoatletycznego, akrobatyki sportowej, sztuk i sportów walki oraz rekreacji, jak również realizacji ćwiczeń rehabilitacyjnych i innych..). Powstanie również zaplecze centrum treningowego z pomieszczeniami szatniowymi, sanitarnymi, socjalnymi, trenerskimi i technicznymi.</p>	38 000 000 zł	2026-2027	FEŚ/Programy rządowe
38.	Budowa hali pneumatycznej z płytą boiska piłkarskiego wraz z bieżnią lekkoatletyczną przy Szkole Podstawowej nr 11 ul Leśna w Starachowicach	Starachowice/MOSiR	Bieżnia treningowa w hali. Teren do zagospodarowania to plac o wymiarach ok. 110x55 m. Powstanie obiekt piłkarsko - lekkoatletyczny. Ponadto miejsce letniego składowania hali – hangar o powierzchni ok. 100 m ² .	8 000 000 zł	2026-2027	FEŚ/Programy rządowe
39.	Fabryka Świata Ciekawych w Starachowicach	Starachowice/MOSiR	<p>Realizowany głównie w Porcie Lubianka im. Władysława Wagnera w Starachowicach. Projekt sięgający do historii i współczesnych możliwości miasta. Swoista - Fabryka Sprawczości i (rozbudzania) Ciekawości. Przestrzeń budowania zainteresowań, sprawności, doświadczenia. Kierowany głównie do młodych ludzi, ciekawych świata i siebie. Chcących poznawać procesy własnego rozwoju - (samoświadomości). Nabywania - rozwijania umiejętności, kompetencji. Jednocześnie budując własne doświadczenia - dobre, ciekawe wspomnienia. Poznając - odkrywając nowe atrakcyjne przestrzenie aktywności oraz siebie w tych przestrzeniach - procesach. Poznając własne możliwości, ograniczenia, obawy, talenty, predyspozycje, zainteresowania.</p> <p>Projekt realizowany w oparciu o tworzone i istniejące możliwości sportowo – rekreacyjne miasta Starachowice w tym MOSiR. Projekt polega na realizacji cykli treningowych (z „dyskretnym” udziałem trenerów, pedagogów, psychologów - doradców) w oparciu o takie dyscypliny – (dziedziny aktywności) jak sporty wodne w tym nauka pływania, nurkowania, sterowania różnymi statkami wodnymi, (kajak, łódź, żaglówka, rowerek, deska SUP itp. Sporty lotnicze baloniarstwo i paralotniarstwo. Ponadto rowery, łucznictwo, strzelectwo sportowe.</p>	970 000 zł	2024-2026	FEŚ/Programy rządowe

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
			Projekt to łączenie ciekawych wyzwań, atrakcyjnych form realizacji, nabywania doświadczeń i umiejętności oraz wysokich walorów edukacyjnych i poznawczych.			
40.	Modernizacji i remonty obiektów zabytkowych w Gminie Kunów	Kunów	Modernizacja i remonty budynków zabytkowych.	5 000 000 zł	2024 - 2030	RFPŁ:PIS, inne rogramy rządowe (centralne), fundusze europejskie
41.	Budowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej w dzielnicach rewitalizowanych: Górna Kolonia Młodzawy, Skałka, Rejów, Zachodnie	Skarżysko-Kamienna	Budowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej w rewitalizowanych dzielnicach miasta: Górna Kolonia Młodzawy, Skałka, Rejów, Zachodnie: Budowa Parku Jordanowskiego przy ul. Szkolnej. Górna Kolonia: Wybudowanie ścieżek rowerowych i szlaków spacerowych wraz z oświetleniem i uporządkowaniem zieleni (połączenie ścieżek z Rejowem). Skałka: Wybudowanie ścieżek rowerowych i uporządkowanie zieleni (wykonanie połączenia z osiedlem Skałka, Rejów, Górna Kolonia). Zachodnie: Wybudowanie ścieżek rowerowych i szlaków spacerowych wraz z uporządkowaniem zieleni. Połączenie z pozostałymi dzielnicami.	5 000 000 zł	2023-2030	FEŚ/Programy rządowe
42.	Modernizacja stadionu „Granat” na Rejowie	Skarżysko-Kamienna	Przebudowa trybun, remont płyty boiska.	18 000 000 zł	2023-2027	FEŚ/Programy rządowe
43.	Wybudowanie placu zabaw oraz placu rekreacyjnego z wyposażeniem w Parku Miejskim	Skarżysko-Kamienna	Budowa miejsca do rekreacji dla dzieci i dorosłych w Parku Miejskim.	1 000 000 zł	2023-2030	FEŚ/Programy rządowe
44.	Budowa sceny letniej/muszli koncertowej z widownią w Parku Miejskim	Skarżysko-Kamienna	Budowa sceny letniej/muszli koncertowej z widownią w Parku Miejskim.	2 500 000 zł	2025-2030	FEŚ/Programy rządowe
45.	Remont stadionu „Ruch”	Skarżysko-Kamienna	Budowa stadionu lekkoatletycznego wraz z trybunami, budynkami administracyjnymi oraz parkingami.	15 000 000 zł	2023-2029	FEŚ/Programy rządowe
46.	Remont i rozbudowa basenu	Skarżysko-Kamienna	Przebudowa istniejącego basenu wraz z budową zjeżdżalni wodnej, dojazdami, miejscami postojowymi oraz chodnikami.	14 000 000 zł	2023-2027	FEŚ/Programy rządowe
47.	Remont budynku Miejskiego Centrum Kultury	Skarżysko-Kamienna	Remont sceny letniej.	490 000 zł	2023-2030	FEŚ/Programy rządowe
48.	Budowa wielofunkcyjnego boiska wraz z infrastrukturą lekkoatletyczną oraz infrastrukturą towarzyszącą tj. oświetlenie, trybuny	Skarżysko Kościelne	Budowa boiska sportowego z infrastrukturą lekkoatletyczną. Rozwój infrastruktury sportowej na terenie gminy Skarżysko Kościelne i rozwój kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży	3,5 000 000 zł	2024-2030	FEŚ/Programy rządowe
49.	Rozbudowa Bazy Sportowej	Skarżysko Kościelne	Budowa sali gimnastycznej z zapleczem socjalno- technicznym wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Obejmie ona: wykonanie odwodnienia, ciągów pieszo-jezdnych, miejsc postojowych, energooszczędnego oświetlenia działki oraz urządzeniem terenów zieleni w ramach kompleksowego zagospodarowania terenu. Sala o wymiarach areny będzie służyć do organizowania mistrzostw, zawodów, gier zespołowych takich jak: siatkówka, koszykówka, piłka nożna halowa czy badminton.	10 000 000 zł	2024-2030	FEŚ/Programy rządowe
50.	Budowa toru rowerowego	Ostrowiec Świętokrzyski	Budowa 3 częściowego toru rowerowego typu pumptrack i skateplazy. Będzie ono stanowić zagospodarowanie terenu rekreacyjnego znajdującego się na os. Pułanki w Ostrowcu Świętokrzyskim, położonego w bliskim sąsiedztwie kilku dużych osiedli. Inwestycja polegać będzie na budowie 3 asfaltowych torów do jazdy na rowerze, rolkach, hulajnodze czy deskorolce, budowie ciągu pieszego wraz z przynależnymi do niego placami odpoczynku, budowie „skateplazy” (mała architektura stanowiąca wyposażenie skateparku), montażu w centralnej części zagospodarowania zadaszonych miejsc siedzących z placami do odpoczynku, ławek, koszy na śmieci, stojaków na rowery, tablic informacyjnych, urządzeń dla osób niepełnosprawnych, wykonaniu wewnętrznej instalacji oświetleniowej, zagospodarowaniu zieleni (nasadzenia zieleni niskiej i średniowysokiej) . Zespół torów będzie dzielił się na trzy strefy wiekowe. Największy tor we wschodniej części posiadał będzie parametry przeznaczone dla zaawansowanych użytkowników. Najmniejszy przeznaczony będzie dla najmłodszych użytkowników (3-7 lat). W części zachodniej zlokalizowany będzie tor uniwersalny dla wszystkich grup wiekowych.	2 800 000 zł	2023- 2024	FEŚ, MSiT, PIS Polski Ład, fundusze europejskie, programy rządowe, inne

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
51.	Budowa, przebudowa i modernizacja budynków na potrzeby gospodarki mieszkaniowej w Ostrowcu Świętokrzyskim	Ostrowiec Świętokrzyski	Budowa budynków wielorodzinnych w systemie deweloperskim oraz budowa, przebudowa i modernizacja budynków z lokalami czynszowymi.	40 000 000 zł	2022-2026	BGK RFPŁ:PIS, inne programy rządowe (centralne), fundusze europejskie, inne
52.	Budowa windy ułatwiającej komunikację między osiedlem Majówka a aleją Armii Krajowej	Starachowice	Utrudnienia w przemieszczaniu się osób zamieszkujących na os. mieszkaniowym Majówka, które chciałyby dotrzeć do miejsc przy al. Armii Krajowej. W szczególności osób ze specjalnymi potrzebami, tj. seniorzy, rodzice z dziećmi, osoby z niepełnosprawnościami Wybudowanie windy przyczyni się do zwiększenia dostępności i atrakcyjności obszaru poprzez rozwiązanie problemu mobilności dla znacznego odsetka użytkowników.	1 000 000 zł	2023-2026	FEŚ, środki rządowe
53.	Uzbrojenie terenu pod zabudowę mieszkaniową	Suchedniów	W ramach projektu planuje się kompleksowe uzbrojenie terenów w infrastrukturę techniczną pod nowe osiedla mieszkaniowe w tym: <ul style="list-style-type: none"> oświetlenie dróg, kanalizację sanitarną i deszczową, sieć wodociągową i hydrantową, sieć gazową, kanały sieci teletechnicznej, przebudowę linii energetycznych, drogi wraz z chodnikami i ciągami rowerowo-pieszymi. 	10 000 000 zł	2024-2027	FEŚ, Polski Ład
54.	Uzbrojenie terenu pod zabudowę mieszkaniową w miejscowości Mokra	Stąporków	Projekt będzie polegał na uzbrojeniu terenu, w tym m.in. doprowadzenie sieci elektroenergetycznej, wybudowanie dróg wewnętrznych, budynków usługowych, chodników, oświetlenia, zagospodarowania miejsc zielonych. Działania jakie należy podjąć to wydzielić działki pod zabudowę, uchwalić MPZP, przygotować dokumentację projektową, wykonać niezbędne roboty budowlane.	5 000 000 zł	2024-2027	FEŚ
55.	Wodny plac zabaw pod Skalkami	Starachowice	Projekt będzie zakładał budowę wodnego placu zabaw, który przyciągnie małych i dużych mieszkańców miasta oraz ościennych gmin a także turystów. Dostosowany do potrzeb różnych grup wiekowych oraz osób ze specjalnymi potrzebami, wodny plac zabaw w swojej ofercie będzie dysponował: brodzikami, armatkami, statkiem, zjeżdżalnią, młynkami, kurtynami, natryskami, węzami wodnymi, itp. Teren wodnego placu zabaw będzie dysponował całą infrastrukturą towarzyszącą, a ponadto będzie ogrodzony, oświetlony i monitorowany. W mieście oraz najbliższej okolicy nie ma tego typu atrakcji. Mieszkańcy w sporządzonej w 2021 r. sondzie internetowej wskazali bardzo duże zainteresowanie powstaniem tego typu obiektu.	7 000 000 zł	2023-2026	FEŚ, środki rządowe
56.	Zagospodarowanie Szlakowiska oraz rewitalizacja Parku Miejskiego od ul. Fryderyka Chopina w Starachowicach	Starachowice	Projekt będzie zakładał zagospodarowanie terenu Szlakowiska oraz części Parku Miejskiego w Starachowicach, poprzez: <ul style="list-style-type: none"> budowę platformy widokowej, budowę ciągu pieszego – rowerowego śladem dawnego torowiska wąskotorowej kolei przemysłowej budowę estakady (mostek nad ul. Pileckiego łączący Park Miejski i Szlakowisko), podświetlenie uskoku (barwa, dym, dźwięk) na Szlakowisku, w miejscu w którym wywożono płynną szlakę wielokopiecową, która zastygając utworzyła malowniczy uskok, budowę parku linowego, wybudowanie ciągów pieszych, uzupełnienie małej infrastruktury (ławki, stojaki na rowery, kosze, oświetlenie), budowę placu zabaw, rewitalizację Parku Miejskiego od strony ul. Chopina poprzez modernizację skweru Katyńskiego. 	10 000 000 zł	2023-2027	FEŚ, środki rządowe

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
57.	Rewitalizacja przestrzeni miejskiej w Końskich	Końskie	Realizowany będzie konsekwentnie II etap prac rewitalizacyjnych obejmujących kolejne rejony miasta, tak aby stworzyć kompletną, przyjazną dla mieszkańców przestrzeń. Inwestycje dotyczyć będą m.in.: renowacji pozostałej części Parku Miejskiego wraz z glorieta i pawilonami w zespole pałacowym i przeznaczeniu ich dla pełnienia nowych funkcji (w tym być może na potrzeby Muzeum Konstytucji 3 Maja), stworzenia ogólnodostępnych, atrakcyjnych terenów zielonych na błoniach koneckich, wraz z uporządkowaniem infrastruktury drogi powiatowej (ul. Browarna). Działania mają ożywić miasto, zwiększyć jego atrakcyjność dla wszystkich grup mieszkańców, turystów odwiedzających gminę i wspomóc podmioty gospodarcze, zwłaszcza w dziedzinie handlu i usług. Projekt ściśle powiązany jest z projektem kluczowym Żelazne Doliny poprzez lokalizację jego elementów (m.in. MOR, tras pieszych i rowerowych, wypożyczalni rowerów turystycznych) na terenach mających podlegać rewitalizacji.	60 000 000 zł	I kwartał 2024- IV kwartał 2026	FEŚ
58.	Rewitalizacja przestrzeni publicznej	Skarżysko-Kamienna	Budowa parku na os. Przydworcowym, budowa placu zabaw i kortów tenisowych na Plantach, budowa ronda skrzyżowanie 3 Maja-Towarowa- Tunel PKP, budowa przestrzeni handlowej pro ECO (targu).	20 000 000 zł	2023-2027	FEŚ/Programy rządowe
59.	Jednolity systemu utrzymania infrastruktury gminnej	Końskie	Działanie zakłada stworzenie systemu utrzymania infrastruktury należącej do Gminy Końskie, m.in. ze względu na konieczność optymalizacji kosztów utrzymania. W swoich działaniach Gmina tworzy obiekty i przestrzenie, które muszą być i dobrze zarządzane i utrzymane, aby efekty realizacji działań inwestycyjnych nie okazały się krótkoterminowe. Ważnym jest należyte zabezpieczenie zwłaszcza terenów zielonych, obiektów małej architektury, przestrzeni w centrach miejscowości oraz infrastruktury społecznej, a także innych obszarów i obiektów w różnych miejscach gminy. Celem jest utrzymanie powstałej infrastruktury w dobrym stanie technicznym, ujednolicenie zarządzania oraz poprawa porządku i estetyki w gminie.		I kwartał 2024-	FEŚ
60.	Budowa modelowego osiedla mieszkaniowego przy ul. Radomskiej w Starachowicach	Starachowice	Modelowe osiedle 4-5 budynków mieszkaniowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	75 000 000 zł	2025-2026	Fundusze Norweskie/ budżet państwa
61.	Budowa tężni solankowej na os. Wzgórze	Starachowice	Budowa tężni solankowej na os. Wzgórze. Korzystanie z tężni służyć będzie osobom z nadciśnieniem, zapaleniem zatok, alergiami, pomagać w schorzeniach dróg oddechowych. Będzie także doskonałym miejscem do spotkań. Wokół starachowickiej tężni na nawierzchni utwardzonej z kostki betonowej rozlokowane zostaną wygodne drewniane ławki o zróżnicowanych długościach, kosze na śmieci i tablica zawierająca regulamin korzystania z obiektu. Teren zostanie oświetlony i odgradzony zielonym żywopłotem.	500 000 zł	2023-2024	FEŚ
62.	Rewitalizacja os. Żeromskiego	Starachowice	Poprawa układu komunikacyjnego, infrastruktury technicznej i estetyki przestrzeni publicznej z zastosowaniem rozwiązań z zakresu zielono – niebieskiej infrastruktury oraz budową tzw. „ogrodów bolońskich”	10 000 000 zł	2024-2025	FEŚ
63.	Budowa Eko bloków	Starachowice	Budowa trzech ekologicznych budynków w Starachowicach. Budynki będą wykonane tak aby jak w najmniejszym stopniu oddziaływały na środowisko oraz spełniały wymagania dla budynków energooszczędnych, tj. <ul style="list-style-type: none"> materiały zastosowane do budowy budynków będą wykonane z surowców naturalnych, zielone dachy na budynkach oraz ścian zewnętrznych zostaną wykonane z materiałów ekologicznych np. z drewna, budynki zapewnią dobrą akumulację ciepłą, regulację wilgotności, wymiany powietrza oraz ochronę przed hałasem. Rozwiązania materiałowe zapewnią jak najniższe zużycie energii i ochronę środowiska, m.in. pompy ciepła, instalacje fotowoltaiczne, instalacje solarne, instalacje odzysku „szarej” wody. Terenie wokół budynków będzie zielony i przyjazny mieszkańcom i środowisku. Planuje się budowę zbiorników na wody opadowe („deszczówkę”) zbiornik otwarty spełniający funkcję zbiornika retencjonującego wody opadowe i kompostowniki.	33 000 000 zł	2026-2027	BGK/NFOŚiGW

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
64.	Modernizacja os. Wzgórze - etap II	Starachowice	Rewitalizacja osiedla Wzgórze poprzez kompleksową modernizację budynków mieszkalnych i gospodarczych (zmiana sposobu użytkowania lokali z gospodarczych na mieszkalne).	10 000 000 zł	2024-2026	FEŚ/BGK
65.	Budowa dwupiętrowego budynku socjalnego między ul. Sportową a Staffa	Skarżysko - Kamienna	Budowa budynku mieszkalnego z przeznaczeniem na lokale socjalne.	2 000 000 zł	2023-2030	FEŚ, inne programy rządowe (centralne), fundusze europejskie
66.	Zwiększenie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego Powiatu Ostrowieckiego	Powiat Ostrowiecki	Planowane działania obejmują realizację projektu mającego na celu m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców, • modernizację obiektów użyteczności publicznej w kierunku zwiększania stopnia ich dostępności dla mieszkańców (niwelowanie barier architektonicznych), • zapewnienie łatwiejszego dostępu dla osób niepełnosprawnych do usług specjalistycznych, • aktywizacja osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz rozwój usług skierowanych do seniorów.	5 000 000 zł	2024-2030	FEŚ, inne krajowe programy operacyjne, środki budżetu państwa, inne możliwe formy finansowania

13.2. PROJEKTY W RAMACH CELU STRATEGICZNEGO 2. ROZWÓJ CYFRYZACJI ORAZ KONKURENCYJNOŚCI I INNOWACYJNOŚCI GOSPODARKI

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
CEL STRATEGICZNY 2. ROZWÓJ CYFRYZACJI ORAZ KONKURENCYJNOŚCI I INNOWACYJNOŚCI GOSPODARKI						
67.	Aktywizacja rynku pracy oraz zapobieganie bezrobociu poprzez wspieranie przedsiębiorczości wśród mieszkańców Powiatu Ostrowieckiego	Powiat Ostrowiecki	<p>Planowane działania obejmują realizację projektu mającego na celu m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie bezrobocia wśród mieszkańców powiatu, • zwiększenie przedsiębiorczości mieszkańców, • szybszy powrót na rynek pracy osób biernych zawodowo, • prowadzenie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu, • podnoszenie kwalifikacji oraz kompetencji pracowników na rynku pracy, • dostęp do szerokiej oferty szkoleniowej, • umożliwienie współpracy przedsiębiorstw z ośrodkami edukacyjnymi, • dostosowanie kierunków kształcenia szkół ponadpodstawowych do zapotrzebowania i wymagań rynku pracy. 	7 000 000 zł	2024-2030	FEŚ, inne krajowe programy operacyjne, środki budżetu państwa, inne możliwe formy finansowania
68.	Rozwijamy ostrowiecką przedsiębiorczość	Ostrowiec Świętokrzyski	<p>Celem przedsięwzięcia jest zwiększenie aktywności mieszkańców Ostrowca Świętokrzyskiego w zakresie przedsiębiorczości, w tym zakładania firm innowacyjnych oraz startupów poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) promocję przedsiębiorczości, 2) wsparcie merytoryczne dla osób planujących podjęcie działalności gospodarczej, 3) stworzenie przestrzeni dla powstawania startupów. <p>Grupa docelowa: mieszkańcy Ostrowca Świętokrzyskiego, w tym osoby planujące podjęcie działalności gospodarczej.</p>	1 500 000 zł	2024-2027	<p>Budżet Gminy Ostrowiec Świętokrzyski</p> <p>FEŚ, FERS, fundusze europejskie, inne programy rządowe</p>

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
			<p>Przedsięwzięcie będzie obejmowało następujące działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) organizowanie spotkań/warsztatów oraz wydarzeń promujących pracę na swoim - samozatrudnienie, 2) promocja przedsiębiorczości z wykorzystaniem stron internetowych, mediów społecznościowych oraz lokalnych mediów, 3) doradztwo indywidualne oraz grupowe (warsztaty, szkolenia, spotkania informacyjne) w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, w tym pozyskiwania środków na start, 4) przygotowanie przestrzeni, dzięki której osoby planujące zakładanie startupów uzyskają wiedzę, nawiążą kontakty i będą wcielać w życie swoje pomysły. 			(centralne), BGK, inne
69.	Cyfryzacja jednostek organizacyjnych i placówek oświatowych Gminy Ostrowiec Świętokrzyski	Ostrowiec Świętokrzyski	Zakup sprzętu IT, budowa i rozbudowa systemów informatycznych, zapewnienie cyberbezpieczeństwa systemów informatycznych.	20 000 000 zł	2023-2027	FEŚ, FERC, KPO, RFPŁ:PIS, inne programy rządowe (centralne), BGK, fundusze europejskie, inne
70.	Zakup oprogramowań i sprzętu IT w celu usprawnienia kanałów informacyjno-komunikacyjnych dla podmiotów świadczących usługi publiczne na terenie Gminy Stąporków	Stąporków	Projekt będzie polegał na zakupie potrzebnego oprogramowania oraz sprzętu IT, w celu usprawnienia komunikacji mieszkańców z podmiotami świadczącymi usługi publiczne (ośrodki zdrowia, szkoły, przedszkola, Zakład Gospodarki Komunalnej, Dom Kultury, MOPS) na terenie gminy Stąporków.	1 500 000 zł	2025-2027	FEŚ

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
			Działania jakie należy podjąć to zbadać potrzeby mieszkańców, dokonać audytu posiadanego sprzętu, opracować dokumentację sprzętową oraz dokonać zakupów.			
71.	Staropolskie Centrum Obsługi Inwestora – wspólna oferta inwestycyjna MOF Miasta Północy	MOF MP	<p>Dzięki integracji działań w ramach MOF Miasta Północy, mających wspólne tradycje przemysłowe, utworzone zostanie Staropolskie Centrum Obsługi Inwestora z systemem wsparcia eksportu w postaci punktów obsługi inwestora oferującego przedsiębiorstwom niezbędną wiedzę o: możliwościach finansowania, przygotowania strategii eksportowych, kursów i szkoleń dla kadry pracowniczej, udziału w targach, itp. Działania SCOI skupią się na wspólnych dla wszystkich Miast Północy elementach, takich jak: komunikowaniu się z biznesem, utworzeniu przestrzeni coworkingowej i startupowej, udostępnianiu infrastruktury dla biznesu, organizacji szkoleń i prowadzeniu stałego doradztwa biznesowego, obsługi krajowych i zagranicznych inwestorów (m.in. pod względem ekonomiczno-prawnych warunków inwestowania w regionie, wyboru lokalizacji), wykorzystania nowoczesnych technologii w produkcji, obsłudze eksportera, promocji gospodarczej (kreowanie marki gospodarczej) współpracy z instytucjami otoczenia biznesu, w tym z SSE Starachowice.</p> <p>Projekt ma na celu pozyskanie nowych, strategicznych inwestorów oraz wzmocnienie potencjału rozwojowego lokalnych firm.</p>	10 000 000 zł	I kwartał 2024-	FEŚ
72.	Tworzenie i udostępnianie terenów inwestycyjnych w Ostrowcu Świętokrzyskim	Ostrowiec Świętokrzyski	Utworzenie i udostępnienie terenów inwestycyjnych w Ostrowcu Świętokrzyskim – budowa dróg dojazdowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	100 000 000 zł	2023-2030	FEŚ, KPO, RFPŁ:PIS, RFRD, inne programy rządowe (centralne), BGK, fundusze

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
						europejskie, inne
73.	Utworzenie strefy inwestycyjnej w Stąporkowie przy ul. Niekłańskiej	Stąporków	Projekt będzie polegał na uzbrojeniu terenu, w tym m.in. doprowadzenie sieci elektroenergetycznej, kanalizacyjnej oraz wodociągowej. Należy wybudować drogi wewnętrzne, chodniki, oświetlenie. Działania jakie należy podjąć to wydzielić działki, uchwalić MPZP, przygotować dokumentację projektową, wykonać niezbędne roboty budowlane.	2 000 000 zł	2025-2027	FEŚ
74.	Rekultywacja terenu przy Galardii	Starachowice	Oczyszczenie terenu i uzbrojenie w celu udostępnienia terenów inwestycyjnych/ mieszkaniowych.	3 000 000 zł	2025-2027	UE
75.	Budowa terenów inwestycyjnych	Skarżysko-Kamienna	Zakup działek, budowa dróg dojazdowych wraz z uzbrojeniem terenu na osiedlu Książęce, budowa inkubatora przedsiębiorczości 2 500 m ²	20 000 000 zł	2023-2024	FEŚ, KPO, RFPŁ:PIS, RFRD, inne programy rządowe (centralne), BGK, fundusze europejskie, inne

13.3. PROJEKTY W RAMACH CELU STRATEGICZNEGO 3. ZWIĘKSZONY POZIOM ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ MOF MIASTA PÓŁNOCY – POZOSTAŁE PROJEKTY

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
CEL STRATEGICZNY 3. ZWIĘKSZONY POZIOM ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ MOF MIASTA PÓŁNOCY – pozostałe projekty						
76.	Utworzenie nowego oznakowania wraz miejscami odpoczynku na istniejących już szlakach na terenie Gminy Stąporków	Stąporków	<p>Projekt będzie polegał na oznakowaniu istniejących szlaków turystycznych w postaci czytelnych map i jednolitych znaków na terenie Gminy oraz utworzeniu miejsc odpoczynku w postaci posadowienia obiektów małej architektury typu: ławki, stoły, miejsca na ognisko, grilla m. in. przy zbiorniku w Krasnej., stojaki rowerowe, utworzenie punktów informacji turystycznej. Projektem będą objęte następujące szlaki:</p> <p>Szlaki turystyczne piesze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piekielny szlak • Szlak Zabytkami Techniki • z łącznej przez Stąporków do rezerwatu „Diabla Góra” • Kuźniaki – Skarżysko Pogorzałe • Końskie przez Krasna do Serbinowa • Wólka Plebańska – Rezerwat Skałki piekło pod Niekłaniem <p>Szlaki turystyczne rowerowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żarnów – Skałki pod Niekłaniem • Sielpia – Czarniecka Góra • Stąporków – Nagłowice • Końskie - Chęciny <p>Działania jakie należy podjąć to sporządzenie niezbędnych opracowań, projektu, pozwoleń, uzgodnień, zgłoszeń dot. zadania oraz wykonanie niezbędnych robót budowlanych oraz dostaw.</p>	3 000 000 zł	2023-2027	FEŚ

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
77.	Sielpia motorem napędowym turystyki w gminie Końskie	Końskie	<p>Podjęte zostaną kroki, aby uatrakcyjnić obszar Sielpi (wyznaczony terytorialnie) dla rozwoju turystyki i usług turystycznych. Powstanie koncepcja zagospodarowania obszaru wokół zbiornika, uwzględniająca uwarunkowania przyrodnicze i środowiskowe oraz walory, posiadane zasoby i obecny stan zagospodarowania, w celu optymalnej lokalizacji przedsięwzięć (w tym: przedsięwzięć z zakresu infrastruktury rekreacyjnej, sportowej, szkoleniowej na potrzeby obozów sportowych, itp.), organizacji ruchu i lokalizacji miejsc parkingowych, nadania spójnego charakteru przestrzeniom publicznym itp.</p> <p>Przewiduje się również działania, w celu utworzenia na tym terenie strefy uzdrowiskowej, wykorzystując specyfikę klimatyczną oraz analizując możliwości wykorzystania w balneologii dostępu do złóż wód termalnych, także we współpracy z gminami ościennymi.</p> <p>Przedsięwzięcie powiązane zostanie z działaniami MOF Miasta Północy, promującymi aktywną turystykę w obszarze rzeki Czarnej Koneckiej, tj. stworzenie sieci szlaków pieszych i rowerowych oraz kajakowych w oparciu o zabytki techniki – modernizację Muzeum Zagłębia Staropolskiego -i zbiorniki wodne, w tym szlak turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny”.</p>	20 000 000 zł	I kwartał 2024- IV kwartał 2027	FEŚ
78.	Budowa/rewitalizacja zbiornika wodnego Bukowska Góra	Kunów	Rozwój i rozbudowa zbiorników wodnych z rozbudową infrastruktury turystycznej- cel strategiczny 3, cel operacyjny 3.3.	2 000 000 zł	2025 – 2027	NFOŚ
79.	Podniesienie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej regionu poprzez rozbudowę infrastruktury turystycznej wokół zalewu na rzece Żarnówka w Mostkach oraz adaptację zabytkowego budynku Wiejskiego Domu Kultury w	Suchedniów	<p>Projekt obejmuje:</p> <p>I etap: budowa infrastruktury turystycznej nad zalewem: pola namiotowego, budynku socjalnego, gastronomicznego, wypożyczalni rowerów, stacji ładowania (pojazdów elektrycznych), utworzenie punktu informacji turystycznej,</p>	20 000 000 zł	2024-2027	FEŚ, środki własne

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
	Mostkach do pełnienia nowych funkcji kulturalnych i turystycznych		rozbudowę miejsc postojowych dla obsługi ruchu turystycznego. II etap: kompleksowy remont i modernizacja zabytkowego budynku WDK w celu dostosowania do pełnienia nowych funkcji turystycznych i kulturalnych (w tym usuwanie barier architektonicznych).			
80.	Wzmocnienie oraz wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i potencjału turystycznego Powiatu Ostrowieckiego	Powiat Ostrowiecki	Planowane działania obejmują realizację projektu mającego na celu m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • rozwój Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego, • wykorzystanie oraz ochronę Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego, • zwiększenie poziomu atrakcyjności turystycznej Powiatu, • wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych pieszo-rowerowych, • budowę nowych oraz modernizację istniejących tras rowerowych, • rozwój infrastruktury kultury oraz spójnej oferty turystycznej, • tworzenie nowej oraz modernizacja istniejącej infrastruktury kulturalnej oraz społecznej, w tym niwelowanie barier architektonicznych w dostępie do infrastruktury kultury, • aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału Powiatu Ostrowieckiego, • promocja turystyki prozdrowotnej, • zwiększenie dostępności do bezpłatnej oferty kulturalnej, • organizowanie „wydarzeń flagowych” promujących prehistoryczną przeszłość regionu, 	30 000 000 zł	2024-2030	FEŚ, inne krajowe programy operacyjne, środki budżetu państwa, inne możliwe formy finansowania

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
			<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa Muzeum Historyczno – Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej, • promocja oferty Muzeum Historyczno – Archeologicznego, • stworzenie odpowiednich warunków do atrakcyjnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców powiatu i turystów, • stworzenie atrakcyjnych warunków inwestowania w oparciu o rozwój branży turystycznej. 			
81.	Budowa stoku narciarskiego	Kunów	Rozwój i rozbudowa zbiorników wodnych z rozbudową infrastruktury turystycznej.	10 000 000 zł	2026 - 2030	FEŚ
82.	Budowa i oznakowanie ścieżek rowerowych na terenie Gminy Suchedniów, stanowiących część sieci Trasy Rowerowe Gór Świętokrzyskich wg koncepcji programowo-przestrzennej opracowanej przez Związek Gmin Gór Świętokrzyskich	Suchedniów	<p>W ramach projektu w Gminie Suchedniów planuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmianę organizacji ruchu polegającą na wyznaczeniu pasów rowerowych o szerokości 1.5 m w obu kierunkach przy zachowaniu istniejącej szerokości jezdni wzdłuż drogi gminnej nr G00025 (dawny przebieg drogi krajowej nr 7) na długości 7 624 m; • zaprojektowanie, wybudowanie i oznakowanie nowej infrastruktury 6 854 m ścieżki rowerowej na terenie Gminy Suchedniów (wokół zalewu w Suchedniowie oraz połączenie drogi gminnej (ul. Partyzantów) i drogi gminnej Srokowiec wraz z budową obiektu mostowego – kładki pieszko-rowerowej na przejściu przez rzekę Kamionka. 	10 000 000 zł	2024-2027	FEŚ, Polski Ład
83.	Budowa ścieżki rowerowej na odcinku Czarniecka Góra – Stąporków – Odrowąż - Niekłań – Sołtyków wraz z miejscami postoju dla rowerzystów	Stąporków	Projekt będzie poległ na budowie ścieżki rowerowej przebiegającej od granicy gminy przez główne miejscowości w gminie tj. Czarniecka Góra, Stąporków, Odrowąż, Niekłań do granicy z gminą Bliżyn. Należy także wykonać miejsca postoju dla rowerzystów. Działania jakie należy podjąć to uzyskanie wszelkich pozwoleń, uzgodnień, zgłoszeń, pracowanie dokumentacji oraz wykonanie robót budowlanych.	10 000 000 zł	2025-2028	FEŚ

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
84.	Budowa turystycznej trasy rowerowej od Tychowa Starego Podlesie do centrum Mirca	Mirzec	Powstanie trasy rowerowej o długości 9,2 km(w tym 4 km trasy powrotnej) zgodnej z projektem zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla gminy Mirzec.	3 500 000 zł	2023-2024	FEŚ 2021-2027
85.	Centrum Turystyczne „Lubianka” - II etap Rewitalizacji	Starachowice	Rozbudowa „Centrum Turystycznego Lubianka” poprzez budowę bazy noclegowej: (domki letniskowe, pole kempingowe) oraz uzupełnienie infrastruktury rekreacyjnej. (budowa boisk, placów zabaw, siłowni, wiat na grilla, małej architektury, ścieżek, uzbrojenie terenu). Zwiększenie funkcjonalności Szkoły Podstawowej nr 6 w Starachowicach poprzez nadanie nowych funkcji: rekreacyjnych, sportowych, turystycznych.	25 000 000,00	2024-2027	FEŚ/KPO
86.	Rozbudowa Strzelnicy Sportowej „Świt”	Starachowice	Kontynuacja rozbudowy i modernizacji strzelnicy sportowej Świt pod kątem szkoleniowym treningowym (pawilon E pawilon pneumatyczno-kulowy, pawilon 13, tor tzw. Dzik). Modernizacja bazy noclegowej ze stołówką i aneksem kuchennym.	5.000.000,00	2024-2025	MSiT/KPO

13.4. PROJEKTY W RAMACH CELU STRATEGICZNEGO 4. ZAPEWNIONA WYSOKA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA DLA OBECNYCH MIESZKAŃCÓW I PRZYSZŁYCH POKOLEŃ

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
CEL STRATEGICZNY 4. ZAPEWNIONA WYSOKA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA DLA OBECNYCH MIESZKAŃCÓW I PRZYSZŁYCH POKOLEŃ						
87.	Rozbudowa o pomieszczenia klubu dziecięcego i termomodernizacja budynku publicznego przedszkola w Kunowie	Kunów	Zapewnienie miejsc w żłobkach i przedszkolach, rozwój placówek przedszkolnych.	2 500 000 zł	2024	Program Rządowy Maluch Plus
88.	Rozbudowa i termomodernizacja przychodni w Kunowie	Kunów	Zwiększenie liczby przychodni specjalistycznych.	4 000 000 zł	2024-2026	FEŚ, KPO

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
89.	Budowa farmy fotowoltaicznej na potrzeby Gminy Kunów. Montaż pomp ciepła w budynkach użyteczności publicznej. Rozbudowa instalacji fotowoltaicznej wraz z magazynem energii na oczyszczalni ścieków w Kunowie. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Kunów	Budowa farmy fotowoltaicznej, montaż pomp ciepła w budynkach użyteczności publicznej, rozbudowa instalacji fotowoltaicznej wraz z magazynem energii na oczyszczalni ścieków, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. Część projektów posiada już pozwolenia na budowę lub dokumentację w opracowaniu.	3 000 000 zł	2023 – 2030	FEŚ, KPO
90.	Systemowe rozwiązania w zakresie ograniczenia zużycia energii elektrycznej i emisji CO2 na terenie miasta Ostrowca Świętokrzyskiego	Ostrowiec Świętokrzyski	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, modernizacja oświetlenia w budynkach publicznych na energooszczędne, montaż odnawialnych źródeł energii (w tym fotowoltaika, pompy ciepła, wykorzystanie energii geotermalnej) wraz z magazynami energii.	50 000 000 zł	2022-2030	NFOŚiGW, fundusze europejskie, FEŚ, KPO, FEnIKS, RFPŁ:PIS, inne programy rządowe (centralne), BGK, inne
91.	Modernizacja i wymiana na energooszczędne oświetlenia ulicznego	Ostrowiec Świętokrzyski	Wymiana źródeł oświetlenia ulicznego na energooszczędne, wymiana słupów, opracowanie systemu umożliwiającego sterowaniem oświetlenia ulicznego.	18 000 000 zł	2023-2025	FEŚ, fundusze europejskie, programy rządowe (centralne), BGK, inne, NFOŚiGW
92.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	Suchedniów	W ramach projektu planowana jest termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Gminie Suchedniów: <ul style="list-style-type: none"> • Urzędu Miasta i Gminy Suchedniów, • Samorządowej Szkoły Podstawowej nr 3, • hali sportowo – rehabilitacyjnej, 	10 000 000 zł	2023 – 2027	FEŚ

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
			<ul style="list-style-type: none"> • budynku Ochotniczej Straży Pożarnej, • Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej, • budynku socjalnego. <p>Zakres prac będzie obejmował: docieplenie, wymianę oświetlenia na energooszczędne, wymianę okien i drzwi zewnętrznych, instalację fotowoltaiczną.</p> <p>Ponadto w budynku przychodni zdrowia planowane jest docieplenie dachu.</p>			
93.	Poprawa efektywności energetycznej budynków Powiatu Ostrowieckiego	Powiat Ostrowiecki	<p>Planowane działania obejmują realizację projektu mającego na celu m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kompleksową modernizację energetyczną budynków publicznych, w tym m.in. montaż systemów OZE, modernizację instalacji wewnętrznych oraz termomodernizację, • zwiększenie efektywności energetycznej budynków, mającej na celu stosowanie rozwiązań kompleksowych, • zastosowanie w budynkach źródeł ciepła o wysokiej sprawności i efektywności energetycznej, • ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, • stosowanie rozwiązań zmniejszających zapotrzebowanie na energię w budynkach, • podniesienie świadomości wśród mieszkańców powiatu odnośnie prowadzenia działań w zakresie efektywności energetycznej, gospodarki niskoemisyjnej oraz wykorzystania OZE. 	30 000 000 zł	2024-2030	FEŚ, inne krajowe programy operacyjne, środki budżetu państwa, inne możliwe formy finansowania
94.	Budowa bezpieczeństwa energetycznego miasta, w tym modernizacja i budowa sieci ciepłowniczych wraz z instalacjami służącymi wytwarzaniu ciepła i energii elektrycznej	Ostrowiec Świętokrzyski	Budowa i modernizacja sieci ciepłowniczych, budowa itpok z wytwarzaniem energii w kogeneracji, budowa instalacji do spalania biomasy, biogazowni.	250 000 000 zł	2022-2030	NFOŚiGW, RFPŁ:PIS, PPP, Inne Programy Rządowe

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
						(Centralne), inne
95.	Odwiert Geotermalny	Starachowice	Wykonanie otworu poszukiwawczo – rozpoznawczego Starachowice GT-1 w celu rozpoznania i udokumentowania wód termalnych.	26 576 249 zł	I. kw. 2023 – I. kw 2025	NFOŚiGW
96.	Centrum Administracyjne w Starachowicach	Starachowice	Utworzenie kompleksowego wykorzystującego odnawialne źródła energii Centrum Administracyjnego w Starachowicach, obejmującego Urząd Miejski oraz jednostki obsługujące Gminę Starachowice.	20 000 000 zł	2024-2025	FEŚ/BGK
97.	Instalacja OZE na budynkach użyteczności publicznej w Gminie Starachowice	Starachowice	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w gminie Starachowice, poprzez budowę farmy fotowoltaicznej/ wiatrowej, rozbudowę instalacji fotowoltaicznej wraz z magazynem energii, montaż pomp ciepła.	100 000 000 zł	2025-2027	POIiŚ
98.	Termomodernizacja Hali Sportowej w Starachowicach	Starachowice	W ramach zadania przewiduje się przeprowadzenie głębokiej termomodernizacji budynku (m.in. docieplenie ścian zewnętrznych, wymiana warstwowych płyt ściennych, zmiana wyglądu elewacji, ocieplenie stropodachów z wymianą pokrycia i blachy nośnej, docieplenie posadzki z wymianą nawierzchni sportowej w hali, wymiana obróbek blacharskich, parapetów zewnętrznych, wymiana rynien i rur spustowych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz fasad, wymiana świetlików dachowych, montaż żaluzji zewnętrznych, montaż siatek zabezpieczających okna, zabezpieczenie p.poż. głównej konstrukcji nośnej hali, budowa instalacji fotowoltaicznej, wymiana oświetlenia na energooszczędne, przebudowa instalacji odgromowej, modernizacja instalacji wody użytkowej, przebudowa instalacji wentylacyjnej, budowa instalacji chłodniczej. Przewiduje się wymianę istniejących źródeł na LED-owe oraz zasilanie z sieci elektroenergetycznej.	12 000 000,00	2023-2025	FEŚ

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
99.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Stąporków.	Stąporków	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w gminie Stąporków, poprzez termomodernizację, montaż instalacji fotowoltaicznej i innych urządzeń OZE.	4 000 000 zł	2024-2030	KPO, FEŚ, NFOŚiGW
100	Budowa nowych odcinków oświetlenia LED na terenie Gminy Stąporków.	Stąporków	Projekt będzie polegał na dobudowie nowych odcinków w miejscach gdzie wzdłuż dróg na terenie gminy Stąporków brak jest oświetlenia.	2 000 000 zł	2025-2030	KPO, FEŚ, NFOŚiGW
101	Zakup systemu sterowania oświetlenia (Gmina Stąporków).	Stąporków	Projekt będzie polegał na zakupie/rozbudowie systemu sterowania oświetlenia LED.	2 000 000 zł	2024-2027	KPO, FEŚ, NFOŚiGW
102	Rozbudowa oświetlenia ulicznego	Skarżysko-Kamienna	Rozbudowa oświetlenia ulicznego poprzez dobudowanie nowych słupów oświetleniowych.	21 000 zł	2023-2030	KPO, FEŚ, NFOŚiGW
103	Termomodernizacja budynku MOPS w Skarżysku – Kamiennej	Skarżysko-Kamienna	Docieplenie ścian, wymiana brakującej stolarki okiennej oraz drzwiowej, wymiana instalacji centralnego ogrzewania, montaż paneli fotowoltaicznych.	Na chwilę obecną brak możliwości oszacowania kosztów	2023-2025	FEŚ
104	Działania pro ECO dla gospodarstw domowych	Skarżysko-Kamienna	Wymiana pieców na pro Eco, montaż instalacji fotowoltaicznych.	6 000 000 zł	2023-2027	FEŚ
105	Czysta energia – Gmina Skarżysko Kościelne	Skarżysko Kościelne	Termomodernizacje budynków użyteczności publicznej, montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej oraz budynkach mieszkalnych. Wykonanie audytów fotowoltaicznych dla poszczególnych budynków, dokumentacji projektowej oraz montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach	16 000 000 zł	2023-2030	FEŚ, NFOŚiGW i inne programy rządowe
106	Rozwój zrównoważonej gospodarki wodnej w przestrzeni miejskiej Ostrowca Świętokrzyskiego	Ostrowiec Świętokrzyski	Budowa zbiorników retencyjnych na wody opadowe wraz z budową kanalizacji deszczowej. Instalacja i modernizacja urządzeń wodnych oraz infrastruktury hydrotechnicznej służących zmniejszeniu skutków powodzi i suszy (w szczególności zbiorniki suche, poldery przeciwpowodziowe, wały przeciwpowodziowe). Wspieranie retencjonowania	35 000 000 zł	2024-2030	KPO, FEŚ, NFOŚiGW

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
			wody - zatrzymanie odpływu wód opadowych w oparciu o naturalne mechanizmy ekosystemowe (nature based solutions).			
107	Podniesienie zdolności adaptacyjnych terenów zieleni w Ostrowcu Świętokrzyski	Ostrowiec Świętokrzyski	Kompleksowe przedsięwzięcia na rzecz adaptacji terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, m.in przez dostosowanie infrastruktury do ekstremalnych stanów pogodowych, rozwój zielonej oraz zielono-niebieskiej infrastruktury, w tym z wykorzystaniem inteligentnych systemów zarządzania wodami opadowymi i likwidacją miejskich wysp ciepła. Wprowadzanie błękitno-zielonej infrastruktury na terenach osiedli mieszkaniowych i wzdłuż terenów komunikacyjnych, zacienianie terenów rekreacyjnych, dostosowanie istniejących parków i skwerów do zmian klimatu, zagospodarowanie terenów pod parki lub skwery.	80 000 000 zł	2023-2027	FEŚ, KPO, NFOŚiGW, RFPŁ:PIS, FEnIKS, Inne Programy Rządowe (Centralne)
108	„Zielone ogrody” przy Szkołach podstawowych i przedszkolach w Gminie Starachowice	Starachowice	Budowa zielonych ogrodów przy miejskich przedszkolach oraz szkołach podstawowych w Starachowicach. Planuje się nowe nasadzenia roślinności przyjazne alergikom, wiklinowe szafasy, zielone labirynty, ścieżki korekcyjne, ogródki fenologiczne – uprawiane przez dzieci symboliczne gatunki roślin charakterystyczne dla poszczególnych pór roku, a także urządzenia zabawowe oraz elementy małej architektury związanej z zielenią, takiej jak pergole, trejaże, murki oporowe, drewniane ławki i leżaki. Koncepcja będzie również obejmowała usunięcie gatunków roślin trujących lub szkodliwych, które nie są wskazane przy takich placówkach, inwentaryzację gatunków cennych przyrodniczo, zaplanowanie prac pielęgnacyjno-ratowniczych przy drzewach. Zastosowanie naturalnych elementów będzie sprzyjać nawiązywaniu kontaktu z przyrodą oraz kreatywności. Naturalny plac zabaw będzie rozwijać wyobraźnię, gdyż nie będzie tu gotowych zabawek przeznaczonych do tylko jednej czynności. Ogrody będą otwarte dla wszystkich, zarówno dla dzieci jak i osób dorosłych. Dokumentacja posłuży do pozyskania środków	4 000 000 zł	2024 -2025	FEŚ

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
			zewnątrznych na wykonanie inwestycji. Celem jest edukacja ekologiczna, poprawa jakości przestrzeni miejskiej, zwiększenie powierzchni terenów zielonych, stworzenie miejsc integracji i rekreacji mieszkańców, poprawa warunków edukacyjnych.			
109	Budowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Michałów na rzece Żarnówka.	Skarżysko Kościelne	Budowa zbiornika retencyjnego wraz z zagospodarowaniem zbiornika i terenu wokół zbiornika na cele rekreacyjne i rozwój agroturystyki.	15 mln zł	2024-2030	FEŚ, NFOŚiGW, KPO
110	Rozbudowa bazy PSZOK	Kunów	Rozbudowa bazy PSZOK.	5 000 000 zł	2023 - 2025	FEŚ, KPO
111	Modernizacja istniejących „PSZOK” na terenie MOF	Waśniów	Ochrona środowiska poprzez poprawę nowoczesnych rozwiązań zagospodarowywania odpadów w PSZOK. Zaprojektowanie, pozyskanie pozwoleń budowlanych, wykonawstwo.	Za każdą modernizację – 4,5 mln zł	Od 2024	FEŚ
112	Budowa niezbędnej infrastruktury na terenie istniejącego PSZOK w Gminie Suchedniów oraz modernizacja punktu w kierunku spełnienia wymagań gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ)	Suchedniów	<p>W ramach projektu planuje się budowę niezbędnej infrastruktury na terenie istniejącego PSZOK w Gminie Suchedniów oraz modernizację punktu w kierunku spełnienia wymagań gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ).</p> <p>Założenia projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizacja punktu umożliwiająca wjazd samochodów, odbiór kontenerów, • wyposażenie w pojemniki dostosowane do gromadzenia różnego rodzaju odpadów, m.in.: zielonych, papieru i tektury, odpadów opakowaniowych ze szkła z podziałem na szkło bezbarwne i kolorowe, tworzyw sztucznych i metali, mebli i innych odpadów wielkogabarytowych oraz odpadów budowlano-remontowych, • magazyny, budynki gospodarcze, wiaty lub miejsca zadaszone przystosowanymi do gromadzenia zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zużytych baterii i akumulatorów, 	1 500 000 zł	2024-2027	FEŚ

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
			<p>przeterminowanych leków, chemikaliów (farb, lakierów, olejów odpadowych itd.).</p> <ul style="list-style-type: none"> teren ogrodzony, oświetlony i zabezpieczony przed dostępem osób niepowołanych. <p>W punkcie gromadzone będą odpady komunalne selektywnie zbierane, z wyłączeniem zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów zawierających azbest. Zbierane i magazynowane będą: - inne niż niebezpieczne odpady komunalne, - odpady niebezpieczne powstające w gospodarstwach domowych (odpady komunalne), - przedmioty przeznaczone do ponownego użycia.</p> <p>Poza selektywnie zbieranymi odpadami komunalnymi, do PSZOK mieszkańcy przynieść będą mogli odpady i przedmioty nadające się do ponownego użycia. Przedmioty niewymagające napraw będą zbierane w wydzielonym magazynie i odbierane przez zainteresowanych mieszkańców. Odpady i przedmioty wymagające drobnych napraw lub czyszczenia poddawane będą tym procesom w punkcie przygotowaniu do ponownego użycia w celu przywrócenia im wartości użytkowych. Powyższe dotyczy przede wszystkim odpadów wielkogabarytowych oraz odzieży.</p> <p>PSZOK nie będzie przyjmował odpadów wytworzonych w związku ze świadczeniem usług przez przedsiębiorców (np. odpady remontowo-budowlane, zużyte oleje i materiały filtracyjne, itp.) oraz odpadów z prowadzonej działalności gospodarczej.</p> <p>Odpady przyjmowane będą bezpłatnie od mieszkańców z terenu danej gminy w zamian za uiszczonej przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi.</p> <p>Budynek wyposażony będzie w instalację fotowoltaiczną.</p>			

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
113	Organizacja systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych z PSZOK w Ostrowcu Świętokrzyskim	Ostrowiec Świętokrzyski	Budowa gminnego punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) zlokalizowanego przy ul. J. Samsonowicza oraz stworzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Budowa PSZOK obejmie: ogrodzenie, oświetlenie wraz instalacją PV, utwardzenie działki z instalacją wod.-kan. zbierającą wodę wykorzystywaną do podlewania terenów zielonych i separatorem, budowę obiektu socjalno-biurowo-edukacyjnego wraz z niezbędną infrastrukturą oraz wyposażeniem, obiekty gospodarczo-magazynowe, boksy do zbierania odpadów i ich ponownego użycia, parking dla mieszkańców. PSZOK wyposażony będzie m.in. w: monitoring, wagi, boksy, miejsce rozładunku, magazyn, wiaty i kontenery, sprzęt, punkt napraw, wymiany, ponownego użycia, ścieżkę i salę edukacyjną z wyposażeniem biurowym (meble, urządzenia TIK, wyposażenie warsztatowe), system informatyczny dla obsługi PSZOK, zamiatarki, auta dostawcze do zbierania odpadów (w tym elektryczne), urządzenie do przestawiania kontenerów oraz rozdrabniania odpadów, pojemniki do segregacji odpadów ustawiane na terenach publicznych, wagi platformowe, prasy belujące.	10 500 000 zł	2023- 2025	NFOŚiGW, FEnIKS, fundusze europejskie, programy rządowe, inne
114	Modernizacja terenów publicznych w Ostrowcu Świętokrzyskim	Ostrowiec Świętokrzyski	Poprawa stanu infrastruktury technicznej i estetyki przestrzeni publicznej z zastosowaniem rozwiązań z zakresu zielono – niebieskiej infrastruktury, które pozytywnie wpłyną na zmniejszenie efektów negatywnych zjawisk będących skutkiem kryzysu klimatycznego.	35 000 000 zł	2023-2026	NFOŚiGW, fundusze europejskie, FEŚ, KPO, FEnIKS, RFPŁ:PIS, inne programy rządowe (centralne), BGK, inne
115	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych wraz z	Starachowice	Zakres robót będzie obejmował następujące prace: 1. zagospodarowanie terenu - drogi, nawierzchnie utwardzone,	6 200 000 zł	2024 r.	NFOŚiGW

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
	infrastrukturą towarzyszącą w Starachowicach		- zakup i montaż wagi samochodowej zagłębionej, - wykonanie budynków magazynowych, - budynek administracyjny, - rampa wyładowa z zadaszeniem, ogrodzenie terenu panelowe. 2. Wyposażenie terenu - plac edukacyjny - wyposażenie, - powierzchnie magazynowe-wyposażenie. 3. Przyłącz wodociągowe, kanalizacji sanitarnej, deszczowej – przyłącze wody, - przyłącze sanitarne, - przyłącze kanalizacji deszczowej wraz ze zbiornikiem na deszczówkę 4. Sieci i przyłącza elektryczne, zasilanie kontenera i obiektów oraz oświetlenie terenu – przyłącze elektryczne WLZ, - Monitoring, - zasilanie obiektów z oświetleniem i automatyką bramy. 5. Oznakowanie p.poz., technologiczne o informacyjne 6. Pojemniki do segregacji odpadów Gmina nie posiada własnego PSZOK. obecnie jest on dzierżawiony od firmy zewnętrznej. Gmina dąży do prowadzenia gospodarki odpadami poprzez własne jednostki. Budowa PSZOK będącego własnością Gminy wpisuje się w strategię miasta w zakresie gospodarowania odpadami.			
116	Budowa kanalizacji sanitarnej w Dołach Biskupich	Kunów	Budowa kanalizacji sanitarnej.	5 000 000 zł	2024 - 2026	FEŚ, KPO
117	Budowa kanalizacji sanitarnej w Udzicowie	Kunów	Budowa kanalizacji sanitarnej.	3 000 000 zł	2024 - 2026	FEŚ, KPO
118	Budowa Przydomowych Oczyszczalni Ścieków	Waśniów	Ochrona środowiska w miejscach gdzie nie można wybudować kolektora sanitarnego. Podpisanie Umów z mieszkańcami, zaprojektowanie, pozyskanie zgłoszeń budowlanych, Wykonawstwo.	Za każde 100 sztuk – 2,5 mln zł	Od 2024	FEŚ, środki własne, środki mieszkańców
119	Instalacja urządzeń optymalizujących stratę wodę	Suchedniów	Projekt jest odpowiedzią na potrzebę wsparcie instalacji urządzeń optymalizujących stratę wodę poprzez urządzenia monitoringu sieci wodnej jako jednego z narzędzi przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatycznych. W ramach projektu zostanie wykonana	300 000 zł	2024-2027	FEŚ

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
			wizualizacja i monitoring strat sieci wodociągowej i jej prawidłowego funkcjonowania.			
120	Przebudowa oczyszczalni ścieków	Suchedniów	<p>Projekt zakłada:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawę funkcjonowania gospodarki osadowej z zagwarantowaniem możliwości zagospodarowania osadu w formie granulatu/nawozu wapniowego. usprawnienie procesu oczyszczania ścieków, skutkujące poprawą parametrów jakościowych osadu i dostosowanie pracy oczyszczalni do zmienności parametrów ścieków na dopływie wraz z uzyskaniem wymaganego efektu oczyszczania. <p>Przebudowa oczyszczalni obejmuje: wykonanie nowego budynku oczyszczania mechanicznego, modernizację reaktora biologicznego, wykonanie nowego osadnika wtórnego, budowę nowego budynku technologicznego, zabudowę nowej pompowni osadów nadmiernych, wykonanie nowego zbiornika magazynowego osadu, budowę nowego magazynu osadu granulowanego, przebudowę systemu sterowania i zasilania elektroenergetycznego, wykonanie nowego układu sieci technologicznych, rozbiorke starych obiektów, wykonanie instalacji fotowoltaicznej, wymianę systemu AKPiA, dostosowanie systemu elektroenergetycznego oczyszczalni, zabudowa awaryjnego agregatu prądotwórczego, wykonanie nowego zjazdu, budowę bram przesuwnych, dostosowanie istniejącego układu zagospodarowania terenu oraz układu komunikacji drogowej i pieszej do nowych obiektów. Przedsięwzięcie dotyczy również zakupu koparko - ładowarki do obsługi granulatu.</p>	21 000 000 zł	2023 - 2027	FEŚ
121	Budowa sieci kanalizacji o długości 16,7 km	Suchedniów	W ramach projektu planowana jest budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Suchedniowie:	30 000 000 zł	2022 - 2027	FEŚ, środki własne, Polski Ład

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
			<ul style="list-style-type: none"> ul. Langiewicza, ul. Jarzębinowej, ul. Słonecznej o długości ok. 9,2 km (w tym kanał grawitacyjny, tłoczny, przyłącza) z przepompowniami. w miejscowości Ostojów o długości ok. 7,5 km (w tym kanał grawitacyjny, tłoczny). <p>Zlikwidowanie zbiorników bezodpływowych, często nieszczelnych, ograniczenie wylewania ścieków na gleby i do wód, co przełoży się na poprawę stanu środowiska oraz zwiększenie komfortu życia mieszkańców.</p>			
122	Unieszkodliwianie/zagospodarowanie komunalnych osadów ściekowych powstających w oczyszczalni ścieków w Stąporkowie w celu odzysku wraz zakupem urządzeń nowej technologii służące gospodarce wodno-ściekowej	Stąporków	<p>Projekt będzie polegał na unieszkodliwianiu ewentualnie zagospodarowaniu komunalnych osadów ściekowych przez rozbudowę istniejącej oczyszczalni ścieków budując obiekt typu biogazowni, spalarni, kompostowni dla odzysku.</p> <p>W ramach projektu zakupione zostaną także urządzenia nowej technologii służące gospodarce wodno-ściekowej. Działania jakie należy podjąć to sporządzenie dokumentacji projektowej, uzyskanie wszelkich uzgodnień, dokonanie zgłoszeń i wykonanie robót budowlanych oraz dostaw.</p>	7 000 000 zł	2024-2027	FEŚ
123	Budowa kanalizacji sanitarnej z lokalną oczyszczalnią ścieków w miejscowości Gosań	Stąporków	Projekt będzie polegał na wybudowaniu sieci kanalizacji sanitarnej w wraz z oczyszczalnią ścieków miejscowości Gosań. Obecnie opracowywana jest dokumentacja projektowa. Działania jakie należy podjąć to uzyskać pozwolenie na budowę oraz wykonać roboty budowlane.	6 400 000 zł	2024-2026	FEŚ
124	Budowa kanalizacji oraz oczyszczalni ścieków w Niekłaniu (etap I) i Odrowążu	Stąporków	Projekt będzie polegał na budowie sieci kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków w miejscowości Odrowąż, Niekłan Wielki i Niekłan Mały. Działania jakie należy podjąć to wykup działek pod budowę oczyszczalni, opracować projekt (gmina zabezpieczyła na rok 2023 środki w budżecie na wykonanie dokumentacji) oraz wykonać roboty budowlane.	17 000 000 zł	2025-2028	FEŚ
125	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Czarniecka Góra	Stąporków	Projekt będzie polegał na budowie sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Czarniecka Góra.	7 200 000 zł	2024-2028	FEŚ

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
			Obecnie opracowywana jest dokumentacja projektowa. Działania jakie należy podjąć to uzyskać pozwolenie na budowę oraz wykonać roboty budowlane.			
126	Modernizacja/budowa ujęć wody na terenie Gminy Stąporków	Stąporków	Projekt będzie polegał na modernizacji już istniejących ujęć wody (Odrowąż, Smarków, Gosań, Pardołów, Czarniecka Góra) z opcjonalną modernizacją stacji uzdatniania wody (projekt + realizacja). Niezbędne jest także uzyskanie nowych ujęć wody. Tereny posiadające pokłady wodonośne to msc. Mokra. Działania jakie należy podjąć to opracowanie dokumentacji i przeprowadzenie badań w kierunku znalezienia, a następnie wybudowania nowych ujęć wody. Należy także przeprowadzić audyt stacji uzdatniania wody, w razie wykrytych wad zmodernizować stację.	6 400 000 zł	2024-2027	FEŚ
127	Modernizacja i rozbudowa kanalizacji deszczowej na terenie Gminy Starachowice	Starachowice	Wykonanie oceny stanu technicznego sieci infrastruktury kanalizacji deszczowej wraz jej oczyszczeniem. Przebudowa oraz modernizacja sieci kanalizacji deszczowej. Wykonanie dwóch zbiorników retencyjnych na terenie Gminy Starachowice.	23 000 000 zł	2024-2026	POLIŚ/ NFOŚiGW
128	Budowa kanalizacji deszczowej	Skarżysko-Kamienna	Budowa kanalizacji deszczowej na odcinku od skrzyżowania ul. Sokolej z ul. Żeromskiego do skrzyżowania ul. Niepodległości z ul. Zielną.	2 000 000 zł	2023-2030	FEŚ
129	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Skarżysko Kościelne, Majków i Kierz Niedźwiedzi (II etap)	Skarżysko Kościelne	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Skarżysko Kościelne – ul. Łąkowa i w Majkowie – ul. Sosnowa, ul. Akacyjowa oraz Kierz Niedźwiedzi (II etap)	12 mln zł	2025-2030	FEŚ, KPO, NFOŚiGW
130	Budowa sieci gazowniczej	Skarżysko Kościelne	Rozwój sieci gazowniczej na terenie gminy Skarżysko Kościelne.	30 mln zł	2024-2030	FEŚ, Programy rządowe
131	Wzmocnienie potencjału ekologicznego Ostrowca Świętokrzyskiego	Ostrowiec Świętokrzyski	W ramach przedsięwzięcia przewiduje się wdrażanie działań ujętych w opracowywanym przez Gminę Ostrowiec Świętokrzyski Programie Edukacji Ekologicznej. W realizację programu będą zaangażowane gminne placówki oświatowe.	15 000 000 zł	2023-2030	KPO, FEŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, FEnIKS, inne

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
			<p>Przy szkołach i przedszkolach będą tworzone m.in.: ogrody przyjazne owadom, ogrody deszczowe czy ścieżki edukacyjne. W szkołach i przedszkolach wdrożony zostanie program edukacji ekologicznej, na podstawie opracowanych w ramach PEE scenariuszy zajęć. Organizowane będą pikniki ekologiczne oraz happeningi. Celem wdrożenia PEE będzie zaangażowanie jak najszerszego grona mieszkańców gminy w działania edukacyjne i wdrażanie proekologicznych rozwiązań na terenie miasta. W związku z powyższym, przewidziano blok szkoleń/warsztatów dla przedstawicieli organizacji pozarządowych i mieszkańców z uwzględnieniem różnych grup społecznych i zawodowych. Ww. szkoleniom będzie poświęcona akcja promocyjna motywująca i zachęcająca ostrowczan do udziału w warsztatach. W ramach PEE realizowane będą także takie działania jak: opracowanie oraz druk materiałów edukacyjnych, opracowanie i wdrożenie edukacyjnej gry miejskiej EKO OSTROWIEC; wdrożenie w szkołach cyklicznych akcji zbiórki odpadów, m.in.: makulatury, baterii; kampania w lokalnych mediach, edukacyjne przedstawienia teatralne angażujące uczestników; warsztaty na składowisku odpadów, konkursy ekologiczne z nagrodami; cykliczne akcje typu bezgotówkowa wymiana odzieży czy ostrowiecki dzień bez samochodu. Do placówek oświatowych zakupione zostaną pomoce dydaktyczne wspierające realizację programu edukacji ekologicznej, w tym komplety materiałów do prowadzenia zajęć oraz organizacji happeningów i pikników edukacyjnych.</p>			

13.5. PROJEKTY W RAMACH CELU STRATEGICZNEGO 5. ZAPEWNIONA WYSOKA SPÓJNOŚĆ I DOSTĘPNOŚĆ PRZESTRZENNA CAŁEGO MOF MIASTA PÓŁNOCY

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
CEL STRATEGICZNY 5. ZAPEWNIONA WYSOKA SPÓJNOŚĆ I DOSTĘPNOŚĆ PRZESTRZENNA CAŁEGO MOF MIASTA PÓŁNOCY						
132	Modernizacja drogi krajowej nr 42 pod kątem dostosowania do standardów drogi ekspresowej z niezbędną infrastrukturą	MOF MP	Głównym założeniem jest udrożnienie przejazdu na odcinkach przebiegających przez centra miejscowości i nawiązanie do sieci autostrad, dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych. Przedsięwzięcie ułatwiłoby kontakt pomiędzy miastami z północnego skraju województwa świętokrzyskiego (projekt kluczowy - zawarty w porozumieniu MOF Miasta Północy).			FEŚ
133	Modernizacji (w tym elektryfikacja) linii kolejowej nr 25 na odcinku Ostrowiec Świętokrzyski – Końskie – Opoczno wraz z włączeniem do CMK w Opocznie	Końskie	Przedmiotem projektu jest modernizacja (w tym elektryfikacja) linii kolejowej nr 25 na odcinku Ostrowiec Świętokrzyski –Starachowice- Skarżysko- Końskie – Opoczno wraz z włączeniem do CMK w Opocznie.			FEŚ
134	Obwodnica Północna miasta Końskie	Końskie	Budowa północnej obwodnicy Końskich, częściowo w nowym śladzie, łączącej drogę wojewódzką nr 728 z drogą krajową nr 42 poprzez drogę wojewódzką nr 749, o łącznej długości 6,618 km. W ramach inwestycji zrealizowane zostaną m.in.: skrzyżowania z drogami wojewódzkimi i krajową, drogi dojazdowe, zjazdy publiczne, odwodnienie, obiekty inżynierskie, oznakowanie pionowe i poziome oraz elementy bezpieczeństwa ruchu drogowego, ścieżka rowerowa, oświetlenie, zatoka autobusowa i obwód utrzymania drogowego. Północna obwodnica Końskich usprawni komunikację, gwarantując płynność ruchu, skrócenie czasu przejazdu, oraz – poprzez wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum miasta – zwiększenie bezpieczeństwa komunikacyjnego dla kierujących i pieszych, a także ograniczenie emisji spalin i	60 000 000 zł	I kwartał 2024- IV kwartał 2026	PO Polska Wschodnia

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
			hałasu w stosunku do obecnie eksploatowanych dróg. Obwodnica będzie odcinkiem strategicznym, ponieważ ułatwi dostęp do strefy przemysłowej i terenów inwestycyjnych w północnej części Końskich. Projekt komplementarny z projektem przebudowy drogi krajowej nr 42.			
135	Rozwój infrastruktury drogowej Ostrowca Świętokrzyskiego	Ostrowiec Świętokrzyski	Budowa, przebudowa i remonty dróg gminnych istotnych dla rozwoju miasta.	80 000 000 zł	2023-2030	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, RFPŁ:PIS, inne programy rządowe (centralne), inne
136	Rozwój infrastruktury drogowej na terenie gminy Kunów	Kunów	Rozwój infrastruktury drogowej	5 000 000 zł	2024 - 2030	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, RFPŁ:PIS, inne programy rządowe (centralne), inne
137	Budowa dróg z ciągami pieszo-rowerowymi o łącznej długości 19 km	Suchedniów	<p>W ramach projektu powstanie część dróg z ciągami pieszo-rowerowymi, co umożliwi połączenie z systemem ścieżek Miast Północy i z siecią tras rowerowych planowanych do realizacji na obszarze Gór Świętokrzyskich. Poprawa stanu infrastruktury drogowej wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej regionu, pobudzenie działalności np. gospodarstw agroturystycznych.</p> <p>W ramach projektu planowana jest budowa i przebudowa gruntowych dróg gminnych na terenie gminy Suchedniów o łącznej długości ok. 19 km.</p>	30 000 000 zł	2024 - 2027	FEŚ
138	Budowa wzdłuż toru kolei wąskotorowej ciągu	Starachowice	Budowa ciągu komunikacyjnego, pieszo-rowerowego pozwoli poprawić bezpieczeństwo pieszych (udających się do	3 000 000 zł	2023-2027	FEŚ, środki rządowe

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
	komunikacyjnego, pieszo-rowerowego, wraz z peronem i fragmentem toru dla wagonu		galerii Galardia) i rowerzystów oraz usprawnić ich ruch. Powinna być połączona z istniejącym ciągiem w okolicy Rynku i zapewni bezpieczne wyprowadzenie ruchu w kierunku Lubieni, Brodów i Michałowa. Budowa ławek i miejsca odpoczynku uatrakcyjni okolicę często odwiedzaną przez klientów sklepów galerii. Budowa peronu i fragmentu toru dla wagonu pozwoli udostępnić obiekt/wagon na ekspozycję rekwizytów kolejowych gromadzonych obecnie w „Minimuzeum u Dróżnika” i zapewnić bezpieczeństwo w czasie „lekcji muzealnych” i jazd drezyną kolejową na odcinku torów do parowozowni.			
139	Poprawa dostępności komunikacyjnej Powiatu Ostrowieckiego oraz zrównoważonej mobilności	Powiat Ostrowiecki	Planowane działania obejmują realizację projektu mającego na celu m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • modernizację i rozbudowę sieci drogowej głównie na obszarach objętych rozwojem przedsiębiorczości, • modernizację i rozbudowę infrastruktury komunikacyjnej zapewniającej dostęp do atrakcji turystycznych, • rozbudowę tras i ścieżek rowerowych, celem zwiększenia dostępności do kluczowych atrakcji turystycznych Powiatu, • zwiększenie bezpieczeństwa uczestników ruchu rowerowego poprzez budowę i modernizację ciągów pieszo-rowerowych, • zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko. 	100 000 000 zł	2024-2030	FEŚ, inne krajowe programy operacyjne, środki budżetu państwa, inne możliwe formy finansowania
140	Rozwój infrastruktury drogowej	Skarżysko-Kamienna	Rozbudowa, przebudowa, modernizacja sieci dróg na terenie miasta Skarżysko-Kamienna wraz z wykonaniem niezbędnej infrastruktury.	46 000 000 zł	2023-2027	FEŚ, Fundusz Dróg Samorządowych
141	Budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych na terenie Gminy Suchedniów	Suchedniów	W ramach projektu planuje się budowę sieci stacji ładowania pojazdów elektrycznych przy obiektach użyteczności	2 000 000 zł	2024-2027	FEŚ, Polski Ład

Lp.	Nazwa	Jednostka	Opis	Szacunkowa kwota	Harmonogram	Źródła finansowania
			<p>publicznej na terenie Gminy Suchedniów w min. 10 lokalizacjach m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkoły, przedszkole, • przychodnia zdrowia, • Urząd Miasta i Gminy, • Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suchedniowie, • Zakład Gospodarki Komunalnej, • otoczenie zalewu w Suchedniowie i w Mostkach i punktu widokowe przy ścieżkach rowerowych. <p>Wiaty stacji zostaną wyposażone w instalacje fotowoltaiczne.</p>			
142	Zintegrowany system Karty Miejskiej	Starachowice	Utworzenie zintegrowanego systemu Karty Miejskiej obejmującego oprogramowanie dedykowane jednostkom administracji samorządowej, pozwalające na wdrożenie i prowadzenie projektów Karty Mieszkańca. Rozwiązanie pozwala na gratyfikację lokalnej społeczności, buduje z nią zupełnie nowy kanał komunikacyjny, integruje usługi miejskie oraz angażuje ją w życie miasta	1 000 000 zł	2023-2024	FEŚ/Programy rządowe
143	Ekologiczny transport miejski w Starachowicach	Starachowice	Zakup 5 autobusów elektrycznych lub wodorowych wraz z infrastrukturą do ładowania i tablic informacji pasażerskiej.	17 500 000,00	2024-2025	FEŚ/NFOŚiGW
144	Zakup nowych autobusów	Skarżysko-Kamienna	Zakup nowych autobusów spełniających wymogi EURO6.	15 000 000 zł	2023-2027	FEŚ/NFOŚiGW
145	Budowa terminala intermodalnego	Skarżysko-Kamienna	Budowa terminala intermodalnego do przeładunku towarów z transportu szynowego na transport kołowy i odwrotnie.	150 000 000 zł	2023-2027	FEŚ, fundusze europejskie, programy rządowe (centralne), inne
146	Rozwój ekologicznego transportu	Skarżysko Kościelne	Zakup zeroemisyjnych autobusów elektrycznych lub autobusów zasilanych CNG		Rozwój ekologicznego transportu	Skarżysko Kościelne